

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

194. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Vasárnap

1933. évi augusztus 27

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az *beszedés* díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lejt fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postataktó rékpénztári számlánk száma 12.174. — **HIRDETESEK** díja: hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalán 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalán 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Beszél a székely munka

Írta: SZELE BÉLA dr.

Háromszékvármegye székvárosában fel-
tárult a székely kapu: megnyílt a szé-
kely kiállítás. A kiállítás, amely a szé-
kely szorgalom, a székely munka, a szé-
kely tudás tanúbizonyságát szolgáltatja,
mely a székelység élni akarását és élni-
adását harsonázza.

A székely ugar megmivelt, az öster-
melés és az ipar magvetői vonultak fel,
hogy számot adjanak képességeikről, te-
hetségükről, fejlődésükről és előretörő
célkitűzéseikről. És odasorakoztak a testi
munka kergeskező bajnokai mellé a szel-
lemi front kiválóságai is, hogy a testi erő,
ügyesség és a szellemi élet alkotásainak
egyesülésétől üdv fakadjon, áldás
áradjon a sokat szenvedett és még mindig
szenvedő székelységre.

A megpróbáltatások pörölycsapásai
alatt össze nem roskadó, a gazdasági vál-
ság vészese forgatagában megtorpán, de
el nem bukó székely nép a munka, az al-
kotás, a kultúra, a talpraállás ünnepeit
üli. Ez a nép immár nem panaszkodik,
nem jajveszékél, nem mutogatja véréző
sebeit; ez a nép nem hajbókol idegen erő-
források bálványai előtt, ez a nép nem
könyörög segítség-alamiznáért: ez a nép
érzi, tudja, hogy magárahagyatottan
csak a saját erejére támaszkodhat, csak a
saját munkájával alapozhatja meg jele-
nét és biztosíthatja jövőjét.

A csengő-bongó dikciók és ragyogó szó-
virágok ideje letűnt. A gazdasági erő-
gyűjtés és erőfejlesztés nehéz napjai kö-
szöntöttek a népekre. A székely nép fe-
let különképp megnehezedett az élet jár-
ása. A végzet mostohákeze súlyosodott
erre a jobb sorsra érdemes népre. Az
élet-halál meggyőzőre sodródott a nagy
világfordulásban. Ha ennek a végzetes
válságnak tekervényeiből diadalmasan
akár kibontakozni, a gazdasági megújho-
dás rögös útján kell előrelendülnie. Az
összefogás, az egymásmelléállás, a szer-
vezkedés, a válogatás és finnyasválaszt
nem ismerő, fáradtságtól, küzdelemtől
vissza nem riadó szorgalom, kitartás és
becsületes munka korbácsolhatja ki csak
a székely nép életének templomából a
nyomorúság betolakodott kufárait. Ennek
a népnél nem szabad álmokat kergetnie,
delibábokat hajszolnia. Ezt a népet a
Gondviselés szenvedésekre, küzdelemre
teremtette, hogy ezeknek tisztító tüzeiből
kikerülve nyerje el az érvényesülést, a
boldogulás koszorúját. Állania kell a
küzdő és győzni kell, hogy megvet-
hesse lábát az ősi rögön, melyet ki akar-
nak rángatni alóla.

És a székely nép megértette az idők
szavát. Kibontakozott az ábrándvilág má-
morának ölelő karjaiból. Csaba népe acé-
los izmaival nekifeszült a munkának,
mert nem akar és nem fog elkallódni a
népek vásári túlekedésében.

A sepsiszentgyörgyi kiállítás kapu-
ból és kívül minden ezt a felelősséget
hirdeti. A felszalagozott buzák az ös-
zontagságai következtében még be-
nem érett, de csábítóan mosolygó gyü-
mölcs, a kerti vetemények tetszetős egy-
velege, a méhészet édes termékei, az ál-
latenyésztés megbámult remekét, a kis-
ipar izléses és tartós alkotásai, a háziipar
művészi teremtményei: mind arról beszél-
nek, hogy a székely tud is akar is dol-

Mussolini „háborus hangulatu” beszédet mondott

A cseh sajtóiroda továbbra is fenntartja, hogy Benes és Titulescu együtt mennek Rómába

Páris a központi hatalmak újraéledésétől fél és vele szemben visszaállítja az ántántot

A Duce átszervezi az olasz kormányt

Róma, augusztus 26.

Legutóbbi jelentéseink szerint, amelyek
részben Párisból, részben Londonból jöt-
tek, úgy látszott, hogy a riccionei tanács-
kozáson okoszerű folytatása Benes és eset-
leg Titulescu kisanant külügyminiszterek
római látogatása lesz. Francia részről
őhajtották, hogy Mussolini terveivel kap-
csolatban a kisanant is leszegedhesse a
maga véleményét és Mussolini hajlandó-
nak mutatkozott meghallgatni a kisanant
két nagyhirű külügyminiszterét, Titules-
cut és Benest.

Mára megint változott a helyzet. A
Giornale d'Italia, tehát Olaszország egyik
legtekintélyesebb lapja, erőteljesen cáfol-
ja azt a hírt, amely szerint a csehszlovák
külügyminiszter Rómába utaznék, illetve
erre Mussolininál meghívást kapott volna.

A lap kijelenti, hogy az a prágai hír, a
mely szerint a csehszlovák politika széles
körei közelebbi kapcsolatba szeretnének
jutni Rómával, nem egyeztethető össze
azzal a hanghordozással, ahogyan a cseh
sajtó Olaszország felé fogalmaz és aho-
gyan ezt a hírt is megfogalmazta. A cseh
lapok még most is azt írják, hogy Olasz-
ország egyeduralmi politikát üz Közép-
Európában. Ez a megállapítás nem na-
gyon alkalmas arra, hogy Olaszország
várja, keresse, vagy akár fogadja a cseh
közeledést.

A Giornale d'Italia cikke természetesen
nagy feltűnést keltett Prágában, sőt még
az angol és a francia sajtóban is. A pá-
risi lapok véleménye szerint azonban az
olasz lap cáfolata még nem jelent hiva-
talan cáfolatot, vagyis azt, hogy Mussolini

nem akarná fogadni Benest. Az olasz lap
csak tisztítani kívánja a helyzetet s ezt
is csak a maga felelősségére és belátására
teszi, mert hivatalos jelleget vakmerőség
volna tulajdonítani neki. Mussolini az ed-
digi tárgyalások során annyi belátást, po-
litikai tapintatot és nagy áttekintést ta-
nusított, hogy terveit most már aligha vál-
toztatja meg a cseh sajtó egyrésztének a
hangja miatt. Amennyiben Benes útjára
vonakozólag történt már valami megál-
podás, úgy az nem is marad el, de nem is
maradhat el, mert hiszen nemsokára az-
után a négyhatalmi paktum aláírói ülnek
össze Rómában, már pedig Franciaország
válaszkodik ahhoz, hogy Mussolini az
osztrák-magyar-német megállási terveze-
tekkel kapcsolatban hallgassa meg a kis-
antant véleményét is.

Prágai jelentés: Azért is utazik Benes

Az újabb távirati jelentések szinte ki-
zárólag Benes utazásának kérdésével fog-
lalkoznak, amiből látszik, hogy a Giorna-
le d'Italia cikke milyen nagy és kellemet-
len feltűnést keltett diplomáciai körökben.
A francia sajtó ijedten kérde, hogy talán
az olasz lap cáfolata azt jelentheti, hogy
Mussolini nem hajlandó fogadni Benest?
Ha igaz ez, úgy Franciaország is nagyon
kényelmetlen helyzetbe kerül Csehszlová-
kiával és a kisanantállamokkal szemben.
Ettől eltekintve azonban nem használja
a visszautasítás Mussolini terveinek sem,
mert azt vitatni sem lehet, hogy a békés
és hasznos középeurópai kialakulás a kis-
antant hozzájárulása nélkül nem képzel-
hető el. Mussolininek tudnia kell ezt s
éppen ezért Franciaországban az olasz
lapközleményt nem tekintik komoly je-
lentésnek.

Megszólt Prága is. Az első híradást
ugyanis Benes útjáról a prágai félhivata-
los sajtóiroda adta le s ennek nyomán
közvetítettek aztán tovább az angol és
francia sajtóirodák. Az olasz lap cáfolata
tehát elsősorban a prágai sajtóirodát ta-
lálta, amelynek most már válaszolnia kel-
lett. Válaszolt is. Újabb jelentése szerint
bármint is irjanak az olasz lapok,
a tény az, hogy Benes igenis készül Ró-

mába és pedig nem egyedül, hanem
Titulescu román külügyminiszter tár-
saságában.

A két kisanant külügyminiszternek az
lesz a feladata, hogy

nyomatékosan felhívják Mussolini vi-
gyelmét arra a beszedelemre, amit az
Anschluss Középeurópára jelentene.

Ebből a jelentésből az tűnik ki, hogy a
kisanant még mindig az Anschlusstól fél
s nem idegen egészen attól a gyanakvás-
tól sem, amit a Manchester Guardian in-

ditott utnak s amely szerint Mussolini
lényegében a revíziós frontot akarja ös-
szehozni Ausztria, Magyarország és Né-
metország összehozásával. Ennek a három
országnak a csoportosítása nagyon ha-
sonlít a háború előtti „központi hatal-
mak”-hoz. Ilyen megfigyelés egyébként
Franciaországban is felütötte a fejét, amit
bizonyít az, hogy a Petit Parisien szerint
Anglia és Franciaország nem egészen in-
dokolatlanul gondol arra, hogy
felelevenítse a régi antantösszeütemezést,
akár Oroszország bekapcsolásával is.

Átszervezik az olasz kormányt

Egyes hírforrások Mussolini külpoliti-
kai célkitűzéseivel hozzák kapcsolatba a
Ducenak azt az elhatározását is, hogy
a közel jövőben átszervezi kormányját.
Erről az átszervezésről eddig csak annyit
tudnak, hogy újra hívják a volt kül-
ügyminisztert, Grandit, aki most londoni
olasz nagykövet.

Balbo az összes haderők vezérkari fő-
nöke lesz, magát a hadügyi lárcát pedig
a Duce tartja meg magának.

Néhány minisztert is kicserélnek, Fe-

véssel és istenadta tudását, erejét, ki-
tartását becsületos munkával akarja és
tudja érvényesíteni, az nem iktatható be
a halálraosztott népek anyakönyvébe. Az
ilyen nép élni és boldogulni fog.

A kisebbségi sors nehéz keresztjét hor-
dozza a székely nép. Roskadozik alatta,
de össze nem roppan, mert kitartása,
életereje, bizodalma, akarása, szorgalma
és munkája a temetői fejfának szant ke-
resztet a hit és élet mindennel dacoló
tügyévé varázsolja.

dersonit pedig, a szenátus elnökét nyug-
díazzák és helyébe D'Veccio gróf kerül.

FRANCIAORSZÁG FESZUL- TEN FIGYEL

A francia diplomácia feszülten figyeli
az olaszországi eseményeket. Különöské-
b jelentőséget tulajdonít a kormány átszer-
vezésének is, de még nagyobb figyelmet
szentel annak a beszédnek, amit a Duce
Cuneo helységben tartott a hadgyakorla-
tok alkalmával, hatalmas tömeg előtt.

Ez az újabb Mussolini-beszéd tulajdon-
képpen nem hozott diplomáciai szempont-
ból valami nagy szenzációt, azonban a
hangja mégis alkalmas arra, hogy érdek-
lődséget keltsen a külföldön is. Mussolini
nagyon biztatta az olasz népet és nagyon
hangoztatta azt, hogy jövője csak az erős
és öntudatos nemzetnek lehet. Volt valami
„háborus hangulat” ebben a beszédben.

Azt hangoztatta a Duce, hogy az utó-
bi 600 év kerekén megmutatta, csak az
erős és mindenre felkészült népek marad-
hatnak meg. Az erős népeknek békében
barátaik vannak, háborubban segítőitársaik.
A gyenge népek békében egyedül vannak.

háboruban pedig minden segítség nélkül elsodródna. Olaszország népe legyen erős a bizakodásban. Nehézségek közepette ne csüggedjen, dicsőségében azonban ne bizza el magát, mert minden nappal erősebbnek kell lennie, hogy megállhassa a helyét. Az elmúlt 14 évnek azt köszönheti az olasz nép, hogy zárt egységében hatalmas erőt képvisel. A további évtizednek fokozott megerősödést kell hoznia, hogy az ország készen álljon a további megpróbáltatásokra.

Kicsi már Doftana

Bukarest, augusztus 26

Az állami fogházak legfelsőbb tanácsa elhatározta, hogy a különböző fogházakat és fegyházakat megnagyobbítja. Elsősorban a doftanai fegyház átépítésének foglalkoznak neki oly formán, hogy ez a híres fegyház újabb ötszáz fogoly befogadására váljon alkalmassá.

A munkálatokat a közeli napokban már meg is kezdik.

Négy hónapig 63'6 aranycent a buza ára

London, augusztus 26

Lapzártakor jelentik:

A nemzetközi buza-konferencián pénteken délben létrejött a megegyezés, amely a buza „talpraállítási” árát ..

hushelentként 63.6 amerikai aranycentben állapítja meg.

Ezt az árat 4 hónapig szilárdan fenn akarják tartani, hogy ezalatt az exportáló és importáló államok megegyezhessenek a vámtarifák és kontingensek kérdésében.

Az állam beül nagy adó-adósainak üzemébe

Bukarest, augusztus 26.

A pénzügyminisztérium ma rendeletet adott ki, amelyben bejelenti, hogy szeptember elsejétől kezdődőleg az egész ország területén a legkönyörtelenebbül megkezdik az adóbejáratokat. A pénzügyminisztériumi rendelet kimondja, hogy azokkal szemben, akiknek van miből és még sem fizetnek,

addig vezetnek kényszereljárásokat, amíg teljes adótartozásukat le nem törlesztették.

Ugyanakkor

a nagyobb adósok üzemét állami kihatás alá veszik

és addig vissza nem adják, amíg adótartozásuk van.

Hans Jurikkal labdáznak, mert kitessékelte a Harmadik Birodalom

Szatmár, augusztus 26

Csontig soványodott, meztelén, lerongyolódott külsejű férfit kísérték be pénteken a szatmári rendőrségre. Neve: Hans Jurik. Kora: 31 év. Anyanyelve: német. Foglalkozása: mechanikus.

A rongyos férfi, aki a cseh—román határon került a határőrök kezébe, szintén Hitler dicsőítő „harmadik birodalmának” az áldozata. Egyik a sok ezer közül. Az egykori mechanikus, aki különben osztrák származású, 17 éven keresztül dolgozott a németországi Zwickau am Sachsen-ben egy osztrák érdekeltségű vállalatnál. Ez év júliusában a vállalat összes munkásait felszólították, hogy vegyenek részt egy hitlerista felvonuláson. Az osztrák munkások ezt megtagadták, mire valamennyiüket összefogták. A cikkkel nem lehet kukoricázni...

Jurik szerencsés volt, mert még aznap éjszaka megszökött. A római katolikus mechanikus 4 zsidó emigránsal. Märisch—Ostranál „átlógott” a cseh határon. Csehszlovákiában a négy zsidó hitközségről hitközségre járt, hogy valami anyagi támogatásban részesüljenek. Jurik, akit mindenütt mint zsidót mutattak be, társaival egyaránt részesült az alamizsnában.

Egyszer aztán elfogták őket és poszt-ról-posztra kísérve Bikszádnál mindannyiukat áttették a román határon.

A mechanikus átadták az ügyészségnek, ahol további sorsa felől döntenek. Valószínűleg, sőt egészen biztos, ismét áteszik a cseh határon, azzal, hogy kísérők viszsza Ausztriába, ahonnan 17 évvel ezelőtt elszakadt és ahol már senkije sincsen...

Ég a brailai hatalmas International szálloda

Négy tűzoltóra rászakadt a mennyezet

A rendőrség gyújtogatókat gyanúsít és ezért letartóztatásokat foganatosított

Braila, augusztus 26.

Pénteken reggel katasztrófális tűz ütött ki Braila kikötőjében. Az „International” szálloda eddig még nem állapított okból kigyulladt. A jelentések szerint a szálloda földszintjén levő üzlethelyiségeket, valamint az emeletet is teljesen elpusztította a tűz.

A lángok fenyegetik a szomszédos épületeket is.

A szálloda utasait csak nagy nehézségek árán lehetett kimenteni. A lakók közül tízen megsebesültek.

A csendőrség néhány egyént őrizetbe vett, mert gyanu merült fel arra, hogy a tűz bűnös manipulációk következményeként tört ki. Lapzártakor az oltás munkája még sikertelen és tartani lehet attól, hogy a tűz továbbterjed.

Félmeztelenül menekülnek a vendégek

A borzalmas tűzvészrel kapcsolatban újabb jelentéseink a következők:

A tűzvész a Str. Portului 6. szám alatt, Hirschfeld Janu házában ütött ki. Ebben a házban a földszinten van az „International Bar” és a „Vig tengerészhez” címzett mulató. A ház emeletén hotel van, ahol a tűz kitörésének pillanatában több mint harminc vendég aludt.

Az első lángnyelveket, amelyek a földszinten lévő egyik üzlethelyiségből törtek elő, az egyik variété előtt álló autó sofförje

vette észre. A tűzkiáltások hallatára leirhatatlan riadalom támadt.

A szálloda lakói hálóingben és egyesek félmeztelenül fejeszeten menekültek a földszint felé.

A bérhelyiségben szintén pánik keletkezett.

Az egyik táncosnő menekülés közben súlyos sérüléseket szenvedett.

Nemsokára megérkeztek a tűzoltók is. Az oltási munkálatok közben

az egyik variété plafonja hatalmas ro-

bjával beszakadt és négy tűzoltót maga alá temetett.

A tűzoltókat a hirtelen kirendelt katonasztagnak sikerült kimenteni a romok alól.

A sebesült tűzoltók állapota súlyos.

A tűzvész okozta kár hozzávetőleges számitás szerint 4 millió lej tesz ki.

A hatóságok egész biztosra veszik, hogy a borzalmas tűzvész gyújtogatás okozta és ezért újabb letartóztatásokat foganatosítottak.

Madgearu ellene van az „etnikai” rendeletnek

A miniszter előbb Vajdával tárgyalt, majd Badacsonyban meglátogatja Maniut

Bukarest, augusztus 26.

Lapunk más helyén megírjuk, hogy Madgearu pénzügyminiszter csütörtökön este erdélyi körútra utazott. A pénzügyminiszter mindenekelőtt a Kolozsvárt betegen fekvő Vajda miniszterelnököt keresi fel, akivel a kereskedelmi vállalatok tisztviselőinek „etnikai” származását illető kormánykörlevél ügyében fog tanácskozással folytatni. E körlevélnek, amelynek reakciósabbat és ellen-

szenvesebbet még a legmaradibb kormányok sem produkáltak, ellene van Madgearu is.

Hírek szerint

Madgearu Badacsonyban felkeresi Maniu Gyulát is.

Ennek a látogatásnak, Madgearunak a pártban és kormányban elfoglalt kivételes helyzetére való tekintettel, tulzott súlyt lehet tulajdonítani.

Ez aztán az üzlet!

Percenként kilenc lejt keresett egy szatmári pénzhamisító

Annyi ciankáliával dolgozott, hogy az egész várost meg lehetett volna vele mérgezni

Szatmár, augusztus 26.

Az utóbbi hónapokban Szatmáron és környékén tömérdek hamis 5 és 10 lejes érem került forgalomba. A hamisítványok, amelyek megévesztésig hasonlítottak a valódi érmékhez, kifogástalanul pengettek, mindössze a keménységükkel volt baj, mert erős nyomásra görbültek.

A szatmári rendőrség hosszas nyomozás után Bányai Kálmán 23 éves aranyműves és felesége személyében a Toldi-utca egyik házában pénteken letartóztatta a pénzhamisítókat. Bányai, aki néhány hónappal ezelőtt került Szatmárra, nem kapott állást s ezért kísérelte meg pénzhamisítással szerezni magának megélhetést. Gipszöntvényeket készített és ezek segítségével angol cinkből gyártotta a hamisítványokat. Vallomása szerint azért készített öt és tíz lejes érmeket, mert arra számított, hogy ezeket kevésbé vizsgálga-

ják.

A pénzhamisító aranyműves perenként egy darab 10 lejt készített, amelyre „előállítás költsége” csupán 1 lej volt. A pénzdarabokat, amelyeket fehéren vett ki a gipszöntvényből, ciankáliával és más vegyszerekkel galbanizálta, hogy színben is egyezzenek az eredetivel.

A rendőrség a házkutatás során egész üveg ciankáliát talált Bányainál. Az üvegben olyan mennyiség volt a veszedelmes méregből, a mellyel

az egész várost ki lehetett volna irtani. Az aranyműves a ciankáliát egy főtéri gyógyszerárban vásárolta, ahol, miután felmutatta munkakönyvét, habozás nélkül kiszolgálták.

Bányaiék letartóztatásával egyidejűleg a rendőrség sürgönyileg érintkezésbe lépett a marosvásárhelyi rendőrséggel, hogy a pénzhamisító házaspár előlete felől érdeklődjek.

A kormány egy sereg vallásos szekta működését belitotta

Az apró szekták közül egyedül a baptisták és az evangélium szerintiek működhetnek

Bukarest, augusztus 26.

Tegnap röviden megemlítettük már, hogy Petre Andrei közoktatásiügyi államtitkár működési szabályzatot dolgozott ki a különböző vallásos egyesületek és szekták részére.

Ennek a szabályzatnak első pontja betiltja a következő szekták működését:

Diákok Nemzetközi Bibliatársulata, millenisták, Jehova tanúi, pentikostalisták, az

Apostoli Istenség Egyháza, nazarénusok, adventista-reformátusok és aratoszektánsok. A második szakasz viszont a baptisták és evangéliumszerű keresztények működését engedélyezi.

A fenti két szektának csakis a következők lehetnek tagjai:

1. Akik igazolják, hogy a szektának már alapításától kezdve a tagjai voltak, vagy pe-

dig 1928. április 22 előtt léptek be a tagok sorába.

2. Akik anyakönyvi kivonattal igazolják, hogy eredeti vallásukat, a kultusz törvény 45. szakaszának figyelembevételével, elhagyták.

Mindazoknak, akik valamely egyházból ki akarnak lépni, a folyó évre esedékes teljes adójukat ki kell egyenlíteniük, ama adóbevallás szerint, amelyet még a kilépés szándékának bejelentése előtt tettek.

Valamely egyházból csakis teljesen szabad elhatározás alapján lehet kilépni. Erkölcsei kényszerítés, előnyök ígérése, anyagi kecsegtetés, vagy félrevezetés, az illető szekták működési engedélyének visszavonását vonja maga után, amennyiben ez a szekták már előzetesen nem büntette meg keblü uton a bűnöst.

Látható tehát, hogy a szekták térítési munkáját szinte a végsőkéig megnehezítik.

A miniszteri engedély alapján működő szekták megyénként taglistát kötelesek vezetni, amely listán hathónaponként kötelesek a megyei és a rendőrségi prefektúra elé terjeszteni a bekövetkezett változások feltüntetésével.

A szabályzat többi szakaszai a szekták működésének módját, feltételeit, körülményeit határozzák meg.

Hetven százalékos buza-lombard

Bukarest, augusztus 26

A Nemzeti Bank igazgatótanácsa péntek délután tartott ülésén kimondta, hogy mindazokra a gabonamennyiségekre, amelyek állami magtárakban és kikötői szántókban vannak, hetvenszázalékos előleget folyósít, hogy ezzel is megkönnyítse a gabonaértékesítés lebonyolítását.

A határozatot értesítették a pénzügyminisztériumot is.

Fogat fogért

Bécs, augusztus 26.

Az osztrák fővárosban megjelenő déli lapok szerint a kormány szilárdan elhatározta, hogy koncentrációs-táborokat és munkakényszer-telepeket létesít, hogy ezáltal a mindegyre jobban fenyegető nemzetiszocialista veszedelemtől megszabaduljon.

Az idevonatkozó megbeszélések — a lapok szerint — már egészen előrehaladott stádiumban vannak.

Hétmilliót kapnak az árvízkarosultak

Bukarest, augusztus 26

Az uralkodó ma aláírta azt a királyi dekrétumot, amely 7 millió lejes rendkívüli hitelt utal ki a belügyminisztériumnak.

Ezt az összeget a kormány az ország árvízkarosultjainak felségélyezésére fordítja.

Mamuth-sorson

Irtá: Halász Sándor

Szólól-szóra így mondja:

— Nagyszerű hét volt ez is. Pompásan éreztem magam. Nem rágtak a gondok. Nem érttem rá a magam bajával törődni. Az osztrák királyság esetlegességei teljesen elfoglaltak. No meg a kubai kérdés sem volt kismiska. És nagyszerűen elszórakoztam azon is, hogy Hiller Németországban fojtja le a kommunista ellenforradalmat, közben a szélsőbal Svájc-ból tör Németország ellen.

Még egy félórát beszél. Megállás és szünet nélkül, izgalommal és lelkesen. A világról beszél és cigarettázik. Nem a maga tárcájából veszi elő a cigarettát, hanem az enyémből. Neki már régen nincs cigarettára palója sem. Rejtély, hogy mit ebédel és rejtély, hogy miért él.

Teljesen le van törve. Multjából nem maradt egyebe, csak az esze. Az hiánytalan. Talán még jobban vált, mint palaha, mikor ur volt és potentát. Élevezet hallgatni.

— Mindenestre nem hiába éltem — mondja tovább. Az apám? Ó nem élt. Az apám átutazkozta az életet. Tízéves korában tudta, hogy huszéves korában hol tart majd és huszéves korában tudta, hogy mi lesz belőle negyvenéves korára. Az, amiben mi élünk, robogó expressz. Néha, mint éppen tegnap, rablók törnek az expresszre, de a mozdony azért csak robog. Ez a nagyszerű! Nem véletlenség, hogy éppen ezekben az évtizedekben éli ki a technika a gyorsaság rekordjainak örületét. Ma nem lehet lassan menni. Ma robogni muszáj. Én ismerem a históriát és nagyszerűen látom, hogy nemcsak az egyes ember, de a társadalom élete is olyan gyorsasággal robog most, mint soha eddig a történelem folyamán. Ez a gyorsaság azonban már fizikai törvény. A szociológusok és a történelmi materialisták azt állítják ugyan, hogy a gazdasági nyomás dinamikája sorolja az emberi társadalmakat ujjabb és ujjabb kísérletek felé, de ez nem igaz. Filmszerűen peregnék az események, de nem azért, mert a buzát nem tudjuk jó áron értékesíteni, hanem azért, mert az ember fizikai struktúrája nem tud továbbra is azok között a lassu életkörmények között megélni, amelyek között eddig élt. Ezt meg kell kérem érteni és meg kell érezni. Nemcsak a kővéházi konrádok idegesek és türelmellenek, kapkodók és új utakat taposók, hanem a kis agyvelejű filiszter is az és azzá lett az ósanyag, a paraszt is. A multkor a kezembe került egy vándorlási statisztika és abból azt olvastam ki, hogy száz, sőt helyenként 200 százalékkal nagyobb a falu vándorlása, mint évtizedekkel ezelőtt volt. Tudja mi ez? Ez nem gazdasági nyomás már, hanem a szűkülő állat menekülése. Az állat sem találja a helyét, mikor megérzi a halált. Ősi ösztönrel és mélyről feltörő szenvedéllyel fut az állat a halál elől. Ugyanígy fut most az ember — az emberi társadalom. Minden időkből voltak társadalmi és gazdasági kísérletek, ezt magam is elismerem. Volt egy kísérlet, amely a hatalom, az uralom, a lenyűgözöttség nyomása alól menekülni akart. De csak egy volt. Egy baloldal volt, amely a konzervatív uralomtartással szemben menekülni próbált. Hány van most? Hány van Európában? Hány van csak Németországban? Ezek nem politikai pártok, a melyek hatalomra akarnak törni és kormány-elnöki stallumra vágnak. Ezek egyebek és mások. Nem politikai programot, hanem ballásos hitet hoznak. Százán vannak és ha egyet eltaposnak belőlük, ezren támadnak azon menten a nyomába.

Megint kicsen a tárcából egy cigarettát. Addig sem áll a szája és az agya, amíg rágyújt. Addig is beszél:

— Itt mindenki azt mondja, hogy Hitler. Akármiről beszél az ember, egy perc múlva bedobják a vitába Hillert. Mit akarnak tőle? Nem számít. Nincs Hiller. Mit jelent egyetlen atom pőr az emberi szervezet ideg-, izom-, csont- és bőrvilágmindenségéhez viszonyítottan? Semmit ugyebár? Egyetlen atom Hitler is. Mussolini legfeljebb egy elektron. Dollfuss már olyan kicsi, hogy még nevet sem teremtet neki a tudomány. Nem arról a kis európai földrészről és nem is a glóbuszról van már szó, csak az emberről. Addig ideztől nagy „E”-vel szegényt, míg elhítte magától, hogy individuum és belekóstolt az individuum élethelelőseibe. Most aztán hirtelen átlátszott az egyén Emberré és az Emberré is — Emberré. Már nem vagyok és nem vagyunk. Ami van, az a Mindenség és ebben az összhangtalanságban gennyes sebként kiülközik az Ember. Kellemetlen benne és szűkületlen. Surlódik. A surlódás égés. El fog égni. Zavarja a csendet, a békét, a fejlődést és a dimenziót. Menjen a fenébe.

A gyufaszálat kettétöri és a szájába kapja. Kicsit kifröcsköl a nyála, ahogyan tovább tubognak a szavak:

— A mamuth is kipusztult, mert nem kellett. A kőcsag is. A szarka most van pusztulóban. Már nem kell tovább az ember és mert nem kell, az ember ki fog pusztulni. Nem friz, hogy szeretjük egymást? Nem hallja a pacifizmus és radikálizmus szerelmi ömlen-

geit nap-nap mellett és közben, titkos óráiban, egyedül, otthon, az ágyban, inmaginárius Enjének lelkisége nem sugja fel a tudatba: ölni fogsz és meg fogod ölni a testvéreidet, akik szeretsz. Ezek nem tréfa dolgok. Ez komoly ügy. Szeretnénk békét és szeretnénk szeretni és érezzük, hogy ugyanaz a kéz, amely simogatni akar, tört döf majd, mikor átölel.

A nagy entuziazmuson egy kissé elmosolyodok.

— Ne nevéssen ki, várja meg, míg én ki-nevelem magát. Nekem már szabad, mert én már tisztán látom, hogy én, meg maga, hol-nap ököltre megyünk. Magának meg kell halni. Tulajdonképpen nekem is meg kell halni, de előbb haljon meg más. Aldozzuk a tömeget. Hát ha mi, akik áldozunk, már kegyelmet kapunk? Ezért üt mindenki mindenkit és tudom, a végén, engem is leüt valaki. Aki ideges, az elfut. Jobboldalról balba csap át, aki baloldalon élt, jobb felé szalad. A város kinenekül a falura, a falu a városba, a bank-jegy aranyba, az arany gyémántba, a köztársaság királyságba, a demokrácia fasizmusba, a rendi társadalom kommunizmusba. Kacagom. Hova futnak?

A mamuth is futott.

Óvd meg
ételed, italed!

de ne üvegburával és szekrénnel. A piszkot és bacillust vivő legyek minden-hová bejárnak és még étkezésed alatt is veszélyeztetnek. Végy **FLY-TOX**-ot! Minden rovarl azonnal elpusztul.

FLY-TOX

Illatosított

Japan időhatárhoz kötött ultimátumot intézett Amerikához

Amerika ne fejlessze hadiflottáját és változtassa meg vámrendszerét

London, augusztus 26
A Daily Express Newyorkból kapott távirata szerint a Japan kormány washingtoni nagykövete ultimátumszerű jegyzéket nyújtott át a Fehér Házban. A japán jegyzék magyarázatot kér Amerikától a legutóbb tapasztalt nagy tengeri hadikészülődés és az ujonnan bevezetett vámrendszer miatt. A jegyzék záros határidőn

belül kér feleletet az amerikai kormánytól, bejelentve, hogy amennyiben az amerikai kormány nem szünteti be hadiflottája fejlesztését és nem változtatja meg az ellenséges célzatu vámrendszert, úgy Japan is kényszerítve érzí magát arra, hogy tengeri haderejét egyensúlyba hozza az amerikai tengeri haderővel.

A japán jegyzék Washingtonban nagy feltűnést keltett. Az amerikai diplomáciát különösen az izgatja, hogy

Japan időhatárt tűzött ki a felelet megadására.

Roosevelt elnök egyelőre elzárkózott attól, hogy a kérdéssel kapcsolatban nyilatkozzon.

AZ EGYLEJES FŐZELEK ÉS A HETVENMILLIÁRDOS KÁR

Madgearu a mezőgazdasági országok tragédiájáról beszél

Bukarest, augusztus 26
Madgearu pénzügyminiszter a Pesti Napló bukaresti munkatársának nyilatkozatát adott, amelynek lényegesebb részei a következők:

— A gazdasági kibontakozás útja abban van, hogy az agrárállamok kormányai rentabilitásá tegyék a földműves nép munkáját.

A határok lezárása a román biotitinek közel 70 milliárd összkárt okozott eddig.

A mezőgazdasági országok tragédiája a háboru óta betegesen tulfejlődött.

Madgearu utalt arra, hogy az erdélyi piac rendkívül olcsó lett, nem lévén olyan főzelek, amit egy lejes áron meg ne lehetne vásárolni.

Végül a pénzügyminiszter a Közép-európai államok együttműködésének szükségességére és a magyar-román jóviszony ápolásának elenálthatatlan kényszerűségére mutatott rá.

Itt az ősz:

Szinájában már csak hét,
Nagyszebenben pedig csak
öt fok a meleg

Nagyszeben, augusztus 26
Az ország több helyén hirtelen hidegre fordult az idő. Nagyszebenben tegnap szinte téli volt az időjárás, a hőmérő mindössze öt fokot mutatott a fagyponthoz. Szinájában ugyancsak hét fok volt a hőmérséklet.

Fejér megyében és Gyulafehérváron tegnap vihar pusztított, amely nagy károkat okozott. Lapád községben (Lopadea ve-

che) a villám a buzatermés egy részét felgyújtotta. Vasile Toma gazdálkodónak az istállója gyulladt ki az égi csapástól és összes állatai bennégtek. Szerecsélen módon fia a vihar ideje alatt benn aludt az istállóban, amíg felébredt, már nem volt ideje a menekülésre. Súlyos égési sebekkel, haldokolva huzzák ki nagynehezen az égő falak közül.

Agyonlőtték a Radics-párt árulóját, Neudörfer volt jugoszláv minisztert

Pártfogást kért és közben háromszor rálőtt a szerb politikusra

Belgrád, augusztus 26
A Zágráb környékén fekvő Zlatari községben egy ismeretlen fiatalember revolverral agyonlőtte Neudörfer volt jugoszláv minisztert. A merénylet a gyilkosság után elmenekült. A fiatalember azzal az ürügygel állított be a volt miniszter lakására, hogy Neudörfer pártfogását szeretné kikérni. A fia-

talembert ezután a miniszter színe elé juttatott, kérvényt nyújtott át neki, majd a mikor Neudörfer a kérvény olvasására mélyedt, hirtelen revolvért rántott elő és háromszor rásütötte. Neudörfer összeesett és néhány perc múlva meghalt.

A gyilkosnak, aki vércs tette után elme-

Spanyolország felosztlatja a nagybirtokokat

Madrid, augusztus 26

A spanyol kormány megkezdte a megüszavazott földbirtokreform végrehajtását. Első helyen Alba herceg gúgázi terjedelmű földbirtoka került felosztásra. Utána következnek Lerma herceg és De Mora gróf nagybirtokai.

A kormány reméli, hogy a földreform nyomán egyidőre elcsendesednek a baloldali mozgalmak és a köztársaság hozzáfoghat az építómunkához.

A kereskedelmi kamarák felét megszüntetik

Bukarest, augusztus 26.

A kormány elhatározta, hogy a kereskedelmi és iparkamarák számát a felére csökkenti. A csökkentés az egyes kamarák központosítása útján fog megtörténni.

A csökkentéssel egyidejűleg újra választják a kamarák vezetőségeit is. Ez a választás még ebben az évben meg fog történni.

— Gelb Nándor továbbra is fogja marad. Nagyváradról jelentik: Megirtuk már hogy Gelb Nándort, az ismert kommunis-tát, a törvényszék vádtanácsa néhány nappal ezelőtt szabadlábra helyezte. A vádtanács most elrendelte a további vizsgálati fogságot.

GÁBOR ISTVAN:

A Gazdag, meg a sajt

— 1933-ban így stilizál Aesopus —

Aszodi Mihály nagyváradi fűszerkereskedő 40 millió vagyon ura, néhány nappal ezelőtt elhatározta, hogy jótékony lesz. Aszodi Mihály néhány évtizeden át megfigyelte a jótékonyokról, életét a vagyongyűjtés vágyában konstruálta, szociális szempontok nála eddig nem érvényesültek. Most elhatározta, hogy jótékony lesz...

*

A jótékony fogalma társadalmi életünkben annyira obskurus s annyira titokzatos, hogy tulajdonképpen a karakterisztikumát meg sem lehet határozni.

Jótékony vagyok. Miután a klubból kijöttem, különösen pacsoráztam és moziba indulok, egy lejt adok a koldusnak. Ebben a pillanatban kötelezettségemet az éhező réteggel szemben már le is róttam. A korgó gyomruak oltására egy lejt áldozva, megvásároltam — aránylag olcsón — éjszakai álmaim nyugalmát.

A jótékony fogalma társadalmi életben a szívet determinálja. Ha társadalmi állásban „jelentős szerepet játszó férfi” vagyok, hirtelen nyugtáztam szívem esetleges megdöbbent pillanatait és beérkeztem a jóemberek országába...

*

— Ne adjon — mondta szociálistusban elmerült ismerősöm. Ne adjon. Csak a koldusnak ne adjon és csak a szegénynek ne adjon. Elnyújtja a lerongyolódási processzust és késlelteti az eseményeket. — Ennek a koldusnak itt az utca sarkán, aki könyöradományt kéreget, helyzete, szerepe és követele van a társadalmmal szemben. Magának nincs jogában demoralizálni a koldust...

*

De jelen esetben nem ilyesmiről volt szó. Aszodi Mihály, a Gazdag Ember szertelen logikátlanságával és öntudatlanságával mindezeket kívül esett. Az alakozásnak, és a patológiának olyan kétségbeesítő gesztusában és megdöbbentésben adott, amely kívül esik minden racionális és elképzelhető lehetőségen és felrúgja, vagy meggyújt egy olyan lapponzó parazsat, amelynek üszkét ma okos Gazdag Ember nem háborgatja.

*

Aszodi Mihály adott. Lement a fűszerüzletének raktárában és körülvezett. Az egyik sarokban rábukkant egy elrothadt és elviselhetetlen büzt árasztó sajtkorongra, amit már hosszú hónapok óta ártógott a penész. Aszodi Mihály felemelte ezt a sajtkorongot és felvitte az üzletébe és ekkor megkezdődött a szociális folyamat. Ahogy megdöbbant szíve a főtélmes ételdarabnak láttán, mindjárt a szegényekre gondolt. Mindjárt eszébe jutottak az éhesgyomruak hatalmas brigádjai. Életének 55-ik eszendején megindult a szíve és dobogni kezdett...

*

És Ön Aszodi Mihály uram, mégsem védekezhettek, hogy a sajt, férges és büzös állapotában igazi delikát falat. Ön még ezt sem mondhatja, mert sajtját a penész rágta, akinek pedig mindezt szánta, azok egyáltalán nem kiondott gourmandok, akiknek Ön rothadt sajtját egy bus pacsora után ingyen falának szánta...

*

Nem. Ön megmagyarázhatatlannal viselkedett. Rothadt sajtkorongját apró, 3 dekás darabokra vágta és az üzletében megjelent és kolduló szegények között osztogatni kezdte...

*

Amikor Baranyi István, volt CFR munkás, rokkant ember, ezzel a sajtdarabbal a kezében megjelent nálam, nem hittem el az egészet. Csak akkor hittem, amikor Baranyi István, apostoli külsejével, elpanaszolta rokkant lába munkakeresését és elmondta, hogy az egyik vagonkapcsolásnál lábálort és ezzel járja a világot, ezzel a „nyugdíjjal”, csak ekkor, keserűnek közös botorkálásában jutottam el ahhoz a szédületes gesztushoz, amivel Ön belesértette a Baranyi Istvánok életébe...

Ön apró rothadt sajtdarabokat osztogat megviselt életének ellágyulásában s megdöbbant szívének magaslatán. Ez volt a maximum.

Ön mindent odaadott. Kibontakozott és felzúgult. Ön volt.

A BUZA, A BUZA ÉS ISMÉT A BUZA...

A kormány átmenetileg beszüntette az intervenciós vásárlásokat

A belöldi buza ára 17 ezer lejfel magasabb, mint a világpiaci ár

A Regátban harmincnégyezer lejt is fizetnek a jó buzáért

Bukarest, augusztus 26.

A kormány legfőbb gazdasági bizottsága csütörtökön délután ülést tartott Madgearu pénzügyminiszter elnökelete alatt. A pénzügyminiszteren kívül Mirto közlekedési, Voicu Nănescu földművelésiügyi miniszterek, Tilea és Radu Irimescu államtitkárok (az utóbbi gabonakormánybiztosi minőségében) és Cesar Popescu ipariügyi vezérfelügyelő vettek részt.

A bizottság megvitatotta Romániának Lengyelországgal, Csehországgal, Olaszországgal, Spanyolországgal és Görögországgal való kereskedelmi kapcsolatait és az ezen országokkal folyamatban levő kereskedelmi szerződések megkötésére irányuló tárgyalásokkal kapcsolatban a román megbízottaknak kiadta az utasításokat.

Ezután egy német konzern ajánlatát vették tárgyalás alá. Mint ismeretes, a németek a romániai exportgabona megvásárlására vonatkozólag tettek ajánlatot. A bizottság Tilea és Radu Irimescu államtitkárokat küldte ki az ajánlatnak részleteiben való megtárgyalására.

Végül Radu Irimescu államtitkár, gabonaügyi kormánybiztos tett jelentést a

gabonaértékesítési akció eddigi eredményeiről.

A miniszterelnökség sajtóirodája hivatalos kommuniké adott ki a buzaárakkal kapcsolatban. A kommuniké leszögezi, hogy a sajtóorgánumok visszhangol adnak a tőzsdei spekulánsok híreszteléseinek, amelyek szerint a buza ára rohamosan esik. Ez rendkívül káros, különösen akkor, amikor a kormány a legkomolyabb erőfeszítéseket teszi az agrártermények árának emelése és különösen a buza értékesítésének érdekében. Kíváncsok volna, szegezi le a kommuniké, hogy a kormánynak ezt az akcióját a sajtó egyöntetűen támogatja.

Ez a kommuniké egyes pártlapok cikkeire vonatkozik.

A bukaresti sajtó kifogásolja a hivatalos kommuniké erőteljes tónusát és azt mondja, hogy „kíváncsok volna, hogy a kormány e nehéz időkben őrizze meg nyugalmát”.

A gabonaügyi kormánybiztoság egyébként jelentést adott ki, hangsúlyozva, hogy a buzaár tartja magát és átlagban, nagyon kis eltérésekkel, 75 kilós buzánál 5 százaléknyi idegen anyaggal vagonon-

ként 30 ezer lej körül mozog. Legtöbbször Bukarestben és Brailában fizettek a buzáért, vagononként 34 ezer lejt.

Ez a szilárdság arra indította a kormánybiztosságot, hogy az intervenciós vásárlásokat beszüntesse.

A kormánybiztosság örömmel állapítja meg, hogy a termelők szinte egyöntetűen kis mennyiségben adnak el, ami alkalmas arra, hogy az árakat továbbra is szilárdítsa és

17 ezer lejfel, vagononként számítva, a világpiaci paritás fölé emelje.

E nyilatkozatból, úgy látszik, hogy a kormánynak a gabonaárakkal kapcsolatos optimizmusa nem volt teljesen indokolatlan.

A bukaresti tőzsdén egyébként csütörtökön a következő árakat jegyezték:

75 kg-os buza 5 százalékos idegen anyaggal, 7 százalékos rozzsal 3350 lej tonnánként.

78 kilós buza 2 százalékos idegen anyaggal és 3 százalékos rozzsal 3800 lej tonnánként.

78 kilós buza 4 százalékos idegen anyaggal 3000 lej tonnánként.

Hága szerinti

Az orosz-japán háború elkerülhetetlen

Hollandia máris biztosítja keleti gyarmatait

Berlin, augusztus 26.

Amszterdamból jelentik, hogy a holland sajtó rendkívül nagy érdeklődéssel foglalkozik az állítólag közvetlen háború küszöbén álló távolkeleti helyzettel.

Az amszterdami lapok közlik a csendesóceáni államok ottawai konferenciájára kiküldött japán megbízott szenzációs nyilatkozatát, amely szerint az orosz-japán háború elkerülhetetlen és hamarosan ki fog törni.

Hágai jelentés szerint a holland kormány is aggodalmaskodik a távolkeleti helyzet, miatt máris felvette az érintkezést a londoni, washingtoni és tokiói kormányokkal acélból, hogy keleti gyarmatait háború esetére biztosítsa

Olcsó társasutazás Budapest-Bécs
Szeptember 10—18.

Rendezi a B. L. utazási osztálya. — Jelentkezéseket felvesz a B. L. kiadóhivatala.

RÉSZLETES TUDNIVALÓK:

Indulás Brassóból szeptember 10-én, hajnali 1 órakor.

Érkezés Budapestre, Nyugati pályaudvarra délután 6 órakor (középeurópai idő).

Indulás Bécsbe szeptember 15-én délután 1.45 órakor.

Vissza Bécsből szeptember 15-én délután 6 órakor.

Indulás Budapestre szeptember 17-én éjszaka.

Érkezés Brassóba szeptember 18-án éjjel.

Aki a bécsi utazáson nem akar résztvenni, módjában áll az egész idő alatt Budapestben tartózkodni és szeptember 17-én éjszaka az ott megadandó időben csatlakozni a társasághoz.

Részvételi díjak: Brassó—Budapest—Brassó gyorsvonat III. o. számított ülőhelyekkel,

Ezzel a néhány rothadt sajtdarabbal 40 millió birtokában, ahogy először életében elérkezéskor ült és adott.

Semmi közünk hozzá, hogy kinek mennyi a pénze s ad-e abból, vagy sem. Nincs jogom beleszólni mások életébe. Semmi közöm hozzá. De amit Ön tett, az döbbenetes. Ön megsértette a Gazdagok Társasalmát épp úgy, mint a szegényeket. Az Ön adásában a Gazdag Ember adakozásának szörnyű pékje lobban. S ugyanak-

vizummal együtt 1670 lej.

Bukarest—Budapest—Bukarest 1860 lej.

Bécsi út: Budapest—Bécs—Budapest gyorsvonat III. o. számított ülőhelyekkel, osztrák és még egy magyar vizummal együtt 1180 lej.

Ellátás, szórakozások: Budapestben és Bécsben kitűnő penziókban lakást és teljes ellátást (napi háromszori étkezés) adunk naponként 260 lejért.

Szórakozások (sétahajózás, autókár, színház stb.) nagyon olcsó részvételi díjakért Budapestben és Bécsben a vezetőknél válthatók ki.

Kollektív utlevél: Akiknek nincs érvényes egyéni utlevelük, azokat beírja a rendezőség kollektív utlevelébe, a következő beadandó iratok alapján:

Férfiak: Személyazonossági (certificat de identitate), állampolgársági igazolvány (cer-

kor a szegények életének kétségbeeső és helyrehozhatatlan megsértése is.

Ön el akarta „szédíteni” sajtkorongjával a baranyai Istvánok társadalmát.

Azonban valahol hiba történt.

Vagy a rothadság nem szédített kellőképpen, vagy a sajtdarabok voltak túlságosan felaprózva.

Egy azonban kétségtelen.

A baranyai Istvánok nem szédültek be arányában is büzös gesztusának.

tificat de naționalitate) közjegyzőileg, vagy jegyzőileg hitelesített másolata. 18—48 éves korig utlevélhez szükséges katonai igazolvány, melyet mindenkinek a körletéhez tartozó Cercul de Recrutare a katonai igazolványa alapján állít ki. Mindezeket felül szükséges még 3 fénykép, legalább 6x6 cm. nagyságban.

21 éven aluliaknak szükséges szülői beleegyezés. Ez a községi, vagy városban közjegyzőnél hitelesítendő és fenti iratokhoz csatolandó.

Nők: Személyazonossági és állampolgársági igazolvány, 3 fénykép, legalább 6x6 cm. nagyságban. Férjes asszonyoknak és 21 éven aluli lányoknak mindezekhez még férji, illetve szülői beleegyezés is szükséges. A kitöltés a közjegyzői, vagy jegyzői hitelesítés után fenti iratokhoz csatolandó.

18 éven aluliak, amennyiben nincsen még kéznél személyazonossági bizonyítványuk, annak helyettesítésül elégséges, ha a többi iratai mellé egy születési bizonyítványt másolatban mellékelnek.

A kollektív utlevélbe való beírás illetéke külön 460 lej.

Végző jelentkezési határidő kollektív utlevéllel utazóknak szeptember 2, másoknak szeptember 5.

Jelentkezési alkalmával az iratok beszolgáltatásán kívül 500 lej előleg fizetendő a jelentkezési helyen, a B. L. kiadóhivatalában.

A társasutazás résztvevői Budapestben mindennemű társasutazási ügyben (érdeklődések, felvilágosítások, olcsó szórakozási lehetőségek stb.). Az Est utazási irodájában, VII. Erzsébet körút 18—20. fíradjanak.

Az állatkiviteli szindikátus szomorú jelentése

Bukarest, augusztus 26

Az állatkiviteli szindikátus jelentése szerint Románia állatkivitele ez év első felében igen szomorú képet mutat.

Ez év első felében Románia 5951 drb. vágómarhát, 69.075 drb. sertést, 50 drb. lovat és 349.026 kg húst szállított ki az országból. Ebből a legtöbbet, 2476 vágómarhát, 47.813 drb. sertést és 294.959 kg. húst Ausztriának szállítottunk.

Csehszlovákiába az év első felében 19.937 drb. sertést szállítottunk, míg Olaszországba csak 2775 drb. vágómarhát és 2025 drb. sertést vittünk ki. Egyiptomba, Franciaországba, Ma'ta szigetére és a palesztinába csak igen kicsiny volt a kivitel. Palesztinába 580, Maltába 96, Egyiptomba 52 drb. vágómarha ment.

Franciaországba mindössze 50 darab lovat és 54.057 kg. húst vittek ki Romániából.

Tervgazdaság és irodalom

Irtá: LIGETI ERNO

Tervdészek elkerülése végett: nem a tervgazdaság irodalma, hanem az irodalom tervgazdasága. Veszélyes szó, ámbátor egy sereg szakkifejezés, irodalmi *termelés*, irodalmi *fogyasztás*, irodalmi piac zavartalanul csuszta át a műalkotások területére is. De irodalmi tervgazdaság? Van ilyen? És ha van, nem kártekonnyabb-e, mint ha nem volna?

Irodalmat bizonyára nem lehet úgy tervszervezni, mint kacsukot, vagy kölest. Ha az irodóra áll, hogy: *non fit, sed nascitur*, éppen úgy áll az irodalomra is. Nem lehet normalizálni, racionalizálni, futószalagon gyártani. Nem lehet egy termelési központból irányítani. Igaz, szűkebb vonatkozásban mégis megkísérlik. Egy-egy kiadó felteszi magába, hogy bizonyos szempontu, bizonyos ivterjedelmű, bizonyos hurokzatra szabott irodalmat termel ki. De ebben a szériaszámra gyártott könyvekben rendszerint nincs sok köszönet, mert nem komoly irodalmi, hanem politikai vagy üzleti szempontok irányítják. De mégis lehet, kell beszélni róla, főként a mi kisebbségi irodalmunkban.

Nem úgy, hogy elhatározzuk magunkban: mátféle kezdve csak kimondottan kisebbségi könyveket gyártunk. Ha van kisebbségi szellem az erdélyi irodalomban, az magától adódó valami, mint a magyar buzában a siker. Hogy a magyar buzánál maradjunk, az „acélos” magyar buza példázatánál, ezt az egyedülálló európai speciést, más mezőgazdasági államok nem tudják utána csinálni. Viszont a magyar agrárpolitikát sem. Hogy mi a magyar siker titka, nem tudni. Talán a klimatikus viszonyokban kell keresni a nyitját. Talán a talajban. Nincs felderítve. Így kell venni, mert ilyen.

Viszont az már a magyar gazdák dolga, hogy a többtermelést miként szabályozzák. Az is az ő dolguk, hogy bizonyos területekre árpát vessenek-e, vagy kukoricát. Arról van szó, hogy a minap beszélgettünk; mennyire keveset produkál alapjában véve az erdélyi irodalom. Ma pedig exportot, keresik, sava van, íze van, ára van. Az erdélyi író mégis édeskesvést dolgozik. Még a legmunkásabbak is, ha évenként megeresztenek egy-egy tizivés könyvet. Jómagam például „termékeny” író hurokban állok, de ha elgondolom, hogy husz év alatt nem jelentettem meg nyolc, vagy tíz százhatvanoldalas könyvnél többet, azaz csak annyit, amennyit oldalszámban az anyagi gondokkal küzdő, epilepsziával birkózó Dosztojevskij egyetlen regényében összeírt, akkor bizony az erdélyi „termékenység” nagyon is relatív fogalom válik. Gondoljunk csak — mindvégig értékösszehasonlítás nélkül — egy Petőfi, vagy Ady, egy Babits, egy Arany János versetermelésére és gondoljunk ugyanakkor Aprilyra, vagy Tompa Lászlóra. Gondoljunk a regényírók közül Móricz Zsigmondra, aki évente két-három regényt, szindarabot, számos novellát, tanulmányt ír és ugyanakkor a szűkszavú Nyíró Józsefre, vagy Tabéry Gézára. Milyen lázas, szünetlen naponta megújuló munka ott, milyen óvatos, körültekintő, takarékos munka emitt. Az erdélyi író legszebb férfi-eveit hagyja elrepülni maga mellett s könyveit csak megálmodja, élményeit elpipázza, de nem írja meg. Hja, az anyagi gondok — szokták mondani. Turgenev is küzdött anyagi gondokkal. Meg az a Balzac is. Más itt a hiba. Az irodalmi létező hiányában.

Valakinek állandóan az író sarkában kell lennie, hogy kikorbácsolja belőle mindazt, ami meg van benne. Istenemre, igen sok erdélyi író munkája alatta van annak, amit ő jelenthetne az erdélyi irodalomnak. Erdély az írói ígéretek klasszikus hazája. Noha klasszikus hazája volna, a nyugodt lélegzetű, epikai regényalkotásnak is. Nálunk hiányzik a nagyváros türelmetlen lármája, ki lehet kapcsolódni belőle, nyilvánvalóan több elme oda központosításával lehet dolgozni, mint másutt és nagyszerűen lehet élni a legfőbb írói éretny, a meditációnak. De az emberek mégsem dolgoznak. Én sem. Mentegetőzhettek, hogy mint vidéki újságíró naponta hat-hét órát rostokoltam a szerkesztőségben, emellett ide is kell irogatnom, amoda is.

— méndez nem mentség. Mert ha tényleg szeretnék bennem a hivatás ördöge, ha úgy érzem, hogy vannak dolgok, a melyek meg kell íródni, úgy minden bizonyára meg is írnám azokat.

Hogy minden adottság ellenére sem akadályoz az Erdélyben élő írók számára a rendszeres írói munka, annak tipikus példája Hunyady Sándor. Elmúlt már negyven esztendő, tíz évig őt a világháború és a hátrahagyott Kolozsváron, egy sor

DÖNTÖTT A FREIBURGI ÉRSEK

A horogkereszt Németországban Krisztus keresztje mellett polgárjogot nyert

Alfred Kerr, Scheidemann, Toller és 31 társa hazátlan

Berlin, augusztus 26.

Néhány nappal ezelőtt a nemzetiszocialista rohamosztagok letartóztattak egy római katolikus plébánost. A letartóztatás oka az volt, hogy az öreg pap nem akart horogkeresztet látni Krisztus keresztje mellett s azért megtiltotta a nemzetiszocialistáknak, hogy a horogkeresztes jelvényeket és zászlókat bevigyük a templomba.

A letartóztatás híre megütököztetett Németország katolikus köreiben. Az a vélemény kezdett kialakulni, hogy Hitler csak akkor tartja be a frissen kötött konkordátumot, ha annak rendelkezései kedvezőek a nemzetiszocialista uradalomra. Maga a hivatalos német katolikus

egyház azonban nem vette ilyen tragikusan a dolgot. Lehet, hogy Hitler maga is közbelépett, mert most a katolikus Germania című lapban közlemény jelent meg, amely szerint

a freiburgi érsek is foglalkozott a nemzetiszocialista jelvények kérdésével és úgy találta, hogy azok bevitelük a római katolikus templomokba is.

Igy tehát a hivatalos egyház nem azonosította magát a letartóztatott plébánossal, sőt az incidensnek a kormány szempontjából még az a haszna is megvolt, hogy most már egyetlen pap sem tiltakozhatik a horogkereszt jelvények és zászlók ellen, mert a freiburgi érseki hivatal közleménye után nem lehet vitás

kérdés az, hogy a horogkereszt és Krisztus keresztje megférnek egymás mellett.

34 NÉMET EMIGRÁNST MEGFOSZTOTTAK ÁLLAMPOLGÁRSÁGATÓL

Berlinből jelentik: A birodalmi belügyminisztérium egyetértésben a külügyminisztériummal, úgy határozott, hogy az 1933 július 14. állampolgársági törvény második szakasza alapján

34 külföldre menekült német állampolgárt megfoszt állampolgárságától.

Az állampolgárságuktól megfosztott német emigránsok névsorában ilyen nevek is vannak: Rudolf Breitschied, Alfred Kerr, Philip Scheidemann, Ernst Toller, Otto Wels, Alfred Bauche.

Sem az árban, sem a meghatározott mennyiség átvételében nem tudnak a buzakonferencián megegyezni

London, augusztus 26.

A buzaártekeztet elérkezett a buzaárak megállapítására irányuló vitához. A termelők a 68, a fogyasztók a 60 centes arányhoz ragaszkodnak. Megegyezés ezen a ponton még nincs.

A svájci delegáció vezetője azt indítványozta, hogy a fogyasztóállamok kötelezzék magukat meghatározott mennyiség átvételére

s a termelők ennek megfelelően csökkenték vetésterületeiket. Az indítványról még nem döntöttek, amint nem döntöttek még a Szovjet követeléseiről sem. Mint ismeretes, Oroszország a vetésterületek csökkentéséről hallani sem akar.

Miután a konferencia a legfontosabb kérdésekben még mindig vitázik, valószínű, hogy az értekezletet nem tudják pén- teken befejezni.

Ilyen még nem történt

Az adóvégrehajtó bezárta a bodegába a tulajdonost és lepecsételte az ajtót

A törvényszék elnöke szabadította ki a loglyot a »szomorú rabságból«

Szatmár, augusztus 26.

Sternberg Dóra satmári leánynak, akinek a Rákóczy-uton van egy kis bodegája, 12 ezer lej adóhátraléka volt. Az adóhivatali főnök megállapodott a leánnyal, hogy a hátralékból naponta törleszt valamit.

Csütörtök délután háromnegyed kettőkor megjelent a boltocskában Panduna végrehajtó, aki megkérdezte, hogy fizet-e már aznap valamit?

— Négy órákor — felelte Sternberg Dóra — amikor az adóhivatalt kinyitják, becsukom a bodegát és felmegyek fizetni.

— Ha így áll a dolog — szól Panduna — bezárom én az üzletet!

szépirodalom nem sok, annyit sem vetett papírra. Már szép csendesen elkönyveltük magunkban, hogy Hunyady csak mimeli az író, nem lesz belőle semmi. Egy szép napon megmutatta az erejét. Egy szindarab sikere kibillentette Kolozsvárról. — és mostanság egy nyáron többet produkál Budapesten, mint itt tíz év alatt. Mellesleg azt mondja, igazán irni csak Erdélyben lehet — de hát nem azt mondjuk-e valamennyien?

Alighanem a fentiek megállapításánál egyik, másik író társam ellent fog mondani nekem. Várom is. Ha e kérdést megbotyogatjuk, csak gyümölcsöző lehet. Talán elevenére tapintunk annak, amit elmondandó voltam: némi tervgazdaságot kell be- vinni az erdélyi irodalomba. E tervgazdasághoz tartozik az is, hogy tartsunk eseregyszemlét. Mi hiányzik a mi irodalmunkból? Témák felkarolásában. Műfajok

A leány és édesanyja természetesen tiltakozni kezdett a végrehajtó önkényeskedése ellen, azzal, hogy a bodegában romlandó áru van. A tiltakozás azonban hiábavalónak bizonyult, mert a zord végrehajtó váltig ragaszkodott a kijelentéséhez. A leány el is hagyta a bodegát, édesanyja azonban nem akart távozni,

mire Panduna a nőt is becsukta. Az ajtót azután, a nyomaték kedvéért, le is pecsételte.

A kétségbeesett lány nem merete a pecsétet letörni és így történt az, hogy édesanyja este hatóráig tartózkodott a lepecsételt üzletben.

Akkor is csak azért szabadult ki, mert

megdevenítésében. Célok szabotossá és világossá tételében. Nekem például sokszor hiányzik az erdélyi történeti műtől regényes életrajzokban való feldolgozása. Hiányát érzem azoknak a tanulmányoknak, melyek magvasan a szellemi élet egy-egy érdekes gyűrűzését vizsgálják meg. — Hiányát érzem ama kor elénkbe vetítésének, amelyben a mi negyvenes és negyvenen felüli írók ifjúságukat élték le; ezek a béke utolsó éveit, amelyeket ha nem ők írnak meg, hát akkor ki írja meg majd helyettünk? Az irodalmi tervgazdasághoz tartozik, hogy bizonyos jelszavak revízió alá vetessenek. Úgy érzem a „transzilvánizmus” jelszava még mindig félreértésekre adhat alkalmat. Történeti regény, vagy a ma regénye; a világnézeti problémák; a „vallani és vállalni” — még egyszer és még sokszor megvitandók.

Am visszatérek oda, ahonnan el akartam

a törvényszék elnökének tudomására jutott az eset és azonnal áttelefonált az adófőnöknek, hogy engedjék ki „adófog-ságából” a szerencsétlen asszonyt.

Szatmáron az eset általános felháborodást keltett. Sternbergék nem mernek feljelentést tenni a végrehajtó ellen, mert félnek attól, hogy adóhátralék fejében kis bodegájukat is dobra ütlik.

Az osztrák-magyar kereskedelmi szerződés megkötése előtt

Kállay magyar földművelésügyi miniszter hazaérkezett Bécsből, ahol a hetekkel ezelőtt megkezdett kereskedelmi tárgyalások befejezésén és az egyezmény megkötésén vett részt.

Kállay kijelentette, hogy a tárgyalások mindkét félre a legnagyobb meglepetéssel végződtek s a két ország közötti gazdasági összeköttetés most már szilárd alapját képezheti a tartós baráti kapcsolatoknak is. A megállapodásokat egyébként valószínűleg már hétfőn életbe léptetik.

Miért fizet az amerikai polgár nagy adókat

Páris, augusztus 26.

A párisi Intransigeant nyilatkozatot közöl Roosevelt elnöktől.

Roosevelt a nyilatkozatban erősen panaszolódik amiatt, hogy az európai államok, különösen pedig Franciaország, elzárkóznak adósságaik pontos fizetésétől s így az amerikai kormánynak nagy adókat kell kivetnie az amerikai népre, hogy a mutakozó hiányokat pótolni tudja.

Ennek természetesen, — mondja Roosevelt, — megvan már a maga következménye. Az amerikai közvélemény ebben a pillanatban hallani sem akar arról, hogy Amerika bármilyen formában az európai államok segítségére siessen. Legalább 50 évnél kell elmulnia addig, amíg az amerikaiak megint beszélni hajlandók arról, hogy Európába szükség esetén anyagi, vagy éppen fegyveres támogatást küldjenek akármelyik államnak.

indulni. A dinamika hiányzik irodalmunkból. A folytonos megújulás ereje és akarása. Az erőfeszítés. Minden nép csak a maga hatalmas erőfeszítésével alkothat igazán nagyot. Minden író csak a maga erejének végsőig való összefogásában. Mi minden nyomoruságos földhöz sújtottságunk ellenére is csak félkészül éljük a kisebbségi életet. Sokszor az az érzésem, hogy még mindig nem eszméltünk magunkra, még mindig nem tudjuk, hogy hova jutottunk voltaképpen. Az erdélyi magyar író is csak sejtíti kiküldetését. Hallja, hogy mit üzen az égő csipkebokor, de nem teljesíti a parancsot. Mi, írók, átengedtük magunkat a veszes tünyságnak és mert csendesen minden kialszik körülöttünk, a közösségi összefüggésnek vélünk eleget tenni az által, hogy mi is hallgatag álomba szenderülünk.

HIREK

TOMCSA SÁNDOR:

Csak ide a közeli hegységekbe...

Ez az irás, ez a en miniature szenzáció, (bocsánat, hogy fájdalomban idegen szavakat használok, de a magyar jelzőt szégyellem leírni) ez a bejelentés tulajdonképpen egy halk lemondás. Egy könnyes belenyugvás, egy flekken-azagu kompromisszum, egy letörés.

Most, mikor a napsütésben mind több lesz az arany, mint a meleg, az étlapon a tökfőzelék mint a csipetke, mikor a hölgyek a szalmát már nem a fejükre teszik, hanem a felső polcra és egy pirinkó sóhajjal — éppen csak, hogy a mellükön egy pillanatra megfeszül a blúz — előveszik a „filcet”, most mikor már a szőlő smaragd gerezdje csábit sikkasztásra, most, mikor a fürdőbérletet egymás után szállítják — hogy finom legyek — az idegszanatóriumba, most mikor a nyár már szedelőzködve színeket, illatokat, virágokat hány be iszákjába, most mikor ránéztem a kabátom ujjaire és megállapítottam, hogy a darvak már szállnak dél felé, most, most már megmondhatom, hogy nem így gondoltam. Hajh, nem így gondoltam te piszok élet! Nem így, nem így...

Oh, májusban, mikor haloánycsúdszínű télkabátomban ott álltam egy kevésbé virágzó illatszerelő előtt és tele tudóval szívtam be a végrehajtott ki- és bejárás alkalmával kiadódó garantált orgonaillatot, fantáziám úgy repült a nyár dus téerein, mint Melcalf a finisben, kinek meg azt is megbocsátja az a csodálatos Amerika, hogy bőre olyan fekete, mint egy jenki lelke.

De álmaim sosem voltak vakmerőek, vagy káprázatosak. Sosem gondoltam arra, hogy térdeimre rábillentem a kénsárga teveszőr takarót és a félprofilig hátraforduló sofförnek csak úgy egyszerűen, rendesen, magától értetődően odaneteletem ebben a székelő Bohlen-utcában, hogy „Sóaj”. Még csak arra sem vágytam, hogy az akbarellekről imádozott skót padregényben bolyongjak, miközben karsu és tenger ezin szemű hölgyek integetnek halhatatlan páromokról, melyek tövében álmodik a mult. Pedig szeretem a karsu páromokat és a tengerszín szemű multat. Nem, május zimankójában nem törtem be lázongó fantáziámmal a nagyon és a gondtalanság birodalmába, hol hófódte csucskok, tenger végtelensége, épület- és embercsodák, muzsikáló éjszakák, halk, finom nappalok kaleidoszkopja kápráztat.

De...

De legalább amugy kollektíve, a borralalót is beleszámítva, naponta háromszori étkezéssel, reszkírozva azt, hogy egy kővér hölgy mellé kerülhetek ki szalmiák cukrot szopogat egész nap és azzal riaszt fel kilométerenként, hogy „hol vagyunk, mondja az Istenért, hol vagyunk?”; legalább csak úgy röptében, a cicerone szemléi gyámsága alatt, ki Raffaelről annyit tud, hogy tavaly ősszel a ruháját egy ilyen nevű festőbe adta pucoválni; csak úgy autóbuzsban száguldozva, megállás nélkül, a szépségnek csak az illatát szívja be, mert este indul a hajó; csak úgy, Velenét „érintve”, Rómában „Két nappal” és a gyönyörűség-től való összeesés reménye nélkül, az Akropoliszon vagy a Laokoon-csoport előtt, mert az előírások bő uzsonna pár a Hotel Rimini terraszán...

De legalább úgy, a részvételi díj felét fsszenélkülözve, a másik feléért megköpölni azt a kőszívű, bestia Hungyakit, ígérni neki, becsületszót adni és nem törődni, hogy aztán mi lesz; tegalább úgy, kölcsönként loden-kabátban, de a szíobben valami szintre már kintó gyönyörűséggel; legalább úgy, hogy az indulás napján el kellene bujni, mert az volt az utolsó dátum, mikorra Pusztainak ígértük azt a nyolcszázötvenet — de megmutatva magunkat ha csak egy pillantásban is a világ szépségeinek. Legalább úgy, legalább csak így! Aztán jöhetne megint az iszap.

Igy gondoltam valahogy abban a májusban, melyben orgonaillat még csak az illatszerárakban volt, dekanként 36 lejért...

Az ellenzék, tetszik tudni, hazafiatlan. Romániában mindig így volt és így is lesz: az ellenzéki pártok hazafiatlanok. A kormány két kommunikében is leszögezi, hogy az opposzió nem viselkedik a hon érdekében megfelelőleg. Meg kell jegyezni, hogy a mai kormány azonos a tegnapi ellenzékkel és a mai ellenzék azonos a holnapi kormánnyal. A kormány mindig hazafias, az ellenzék mindig hazafiatlan. Itt van például a külföldi tartozások fizetésének felfüggesztése. A liberálisok felháborodva kiabálnak: — Mit fog mondani ehhez a külföld? Szükségünk van a rokonszenvére! Néhány évvel ezelőtt, amikor a liberálisok voltak uralmon, akkor így kiabáltak még: — Mit törődünk mi az idegenekkel? Magunkon keresztül kell megcsinálnunk mindent! Onálló, független állam vagyunk! — Akkor viszont a mai kormány kiabált, hogy mit szól ehhez a külföld s hogy szükségünk van a rokonszenvére. Vagy itt van a gabonaneműek értékesítésének az ügye. Az egyik ellenzéki hivatalos újság ordít, hogy a kormány nem tett semmit ebben a kérdésben. A kormány visszakibál, hogy hazafiatlanság ezt állítani. Aki így beszél, az nem patrióta. Ugyanaz a kormány állítja ezt, amelyet ellenzékiiségében minden szaváért hazafiatlansággal vádoltak. Nálunk az a hazafi, aki a kormány véleményén van. S az a hazaáruló, aki ellenvéleményt mer megkockáztatni. Ebben azután egyformák vagyunk. Vajda a kormányon lekopirozta Ducát. Duca az ellenzékben lemásolta Vajdát. A szerepek cserélődtek csak ki. Az emberek, sajnos, maradtak.

Csinos női kalap, fehér filcből, amelynek széleit tarka tollacsok díszlik. (Párisi modell.)

— TAVIRÓPÓZNA ZUHANT AZ UTRA, AMELYEN A PÁPA AUTÓJA HALADT KERESZTÜL. Rómából jelentik: Kis hiba volt, hogy a pápát könnyen végzetessé válható baleset nem érte. A szentatyja az Alba tótól visszajövet gépkocsin Róma felé haladt. Az országút felett egészen alacsonyan egy katonai repülőgép haladt. A gép egyszerre csak olyan alacsonyra ereszkedett, — nem tudni még, géphiba miatt, vagy bravurból, — hogy nekiment a távirószlopoknak és huzaloknak és lezuhant az autóra. Ez a szerencsétlenség pár perccel azelőtt játszódott le, hogy a pápai gépkocsi arra haladt s csak pár perccel mulott, hogy a pápa nem került veszélybe. A repülőgép pilótája kisebb sérülésekkel uszta meg a zuhanást.

— Hazaérkezett a sarlóscsoport vezetője. Bukarestből jelentik: Virgil Potârca volt miniszter, a kormánypárt vezető tagja visszatért külföldi útjáról. Miután Potârca a kormányárt sarlóscsoportjának vezetője, visszatérésétől a pártellenzék mozgalmának felélénkülését várják.

Erre a remény-komplexumomra gyönyörűséggel és elfogódva néztem fel. Minden nap körüljártam, megtagoltam, megpaskoltam, mint egy paripát, mely a csodák birodalmába fog röpteni, néha fel is ültem rá és mindenki sajnálta, aki lent reménytelenül hurcolta életét.

Titokban az olasz nyelvet tanultam és már láttam a meglepődött arcokat, mikor zengő olasz nyelven megkértem Mussolininél: „Önöknel milyen lesz a transzfer? Nálunk slusszban egy kicsit keskeny...”

Fényképezőgépet szereztem be, hogy örökíthessem meg magamat a Szent Márk-téren, mint aki letette kardját és saruit, otthagya a harcot és kiállt ide a szépségnek e szigetére meghalni.

Hunyákkal pertut íttam. Pusztainak utolsó dátumként bementem az indulás napját.

Aztán?

Aztán... Ej, hagyjuk kérem. Fölösleges és unalmas is.

Reménylőmböm úgy olalt a mind izóbb napsugarak tüztől, mint az aszfaltra hullott fagyalt s a végén nem maradt más hátra belőle csak egy kis

ABLAK

— Nagyváradon már a hidak is rosszak. Nagyváradról jelentik: A városi tanács csütörtöki ülésén a városi főmérnök kijelentette, hogy a „kis-híd”, de különösen a „Baross-híd” rozsoant állapotban van. A közlekedés mindkét hidon életveszélyes. A főmérnök beszámolója nyomán elhatározták, hogy rövidesen hídszakértőt híznak.

— HÁROMSZÉKMEGYEI HIREK. Tudósítónk jelenti: Csütörtökön délután Kilyén község határában, az Olt folyó partján egy férfi holttestére akadtak. A hullát a folyó sodra dobta a partra. A csendőrség megindította a vizsgálatot. — Csütörtökre virradó éjszaka ismeretlen tettesek behatoltak Ferenc Rózalia sepsiszentgyörgyi lakos házába és elloptak 11 ezer lej készpénzt. A rendőrség nyomoz. — Diószegi Rózalia sepsiszentgyörgyi fodrász nő szerdán este udvarlóját kíséretében a városi parkban sétált. Séta közben olyan szerencsétlenül botlott meg egy kőben, hogy elesett és a lábát törte. Kórházba szállították, hogy a törött lábat gipszbe tegyék.

— Kivette a szájából az arany-fogakat Nagyváradról jelentik: A L. nagyváradai illetőségű fogtechnikus kiutazott a biharmegyei Kápolna községbe, ahol kidoboltatta, hogy „itt a fogorvos Nagyváradról!” Az egyik falusinak, aki nemrég tért haza Amerikából, 24 karásos aranyfogai voltak. A fogtechnikus kijelentette, a falusinak, hogy ezektől a fogaktól mérgezést kap, jöjjön be hozzá és 6 5000 lejért rendbehozza. A falusi bedült a nyájas ajánlatnak. A fogtechnikus kivette szájából az aranyfogakat és részfogakra cserélte be. Az eredeti aranyfogakat 5000 lejért eladta palakinek. A fogtechnikusok a szövetségnél feljelentést tettek szélhámos kollégájuk ellen, akiknek állítólag sem ipara, sem pedig engedélye nincs.

— UJ KÖNYVKIADÓVÁLLALATOT ALAPÍTOTTAK SZÁTMÁRON. Tudósítónk jelenti: Singer Nándor szatmári könyvkereskedő új könyvkiadóvállalatot alapított. Az új vállalat, pesti mintára, minden hónap elején egy-egy erdélyi magyar író eredeti munkáját adja ki és minálisan olcsó áron hozza forgalomba. Az első könyv szombaton jelenik meg és Köves István személyében új író mutat be az olvasóknak. A vállalat programjában: Tabéry Géza, Benány Sándor, Nyírő József, Kacsó Sándor, Baradlai László, Turnovszky Sándor egy-egy könyvvel szerepelnek. Az új vállalat ezeken kívül még az idén kiadja Cezár Pet-

pocséta, mintha a sors — bocsánatot kérek — odaköppött volna elem. Aztán az is felszáradt.

Uj szomorúságomat úgy hordoztam gögösen és daccal, mint valami ereklyét, csak nem a szívem felett nordtam, hanem benne, rádobálva nemtörődömséget, fáradt mosolyt, közönyt, dühöt, f.ozófiát... Néha az utcán is behunytam a szememet, hogy ne lássak semmit, csak bánatom éjje rémiszten.

Tulajdonképpen indultam meghalni.

És akkor állított meg egy angyal, egy angyal fényből és jósból, odaállova reménytelenségem szürke útjára a fekete virágok közé ez az angyal és szóla:

— Jöjjön velünk, csak ide a közeli hegységekbe, reggel megyünk és este jöbünk, viszünk patafont és flekkent, jön Pap is,

Készüljön a szebeni nagy ipari kiállításra

1933. aug. 27-től — szept. 10-ig. 50%-os vasúti kedvezmény menet-jövel.

Vége megismerheti Erdély ezen gazdag területeit. A híres élelmiszer, textil- és mezőgazdasági gépi ipart, a szebeni szalmát, konzerveket, posztót, selymet és harisnyát Nagyön olcsón szerezhet be mindent Jöjjön a „szebeni nagy ipari kiállításra”. — Szórakozások — Kirándulások.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fejfájás, mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

rescu és Liviu Rebreanu egy-egy regényét gondos magyar fordításban. A könyvek címlapjait Pop Aurél, az országos nevé festőművész rajzolja.

— A SZÉKELYFÖLDI ÁRVIZ NYOMAIT NEM TUNTIK EL. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Több mint egy hónapja, hogy hatalmas árviz pusztított végig Háromszéken. Az árviz legérzékenyebb pusztítást végzett az Előpatak és Nagyajta közti utvonalon. Hidakat sodort el, utakat rombolt össze. De annak ellenére, hogy a veszedelmes árviz óta már egy hónap eltelt, az Előpatak-Bölon közti utszakaszon a közlekedés még ma is nagy nehézségekbe ütközik. Az utat több helyen lezárták, úgy, hogy a járművek csak körülövel közlekedhetnek. A teljesen összerongált utszakasz és hidak javításához igaz ugyan, hogy hozzáfogtak, de a munka hihetetlenül lassan halad.

★ ORVOSI HIR. Dr. Herskovits Erzsike orvos-kosmetikus, Brassó, I. I. C. Brătianu (v. Kórház)-utca 2. sz., nyári szabadságáról vizsdatért és ismét megkezdte rendeléseit. Kvarc. Diatermia. Kosmetikai kezelések.

— BETÖRTEK EGY SEPSISZENTGYÖRGYI ÜZLETBE. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Az elmúlt éjjel betörték Marmonstein Mancin nagyborosnyói lakos üzletébe és onnan több ezer lej értékű árut és készpénzt vittek el. A feljelentés alapján a csendőrség letartóztatta Propper Artur nagyborosnyói lakost, a ki a lopást be is ismerte.

— LÓSZERSZAM TOLVAJOK. Csikszere-dáról jelentik: Az utóbbi időben veszedelmesen kezdett emelkedni a lopások száma egész Csikmegyében. A legfrissebb lopási eset Csik-jenőfalván történt. Farkas Lajos gazda jelentést tett a csendőrségen, hogy ismeretlen tettesek 3 ezer lejjel vásárolt lószerszámát ellopták. A bevezetett nyomozás során letartóztatták Albert Márton és Mihály József gazdákat, akik beismerték a lopást. Mindketőjüket átadták a csikszere-dai ügyésznek.

— Aki friss és egészséges akar lenni! és nem akarja, hogy kemény legyen a szék, folyton fájjon a feje és bőre tele legyen mindenféle pattanással, az igyeket hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet.

— A SZELETZKY-UGY MASA ATHÉN-BEN. Athénből jelentik: A görög fővárosban szenzációk kémkedési ügyet leplezték le. Az eset bizonyos mértékben hasonlít a Szeletzky-ügyre. Itt is egy páncélszekrényben találtak titkos katonai iratokat. Ez esetben azonban nem fegyverszállításokról volt szó, hanem kifejezetten kémkedésről. Az iratokat a hatóságok az angol-francia bank fiókjának egyik páncélszekrényében találták meg. A fontos katonai iratokat egyik nagyhatalom akarta megszerezni magának. Eddig számos letartóztatás történt.

az olyan jó pofa és az autóbuzsért mindössze harmincöt és ráér egy hét múlva is...

Igy beszélt ez az angyal a szürke uton, a fekete virágok közt.

En felnéztem a csillagokra. ahoos indultam, de elem állt ez az argyal, egyik kezében patafont, másikban flekkent és Pap igazán egy kitűnő pofa. — Így álltam felszegett fejjel, arcomon a világmindenség reflexével, szívemben az elült bánat vak csendjével, ugryszólna az életnek és halálnak küszöbén. előttem ezzel az angyallal.

És egyszerre felsírt bennem az örök gyermeke:

— Ha ráér, akkor igen...!

És az angyal aranyt...!

lapra felírta nevemet a jelenlévők közt.

Ingyen

HA VÁSÁROL egy

BIANCO

FOGKRÉMET, vagy

CASTEL Legrain

TOILETTE SZAPPANT, megfizetve azoknak
rendes 20 lejes árát,
szállítójától kap egy nagydoboz

TENDRESSE PUDERT

(fehér, rózsaszín, rachel, ocre, természetes, banán
színekben)

KIPRÓBÁLÁSRA TELJESEN INGYEN!

Meg fog győződni, hogy a TENDRESSE puder
milyen kifogástalan finom, kellemes illatu, arc-
bőrét minden alkalomkor szépséget fogja, ez a
puder lesz biztosan az Ön kedvenc pudere.

CSAK NEHÁNY NAPIG

Legrain

— MILYEN IDŐ LESZ? A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint változékony idő várható, gyengülő szelekkel, kevesebb esővel és nappal, főmelegedéssel.

— Ötvenezer lejt loptak a csendőrszakszervezetből: fényes nappal. Nagyváradról jelentik: Vakmerő rablás történt a nagyváradai pénzügyi igazgatóság pénztártermében, ahol Radulescu csendőrszakszervezetből ismeretlen tettesek 50 ezer lejt loptak. A lopás idején a teremben csak Bogdán diószegi tanító és egy kisfiú tartózkodott. A rendőrség azonnal bevezette a nyomozást, hogy a fényes nappal manipuláló tolvajokat kézrekerítse.

— ENCSÉL-RÖPCÉ NAGYVÁRADON. Nagyváradról jelentik: A csütörtökről pénzekre virradó éjszaka folyamán ismeretlen tettesek nagymennyiségű röpcédulát szórta szét az utcákon és a kapualjakban. A röpcédulák, amelyek „Le Encsel Mór gyilkosai” felkiáltással kezdődnek, felhívják a városi és falusi Dolgozók Blokkját arra is, hogy a grivici itélet ellen tiltakozzanak. Aláírás: A K. R. P. erdélyi tartományi bizottsága.

— Mussolini autó-karambolja. Rómából jelentik: Mussolininek, aki a hadgyakorlatokról gépkocsin tért vissza Rómába, kellemetlen utikalandban volt része és csak hidegvérűségének tudható be, hogy ép bőrrel menekült. A Duce autója ugyanis egy keskeny sziklaút és kanyarulatában egy szembejövő teherautóval összeütközött. A karambol következtében Mussolini autójának első kerekai lecsusztak a sziklaút szélére amely alatt szédítő mélység tátongott. A Duce aki pillanatok alatt látta, hogy veszély fenyegeti, kiugrott az autóból és egy másik gépkocsival folytatta útját Róma felé.

— PACHA PÜSPÖK VISSZAÉRKEZETT TEMESVÁRRA. Temesvárról jelentik: Pacha Ágoston dr., temesvári megyéspüspök, aki 40 éves papi jubileumát lourdes-i zárándokuttal ünnepelte, csütörtökön délután hazaérkezett. A püspököt fényes kísérségek mellett, hangszórák közepette, nagy ünnepélyességgel fogadták.

— A miniszterelnök szeptember előtt nem épül fel. Bukarestből jelentik: Vajda Sándor állapota a legújabb kiadott orvosi jelentés szerint kielégítő ugyan, de azért a miniszterelnöknek hosszabb pihenőre van szüksége. Vajda szeptember végéig Kolozsváron marad.

— LEÜTÖTTÉK A PÉNZBESZEDŐT. Temesvárról jelentik: Pártos Sándor 25 éves pénzbeszedő, egy aradi cég alkalmazottját, csütörtökön éjszaka a józsefvárosi Arany János-utcában ismeretlen tettes leütötte és 4160 lejt rabolt tőle. Az ismeretlen támadó az azonnal elhunyt ember iratait is szétszórta az utcán. A nyomozás folyik.

— FISCHER LIPÓT GAZDAG KOLOZSVÁRI FAKERESKEDŐ ÜNGYILKOS LETT. Kolozsvárról jelentik: Fischer Lipót, jómódú kolozsvári faanyagkereskedő, Erzsébet-ut 38. szám alatt levő villájának a fürdőszobájában revolverrel szájbalötte magát és azonnal meghalt. Az üngyilkos kereskedő „Bocsásatok meg, nem bírom tovább” felírással névjegyet hagyott hátra a fürdőszobában. Tettének oka ismeretlen. Valószínűleg lelki okok késztették az üngyilkosságra, mert anyagilag nagyon jól állott. Fischer az utóbbi hetekben feltűnően komor és szomorú volt. de még hozzá tartozói sem sejtették, hogy mit forgat a fejében.

Pierre Cott kontra Balbo

A francia flottarepülés útja Hollandián, Skandinávián, Oroszországon és Magyarországon át vezet

Páris, augusztus 26.

Jelentették, hogy Balbo diadalmas körrepülésének a hatása alatt a franciák is elhatározták, hogy nagyobb körrepülésre küldik a katonai repülőpark néhány gépét. Ennek a francia körrepülésnek a tervei már elkészültek. A kiadott jelentés szerint

három gép indul, 26 emberrel és a „flottával” indul Pierre Cott repülésügyi miniszter is.

Budapesten jóleső feltűnést keltett, hogy a kiadott tervek szerint a francia repülő-flotta Hollandián, Skandinávián és Szovjetországon keresztül szállja, utba ejti a magyar fővárost, Budapestet is.

A gigantikus erejű vihar kioltotta a newyorki Szabadság szobor fáklyáját

Ausztiria felett is vihar tombolt

Newyork, augusztus 26.

Beszármoltunk már arról, hogy Amerika északkeleti partvidékén irtózatos erejű szökőár pusztított. Az ujjában érkezett jelentések szerint a fergetegnek husz halálos áldozata van.

Az orkán méreteire jellemző, hogy a szélvész a newyorki kikötőben felállított gigantikus Szabadság szobor fáklyáját kioltotta.

1886-ban fordult elő utoljára, hogy Amerikát ilyen hatalmas vihar szántotta végig.

A fáklya kialvása szimbólum is lehet.

A Szabadság világszerte meghalt, minek éjjen a fáklya?

A Newyorkból érkező újabb jelentések már 50 halottól tudnak. A vihar észak felé vonult. Az orkán nyomán, amely jelenleg az Ontariótól környékén dühög, elárasztott vá-

rosok, letarolt erdők, kizudult folyók és kitépt szálflák maradnak. Az anyagi kár ugyancsak felbecsülhetetlen.

A jelentés szerint néhány napba telik, hogy a vihardulta helyeket ismét lakhatóvá tegyék és a közlekedést — úgy amennyire — valahogy helyreállítsák.

Az északamerikai orkánal egyidejűleg Ausztiria felett is heves vihar vonult végig. Bécsben hat embert sebesített meg a vihar.

Ratkersburgban egy házszobába csapott le a villám és az ott alvó házaspárt agyonütötte. Lassnitzhöhenben egész házat döntött romba a villám. Kufsteinban a villám egy rádióantennán keresztül lecsapott és néhány embert megsebesített.

A páratlan erejű vihar, amely a vetésekben súlyos kárt okozott, a telefonvezetéseket is megrongálta.

Felfüggesztették a pénzügyigazgatót, mert nem akart naponta 45 felebbezést letárgyalni

Az adóellenőrnek menni kell, mert enyhén báni el az adózókkal

Nagyvárad, augusztus 26.

Muresan nagyváradai pénzügyigazgató ellen váratlanul fegyelmi vizsgálatot indítottak, amelynek eredménye még nem szivárgott ki. A pénzügyigazgatót azért állították fegyelmi elé, mert nem teljesítette a kerületi igazgatóság utasítását. Muresan ugyanis mintegy négy hónappal ezelőtt utasítást kapott egy „biztonságát kiküldő hivatal” felállítására. A hivatal, noha időközben szóbeli utasítást is kapott, még ma sem állította fel.

Muresannak ezenkívül miniszteri rendelet értelmében kötelessége volt naponta 45 felebbezési ügy tárgyalását kitűzni. A pénzügyigazgató ezzel szemben, — mint ahogy azt a váratlan vizsgálat alkalmával megállapították, — naponta legfeljebb 10—13 ügyet tűzött tárgyalásra és azok közül is sokat elhalasztott.

A vizsgálat ennek kapcsán leszögezi, hogy a nagyváradai pénzügyigazgatóságban kétségbeesztő hanyagság ütötte fel a fejét. Nagyváradon Constantinescu adóellenőr ellen is vizsgálat folyik. Constantinescut, akit speciális fegyelmi elé küldenek, azzal vádolják, hogy az adókievetésekkel a kincstár rovására tulságos jóhiszeműséggel és enyhén járt el. A vizsgálat megállapítja, hogy Constantinescu György „a pénzügyi törvény legemlékeztető részéhez sem ért”. A fegyelmi bizottság már döntött is Constantinescu ügyében. Az adóellenőrt rangjától megfosztják és segédellenőr lesz belőle.

— MADGEARU KOLOZSVÁRON. Kolozsvárról jelentik: Madgearu pénzügyminiszter Kolozsvárra érkezett. A pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságnál tart vizsgálatot.

— „SZTRAJKTÖRŐ” — BECSÜLET-SÉRTÉS. Kolozsvárról jelentik: Kolozsvárról jelentik: Molnár Gyula, Bartha Miklós-utca 4. szám alatti vendéglőtulajdonos a járásbírószágon feljelentette hitelrontás és becsületsértés miatt Ujhelyi Ferencet, az Építőmunkás Szövetség titkárát. Molnár ugyanis néhány hónappal ezelőtt még pincér volt s mint a pincérek szakszervezetének a tagja, nem helyeselte Ujhelyiéknek azt a politikáját, amelylyel a pincérek érdekeit védte. Molnár később kilépett és differenciája támadt Ujhelyivel, akinek városatyai működésével nem volt megelégedve. Néhány nappal ezelőtt Molnár korcsmájában borozgatott egy vendég, aki a korcsma előtt elhaladt Ujhelyit a helyiségebe invitálta. „Egy sztrajktörő üzletébe nem lépek be!” — felelte Ujhelyi. Molnár ezt becsületsértésnek minősítette és feljelentést tett ellene.

Pelle István a resicai U. D. R. 50 éves jubileumán

Resica, augusztus 26.

A resicai U. D. R. torna szakosztályának folyó év szeptember hó 10-én rendezendő 50 éves jubileumi tornaünnepének

PROGRAMMJA:

1. Szeptember 9-én az érkező vendégtornászok fogadtatása, elszállásolása.
2. Szeptember 10-én: Reggel 9 órakor: gyülekezés az U. D. R. tornacsarnokában, a felvonuláshoz való részvételhez, az öreg, alapító tornászok vezetésével.
9 óra 30 perckor zenés felvonulás az Oltenia kerthelyiségébe, a zászlószenteléshez, amelyen a tornaegyletek zászlóik alatt, testületileg vesznek részt.

Az Olteniába való megérkezés után a tornászcsapatok úgy helyezkednek majd el, hogy a csapatok zászlóvivői azon emelvény előterébe kerülnek, amelyen a zászlóanya foglal helyet, kísérettel egyetemben.

Az üdvözlő beszédek elhangzása után az életben levő öreg tornászok kitüntetésére. Majd a zászlószentelési aktus következik, amely a zászlószögek beverésével és a zászlók megkoszorúzásával ér véget.

Délután 2 órakor:

Jubileumi, egyéni és csapatverseny, férfi és női tornászok részére. Románia legjobb férfi és női tornásza címért.

Férfiaknak: Nyújtón, korláton, lovon és gyűrűn.

Nőeknek: Korláton és lovon.

Az egyes szereken Pelle István tornász világbajnok a teljes olimpiai tornaprogrammot fogja bemutatni.

Este 9 órakor:

Az Oltenia nagytermében az U. D. R. táncmulatságot rendez, ugyanott 10 órakor diáksztás ünnepi vacsorával egybekötve, amelyen a résztvevő tornászok az U. D. R. sportegyesület vendégei lesznek.

A tánc ideje alatt az U. D. R. tornászai gulákat mutatnak be.

Iliescu temesvári főhadnagy sorra veri a parkban üldögélő civileket

Dr. Sziklai József ügyvédet megragadta és a fejét a falba verte

A főhadnagy egyetlen mentsége, hogy nem volt józan

Temesvár, augusztus 26.

Csunya és mindenképpen elítélendő botrányt okozott Temesváron az ottani tüzérezred egyik főhadnagya. Temesvár egész lakossága rendkívüli izgalomban van a magáról nagyon megfélemlített katonatiszt viselkedése miatt. Mentsége az egészen másra hivatott katonatisztnek semmi sincsen, legföljebb az, hogy a mennyire „pitézül” viselkedett a békés és fegyvertelen polgárokkal szemben, éppen annyira gyengének bizonyult a boros mulatás terén.

Ez a tüzérfőhadnagy, aki viselkedésével elérte azt, hogy most egész Temesvár róla beszél, győnge ellenfél volt a borosporrárral szemben s ez lehet minden, bár nem nagyon díszére való mentsége viselkedéséért.

A csunya és érthetetlen eset hőse Iliescu főhadnagy, aki a temesvári első tüzérezred IV. ütegénél teljesít szolgálatot. Szerdán este fél 10 óra tájban alaposan elázva haladt keresztül a Scudier-parkon. Az egyik padon ott ültek néhányan, névszerint Zahner László, Hermann Árpád, Szál Ferenc, Gerőfi Jenő, Bajai Vilmos és Bors János temesvári fiatal emberek. Iliescu főhadnagy a csoporthoz lépett s magához szólította Zahner Lászlót. Azután odaintett egy katonát, aki véletlenül a parkban ténfergett s arra ráparancsolt, hogy a fiatal embert kísérje be a téparancsnokságra. A katona természetesen teljesítette a kapott parancsot. Iliescu főhadnagy azonban még nem végzett. Visszament a csoporthoz és most Szál Ferencet intette magához. Leigazoltatta a fiatal embert, elvette igazolványát s azt zsebre vágva elávozott. Nemsokára egy ismeretlen, polgári ruhás férfi lépett a fiatal emberek elbámolt csoportjához és visszaadta Szál igazolványát.

A fiatal emberek természetesen izgatottan kezdtek tárgyalni a történeteket. De nagyon nem melegekedhettek bele a beszélgetésbe, mert a főhadnagy harmadszor is visszatért. Ezúttal már ellenségesebb volt a fellépése.

A padon ülő fiukra támadt és palamennyiüket megpofozta.

E dicső művelet közben észrevette, hogy a katonai őrző éppen a parkon halad keresztül. Odaparancsolt a őrzőjratot s meg-

hagyta a vezetőnek, hogy a kis társaságot kísérje be a téparancsnokságra. Közben mást gondolt és az őrzőjratot nagy kegyesen utjára engedte. Ellenben észrevette Sziklai József temesvári ügyvédet s most arra támadt rá. Öklével rontott az ügyvédre, akit ütlegetni kezdett. Sziklai dr. segítségért kiáltott, többen a verekezés színhelyére siettek s a zűrzavart a padon már bántalmazott fiatal emberek csoportja menekülésre használta fel. Iliescu főhadnagy ekkor otthagya a bántalmazott ügyvédet és elisietett.

Időközben a bekísért Zahner Lászlót a téparancsnokságon elengedték, mert hiszen nem is volt semmiféle ok arra, hogy ott tartásák. Zahner el is ment, de később Galik Pál nevű

A gumibot is dolgozott

Isten a megmondhatója, hogy hová fejlődött volna a téparancsnokságon rendezett Szent Bertalan éj, ha közben a városban is híre nem ment volna Iliescu főhadnagy különös hőstettének. A rendőrségen is megtudták a dolgot és Baba komiszárt azonnal a téparancsnokságra küldték, hogy nézzen a dolog után. A komiszár erélyes fellépésére Iliescu a verést abbahagyta, sőt abba is beleegyezett, hogy két áldozatával együtt felmenjen a rendőrségre. Igazoltatás után az ügyvédet és a fiatal embert a rendőrségről azonnal elbocsátották. S az ember azt hinné, hogy ezzel — legalább is egyelőre — lezárult a kalandos éjszaka regényesorozata.

A rendőrség folyosóján Galik és Iliescu főhadnagy egymás mellett jöttek kifelé. A főhadnagy a sötét folyosón ismét az alaposan megkínzott fiura vetette magát és ütlegetni kezdte, majd a kapuban szolgálatot teljesítő

Nyilatkozik a botrányhős főhadnagy

Iliescu főhadnagy a botrány lefolyásáról az egyik temesvári lapnak az alábbi nyilatkozatot adta:

— A Scudier-parkban elment mellettem egy férfi és meglökött s ráadásul még csunyán rám is nézett. Én, mint tiszt, nem tűrhettem, hogy valaki rám üssön, tehát azonnal támadtam. Az ille-

barátjával visszasietett a téparancsnokságra, mert érdeklődni akart aziránt, hogy a parkban hagyott barátaival mi történt? Tulajdonképpen Fichs kapitánnyal akartak beszélni, de nem volt szerencsájük, mert a téparancsnokság épületének kapujában újra összetalálkoztak Iliescu főhadnaggal. Iliescu nagyon benne volt már a vérszomjas, hadakozó hangulatban, mert amint a két fiatal embert megpillantotta, azonnal Gálira támadt, a fiatal embert felpofozta és becipelte az egyik irodába.

Az irodahelyiségbe becipelt Galik Pált Iliescu főhadnagy levetkőztette és egy derékszíjjal verni kezdte.

És közben a Scudier-parkban bántalmazott Sziklai József dr. személyében új áldozat közeledett a téparancsnokság felé. Sziklai dr. azzal a szándékkal ment fel a téparancsnokságra, hogy a garázda főhadnagy ellen tegye a feljelentést. De oda jó helyre ment. Mert a katonák a Gálík ütlegetésével szórakozó főhadnaghoz tessékelték be. És Iliescu, amikor újra civilt látott maga előtt, abbahagyta a fiatal ember püfölését és nekiugrott az ügyvédek. Öklével ismét agyba-főbe verte, majd

mégfogta és fejét a falhoz, majd az ablaktáblához verte. Az ablak betört.

rendőrtől elkérte a gumibotot és azzal folytatta a verést. A nagy zajra rendőrök siettek a kapuba s látva a történeteket, lefogták a dühöngő hadfit és kicsavarták kezéből a gumibotot. Gálík erre elmenekült.

Ugy látszik, Iliescu is kijózanodott kissé, mert nem folytatta a civilek üldözését.

A felháborító „civilverés” híre megmozgatta az egész várost. A megvert fiatal emberek, akik valamennyien tagjai a magyar pártnak, azonnal feljelentést tettek a történetekről a párt titkárságánál is. A pártiroda úgy határozott, hogy a bukeresti parlamenti csoport útján elégtételért intervenni. A bántalmazott fiatal emberek egyébként feljelentést tettek Iliescu főhadnagy ellen a hadügyminiszternél, a miniszterelnöknél és a divízió parancsnokánál is.

tő, akiről később megtudtam, hogy, Sziklai dr., ekkor leejtette a szemüvegét és lehajolt utána. Ezt a mozdulatot félreértettem és újból ütöttem. Erre vagy öt fiatal ember vett körül és valaki azt kiabálta, hogy boxolok. Én hallottam, hogy Nagyszebenben egy tisztet a boxolók agyonvertek, ütöttem tehát, ahogyan csak

CARMOL
FRIKCIÓ

*hűlés,
influenza,
reumatiszus
fajdalmak ellen*

tudtam, mire megfutottak. Ekkor a téparancsnoksághoz mentem, hogy jelentést tegyek. Itt találkoztam az egyik fiatal emberrel, aki támadó magatartást tanúsított, mire újból megvertem. Közben leest a fiatal ember nadrágja, tehát nem én vetkőztettem le. Később a rendőrségre mentem, ahol jelentést akartam tenni. Itt egy botot találtam a kapu alatt. Éppen jókor, mert az egyik fiatal ember, aki feljelentett, meg akart támadni. Botot védekezve, fejbevertem az illetőt.

★

Még csak annyi tartozik tudósítónk jelentéséhez, hogy a téparancsnokság kihallgatta a főhadnagyot és a sértetteket. Az iratokat aztán áttették a hadbírószobához.

FENYŐ JÓZSEF:

450 évvel ezelőtt született

RAFFAELO SANTI

a renaissance nagy művésze

A művészet legősibb megnyilatkozása az emberi léleknek, évezredek óta hű kifejezője eszméinek, érzésének és gondolatvilágának. Ez az ősi ösztön a piramisokat építő rabszolgák lelkében éppen úgy megvolt, mint a mai kor modern emberében, de a művészet felfogásában és kifejezésében egyetlen korban sem emelkedett olyan tökéletesre, mint a renaissance idején, mely a középkor miszticizmusába elmerülő tömegeknek az önsanyargatással és lemondással szemben a világ szépségeit hirdette.

Ennek a kornak egyik legkiválóbb művésze Raffaello 450 évvel ezelőtt született, akit Michelangelo drámai nagyságával és Leonardo da Vinci sokoldalúságával szemben a halhatatlan szépség és könnyedség legelhivatottabb mesterének tartanak. Egész életét a mély vallásosság, megértés és a nemes szerénység uralta, így a művészet célja nála egészen új értelmet nyert. A művészet lényegét a szépség, jószág és a szeretet kiárasztásában látta s nemcsak mint művész, hanem mint ember is kivált kortársai közül. Legnevesebb életrajzírója, Giorgio Vasari halandó Istennek nevezi s Lessing szerint Raffaello akkor is nagy művész lett volna, ha kezek nélkül jön a világra.

Hirben, dicsőségben messze tulszárnyalta a renaissance nagy mestereit s nemcsak mint művész vált ki kortársai közül, aki még a legelrettetebb eseményben is csak a szépet látta meg, hanem finom modorával, rendkívüli egyéniségével is győzelmet aratott. Hiányzott belőle az a szélsőséges szertelenség, ami a művésze egyéniségeket jellemzi s nemes egyszerű-

ségét, tisztult világnézetét a szépség ábrázolásában fejezte ki. Ifjúsága kezdetétől élete végéig a szépség szerelmese maradt s ennek kiárasztását tekintette a művészet céljának. Mindegyik műve a szépség ábrázolásáról szól s művészetének fejlődése sem más, mint a szépség törvényeinek keresése.

Raffaello művészete, illetve a művészetéről vallott hite az ő tisztult erkölcsi törvényeiben élt s mindaz, ami századokon át foglalkoztatta a művészeket, annak ő adott formát és végleges megoldást. Az olasz renaissance benne éri el fejlődésének zenithjét s az ő érdeme, hogy az ókori és a középkori művészet harmónikus tisztaságban egyesült.

★

1483-ban született az olaszországi Urbino-ban. Legelső oktatója atyja, a maradi vidéki festő volt, aki elég korán felismerte a fiatal Raffaello elhivatottságát s később fiát Perugino festőműhelyébe küldi, ahol az ifjú Raffaello oly tökéletesen utánozta mesterének stílusát, hogy képeik között alig lehetett különbséget tenni. Később Francesco Bartolomeo hatása látszik meg művein s amikor Firenzébe, majd később Rómába került, Leonardo da Vinci és Michelangelo szinte földöntúli erejű művészete termékenyíti meg. Azonban mindaz, amit Raffaello mestereitől és elődeitől átvett, nála új értelmet és jelentőséget nyert.

Amikor a konzervatív vidéki festőműhelyekből a művészet központjába, Firenzébe került, megismerkedik az aktrajzolással, a fény és árnyék örök hatásaival s a renaissance nagy művészeinek képein

a mozdulatok klasszikus kifejezésével, egész művészi felfogása és kifejező készsége gyökeresen átalakul. Mindaz, ami az umbriai festészetből hiányzik: a lágy vonalak helyett a realizmus, a formák határozottsága és az alakok egymáshoz való viszonyának gazdasága legyőzik régi stílusát s képei szinte az ünnepélyességig emelkednek.

Raffaello Madonna-képeivel a renaissance művészetben egy merőben új festőstílust teremtett. Firenzei munkálkodásának éveiben sikerül legyőznie a miszticizmus és a mesterkélt hagyományait s még vallásos tárgy képeiben is előtérbe lép nála a gyermek és az anya gyengéd viszonya. Raffaello azt a szépséget kereste, melyet a lélek áraszt ki. Madonna-képein ez a kifejezés az anya boldogságát, erkölcsi tisztaságát, férfitörteit az értelem és a komolyság kifejezését juttatja érvényre.

Művei, de különösen Madonna-képei annyira ünnepélyesek, alakjai oly természetesekek, hogy inkább ööknek tetszenek, mint festetteknek.

Amíg a renaissance nagy művészeiről, Michelangeloról és Leonardó da Vinciről feljegyezték, hogy néha hetekig figyeltek egy-egy arcot, melyen az öröm vagy a szomorúság változatai látszottak s a torz játványban is meglátták a szépet, addig Raffaello szépségkifejező ereje önmagában, lelkében belül, tisztult erkölcsi felfogásában és magasrendű lelki életében gyökerezett.

Legnevesebb festményeinek egyike a Sixtusi Madonna, melynél a fiatal isten-anya arca annyi szelidséget és bájot áraszt ki, hogy művészi méltatására szavakat alig lehet találni. Raffaello szépségkifejező ereje, gondolatának gazdasága s művében olyan tünneményesen tökéletes, hogy a földi viszonylatok szinte megszűnnek látszanak. Mindaz a sok szép és nemes érzés, melyet e kép láttán érzünk, szavak és gondolatok helyett egyetlen indulattá olvad össze bennünk, mely a logika fordulatot szavai helyett talán csak egy cso-

dalatos dal rezgése fejezhetné ki. Oltárképeiben, melyek minden idők legnevesebb műalkotásai, megteremtette a Madonna eszményképét s egy a kiváló építész tudását, mint szobrászművész rátermettségét is a festészet szolgálatába állította, így jelentős részben az ő érdeme, hogy Róma a renaissance művészeti központja lett.

Pályája hirben, dicsőségben egészen a haláláig egyre emelkedett. X. Leo pápa a Szent Péter templom fő-építőmesterének nevezi ki s később a római ásatások vezetésével bízzák meg. Raffaello érdeme, hogy az ókori építészeti és szobrászművészet értékeit megmentették a következő századoknak, s ugyancsak az ő érdeme, hogy tudható be, hogy a renaissance kor haladni vágyó tömegeit visszavezette az antik kor klasszikusaihoz.

Tulajdonképpen főművei azok a freskók, melyek a Vatikánban a pápai lakosztályok díszítik. Életének javarészt töltötte el e freskók megfestésével, melyben a tudomány, művészet és a jog dicsőítését adja. E festmények közül legimpozánsabb az, mely a Borgho egészét ábrázolja s IV. Leo pápa keresztjével jelölve megszünteti a pusztító lángokat.

★

Élete utolsó évtizedében Rómában lakott, ahol valóságos fejedelmi udvartartása volt. Tanítványaival rendkívül szűk egyetértésben élt együtt, jósága és kedves egyénisége egyetlen közösségbe fogta össze a legkülönbözőbb művésze egyéniségeket.

A folytonos munka, de különösen az intenzív lelki és idegélet nagyon korán aláásták egyéniségét, 1520-ban 37 éves korában halt meg.

TENISZ-, FUTBALL-, ATHLÉTIKAI felszerelések, játékok, olcsók
TRITSCH Sportüzletében,
Brassó, Kolosvár-utca.

Mi lesz már a vonatokon?

Tegnap éjszaka ismét revolveres-harc fejlődött ki a rendőrség és a vonatrablók között

Ütközet, amely a vasuti kocsik szakaszaiban kezdődik és a vonat tetején végződik
A vonat-banditák megtámadták Ploesti állomási épületét is

Brassó, augusztus 26
Péntekre virradó éjszaka, a Bukarest-prágai expressz vonatot ért hajmeresztő kaland után, újabb vakmerő vasuti rablótámadás történt a Bukarest-brassói vonalon.
A rablótámadás ezúttal nem az expressz hanem az élen a vonat ellen történt, a mely csütörtökön éjszaka indult el Bukarestből. Ezen a vonaton utazott Mihailescu komisár, a brassói állomási rendőrség főnöke, továbbá Dragomirescu komisár, aki szintén az állomási rendőrségen teljesít szolgálatot.

A két rendőrtiszt a néhány nappal ezelőtt megtartott razzia során Brassóban letartóztatott Calciu Joan és Codeia Octavian veszedelmes betörőket kísérték Bukarestbe.

Mintán a betörőket átadták a bukaresti hatóságoknak, a rendőrtisztek felültek a személyvonatra, hogy visszajőjenek Brassóba. Buda és Ploesti állomás között a rendőrtisztek kimentek egy kisse körülményes vasuti tolvajra lettek figyelmeztetve, amint éppen azon fáradozott, hogy az egyik utast „megkoppassza”. Mielőtt még a rendőrtisztek lefűlelhettek volna,

a bandita kiugrott a folyosóra, ott ültelgelni kezdte a rendőrtiszteket, majd kiugrott a robogó vonatból.

De alig végezte el ezzel az első banditával, amikor a fülkében feltűnt Franculescu György, másik ismert vasuti tolvaj és betörő alakja.

A rendőrtisztek ketten támadtak rá a betörőre, akit hosszas dulakodás után sikerült lefűlelni.

A betörőt alaposan összekötözték és az egyik fülkében helyezték el, számítva arra, hogy a két felfedezett vasuti tolvajnak további bűntársai is vannak.

A brassói rendőrtisztek ebben a felfedezésben nem csalódtak, amennyiben a vonat másik végében rábukkantak Ginescu betörőre és a zifjabbik Ghiocra, akik azonos a Bukarest-prágai expresszvonaton lefűlelt Ghioc zsebmetsző testvérével. A két vonatrabló és a rendőrtisztek között elkezdett harc fejlődött ki.

A betörők a rendes trükköt használták: előbb felszaladtak a vonat tetejére és onnan egyenként leugráltak majd elűntek az éj sötétjében.

Ilyen alkalmas előzmények után érkezett meg a személyvonat Ploesti-be, ahol a brassói rendőrtisztekkel közölték, hogy minden valószínűség szerint ez a rablóbanda támadta meg néhány órával ezelőtt Ploesti állomását is.

Ploesti-n ugyanis az történt, hogy a rablók ki akarták fosztani az állomást. A rendőrség emberei azonban a támadást megsejlezték. A rablókat rajtakapták buvályeiken. A harc során Sarzescu rendőrkisérő karján súlyosan megsebesült.

Tekintve, hogy a személyvonat rövid ideig állomásozott Ploesti-ben, a brassói

rendőrtisztek tovább utaztak, magukkal hozva Franculescu betörőt, akit egyébként egy Kovács nevű brassói soffőr, valamint Rusu György ugyancsak brassói lovaglómester segítségével fűleltek le.

Pénteken reggel Franculescut a központi rendőrségre kísérték, ahol azonnal megkezdtek kihallgatásukat. Közben telefonon hivatalosan is értesítették az ügyről a ploesti rendőrséget, ahonnan azt a választ

kapták, hogy kezdetben ők is a vonaton fogott Franculescut gyanúsították az állomás ellen elkövetett támadással, de később azonban kiderült, hogy a támadást nem ő követte el. Ez azonban még nem biztos, lehet, hogy az ő keze is benne van a rablótámadásban.

Franculescut az éjszaka folyamán Ploesti-be viszik, ahol ügyében folytatják a nyomozást.

Szenzációs futball-mérkőzés Brassóban

A RIPENSIA, Románia bajnokcsapata a Brasovia T. M. ellen

Brassó, augusztus 26.

A keddi ünnepnapon délután Románia bajnokcsapata, a Ripensia (Temesvár) játszik Brassóban a Brasovia ellen barátságos mérkőzést.

A Ripensiat a bukarestiek vasárnapra a fővárosban látják vendégül, ahol a budapesti Ferencváros ellen játszanak szenzációsnak ígérkező mérkőzést. Visszafelé utaztukban Brassóban kiszállanak és alkalmunk lesz végképp Románia legjobb és legszebb futballját sző együttesét egy mérkőzés keretében megismerni.

A Brasovia azzal a csapattal játszik, a mellyel a Divizia Nationala küzdelmeibe indul. E mérkőzésen mutatkozik be az új centercsatár, Türk, aki a csapatnak főerőssége lesz s Vogellel együtt biztosan veszélyes is tud lenni.

A Ripensiat új tréner, a híres Konrad Jenő kíséri le Brassóba, akinek keze alatt a Ripensia már rövid idő alatt sokat csiszolódott és izelítő fog adni a brassói közönségnek a futball szépségeiből.

A mérkőzés iránt máris nagy érdeklődés nyilvánult meg.

A szenzációsnak ígérkező meccs, amennyiben a lovasversenyeket sikerül vasárnap estig lebonyolítani, (rengeteg résztvevő jelentkezt), az Olympia pályán lesz. U. i. legalább 2 napig tart a tribünök és egyéb alkalmi épületek lebontása és elvitele. Zeidner Oscar őrnagy, tornatanár, az Olympia pálya gondnoka, minden lehető el fog követni, hogy ezen nagy sporteseményre a pályát játszásra alkalmas állapotba hozza.

Ha az Olympia pálya nem lesz rendben, úgy más pályán lesz a mérkőzés.

Brassóban már nyitott ablak mellett aludni sem lehet

Ismét két betörés történt

Brassó, augusztus 26

A sorozatos betörésekkel kapcsolatban rámutatunk arra, hogy a rendőrségénység kis száma mennyire meggyengítette Brassóban a közbiztonságot. Bukarestben már rájötték arra, hogy minél több a rendőr, annál kevesebb a betörés és lopás. Ennek az érvnek megfelelően a bukaresti rendőrségénység létszámát majdnem duplájára emelték.

Brassóban azonban nem követték ezt a példát és ennek tulajdonítható, hogy a betörések és rablások láncolata még mindig tart. Péntekre virradó éjszaka a Vasut-utca 5. szám alatti történt betörés. Ismeretlen tettesek idején bemásztak Ulpia Popica lakására és onnan közel hatezer lej értékű ruhameit loptak el.

Ugyancsak tegnap este ismeretlen tettesek felfeszítették Ritter dr., az ismert bras-

sói orvos rendelőjének ajtaját, és a rendelőből egy Stájerpisztolyt, egy pecsétygyűrűt, valamint egyéb holmit loptak el.

A brassói rendőrség büntügyi osztálya a legújabb betörésekkel kapcsolatban fellépett intézett a város lakosságához, hogy azok, akik a földszinten laknak, lehetőleg ne aludjanak nyitott ablakkal, amelyen a betörők bemászhatnak, mert a rendőrség nem állíthat minden ház elé rendőrt.

Annóra azonban fel lehetne emelni a rendőrségénység létszámát, hogy legalább minden forgalmasabb utca sarokra kerüljön egy-egy rendőr. Mert így kívánják meg a város közbiztonságának legelőkelőbb követelményei. Az nem elég, hogy néhány detektív kilógó nyelvvel reggeltől estig lohol a betörők után, a bűntényeket meg is kell akadályozni. És ez csak úgy lehetséges, ha emelik a rendőrségénység létszámát.

Hamis pecséttel és hamis igazolvánnyal három országon át

Grünzweig Vilmos brassói lakos iránt a szatmári rendőrség is érdeklődik

Brassó, augusztus 26

A brassói rendőrség büntügyi osztálya távirati értesítést kapott a szatmári rendőrségtől, amely két nappal ezelőtt letartóztatta Grünzweig Vilmos 35 éves román állampolgárt, aki a szolnoki hitközség nevében az ország területén a legvalószínűbb szélhámosokat és csalásokat követte el. Letartóztatása után a szatmári rendőrség megállapította, hogy a szélhámos tulajdonképpen Brassóban lakott és innen indult el erdélyi körutjára. Erre való tekintettel a szatmári rendőrség táviratilag

megkérte a brassói rendőrséget, hogy a szélhámos előéletére vonatkozólag vezesse be a legerélyesebb nyomozást.

A brassói rendőrség detektívjei megállapították, hogy Grünzweig Vilmos Brassóban Reich Farkas Fekete-utca 35. szám alatti lakásán lakott. Néhány héttel ezelőtt megjelent Sole brassói pecsétygyárosnál és ott a szolnoki hitközség számára pecséteket rendelt. A Sole cég azonnal megtagadta a pecsétek kiadását, mindaddig, amíg a hitközségtől be nem mutatja a szükséges okmányokat, amelyek szerint fel van ha-

NE FELEJTSE EL

hogy a jövő hónapban kezdődik az

ISKOLA-ÉV

és az Ön gyermekének még nincs iskolaöltönye.

Csinál/asson gyermekének jó, szép, de főleg tartós ruhát és a szövetet a bélésáruval együtt a

VESTIS-NÉL

Brassó, Len-sor 22. sz. alatt vásárolja meg, ahol Ön a legjobban és legolcsóbban vásárolhat!

KÉRDEZZEN MEG VALAKIT, AKI MÁR VISELT VESTIS-SZÖVETET!

talmazva a pecsétek átvételére.

A brassói rendőrségnek az a gyanuja, hogy a szélhámosok elkövetésében Reich Farkas, tehát a házigazda is támogatta. Valószínű, hogy ennek a segítségével szerezte meg mégis a szolnoki zsidó hitközség pecséteit.

A rendőrséghez érkezett hivatalos átirat szerint, amelyet szatmári tudósítónk távirata egészít ki, Grünzweig Vilmos a veszedelmes szélhámos, Horváth Imre, Hintelmann Ferenc és Horváth Ferenc nevékre is kiállított gyűjtőleveket azzal, hogy a hitközség támogatását kéri a szegény, de nemlétező nyomorgók számára. Letartóztatása során Grünzweignél Rosenfeld és Sternberg nevékre szóló hamis igazoló okmányokat találtak.

Kiderült, hogy miután Grünzweig végigszélhámoskodta Csehszlovákiát és Jugoszláviát, Romániába, illetve Brassóba tette át székhelyét. Itt rengeteg embert becsapott és „megvágott”, majd Kolozsvárra, Nagyváradra, innen pedig Szatmárra ment, hogy hitközségeknél és nyomorgó hitközségi tagoknál kolduljon.

A brassói rendőrség most erélyesen nyomoz annak megállapítására, hogy Grünzweig Vilmos kiket csapott be Brassóban. Ugyanakkor házkutatást is tartottak lakásán, de semmi közelebbit nem találtak nála.

* ORVOSI HIR. Doktor Radu Liviu szülész, nőgyógyász, sebész, a vármegyei kórház orvosa és a Mentőegyesület igazgatója rendelőjét Brassóban, Virág-sor 10. szám alatt, (Luther-sörcearnok fellett) I. emeleten megnyitotta. Telefon 75. Diathermia-kezelés. Rendel. délután 2-4 óra között.

Templomi hangverseny

A brassói izr. hitközség folyó hó 26-iki szombat esti templomi hangversenye iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a jegyek nagy része már elővételben elkel. A még meglevő jegyek beszerezhetők Benkő Ignác, Herz és Társa Kolostor-utcai és Révész József len-sori üzlethelyiségében, valamint este a templom előcsarnokában. Pénztárnyitás 8 órakor. Hangverseny kezdete fél 9 órakor.

JOHANN STRAUSS:

Az udvari bál

Soha kedvesebb, hangulatosabb operettfilmet nem játszottak még mozivásáron. Strauss hallhatatlan muzsikája kíséri végig a filmet, amely Strauss szerelmét, boldogságát dolgozta fel témának. A film középpontjában Strauss legnagyobb sikerének állomása áll, amikor megkapja az udvari főzeneigazgató címet és az „Udvari bál”-on saját szerzeményeit dirigálja. A pazar kiállítású filmoperett címszerepét a gyönyörű hangu Michael Bolmen énekli, partnere Lili szerepében a szépséges Lee Parry, a humorról Paul Hörbiger gondoskodik, akinek kabinetalakítása állandó derűt hoz a közönségnek. Nagyon kedves, nagyon jó Gretl Theimer, aki ebben a filmben nagyszerű szerepet kapott és a Zwei Herzen in dreiviertel Takt-beli szerepét is felülmuló. A filmet Conrad Wiene mesterszerű rendezése tette a szezon kiemelkedő filmalkotásává.

Az új Stadion felé...

Brassó, augusztus 26.

A minap egy estén az új parkban jártam s nagy büszkén mutogattam pesti vendégeimnek a bontakozó virágerdőt. Szép a park, szó sincs róla, s idővel, ha teljesen kész lesz, a bokrok megnőnek s a fiatal fák árnyékot is fognak adni, olyan pontja lesz városunknak, mely idegenforgalmi szempontból is jelentős.

Minél sportember azonban, az érem másik oldalát is átgondoltam s a sportpálya elvesztése szomorúsággal töltött el. Milyen ideálisan feküdt ez a pálya. Pótolhatatlan az elvesztése sportszempontból. Árnyékot nyújtó fa, illatos virág, szép sétány volt eddig is elég Brassóban, nem volt ebben hiány. De a sportpálya hiányzik. Meg kell nyugodnunk benne, hogy legideálisabban fekvő sportpálya nincsen.

Tegnap aztán némiképpen megvigasztalódtam. Künn jártam az újonnan épülő brassói Stadionnál. Megnyugtathatók minden sportembert és sportkedvelőt. Igen, a Stadion meglesz, rövid időn belül. Kinn a baromvásártéren, a Franck és gummi-gyár előtti részen. A munkálatok komolyan megindultak s már bontakozik is a pálya. A tribün beton alapja már megvan, amint a betonkeverék megszárad, kezdik felhuzni a tribünt.

A pályát magát is már nivellálják s olyan alapot kap, mely a modern pályák követelményének megfelel. A rendes méretű futballpályát egy 5 körös futópálya fogja körülövezni s az ugrószámok részére is készítenek megfelelő helyet.

A kerítés félig-meddig már készen áll. A betonoszlopok már benn vannak a földben s a deszkázás is nemsokára megindul. A futballtréningek részére a bekerített pályán kívül rendes méretű gyakorlópálya lesz. Szóval a nagypálya csak mérkőzések részére lesz igénybe véve.

Ma lesz ünnepélyes keretek között a hivatalos alapkövetel.

Hosszu utat vezetett ideig. Visszagondolok az Apolló-réti futballpályára, mikor még lépésekkel mértük ki a pálya hosszát, szélességét minden játék előtt s a kabátunk, iskolatászkánkban rögtönzött „kapu” mutatta, hova kell a gólt berugni. Később kapulécet ültünk a földbe s egy zsinór helyettesítette a felső kapufát. Ez már nagy haladás volt. Hát mikor 1917 május elsején a Transylvania kávéház előtti diadalparkot elkértük a várostól? Reggel ötkor ledöntöttük s délután már pár fanatikus barátommal együtt beásztuk a réten a földbe. Már szabályos méretű, előírtas kapunk is volt. Ki is megszűnt a pálya körvonalait s a 11-es ponton egy hatalmas mésszel mutatta a büntetőrugás helyét. Nem kellett a bírónak 11-es esetén lépésekkel lemérni a távolságot s a büntetett csapat kritikájának kitenni magát, hogy igen nagyokat lépett. A közönség kényelmét szolgáltuk azzal, hogy a közeli reáliskolából megkaptuk a tornapadokat. A közönség nagyon érdeklődött a futball iránt s a „belépődíjat” (hol volt még akkor kerítés a pálya körül) önként fizette meg. Kalappal jártuk körül a pályát és csak úgy hullott bele a pénz. Szívesen fizettek az emberek s nemsokára felszerelésre is jutott.

Brassó első hivatalos futballklubja, a Brasovia, itt született meg.

Gebauer ur, a bukaresti F. S. S. R. akkori elnöke itt járt Brassóban s látva, hogy milyen „vadász” üzzük ezt a sportot, felszólított, hogy alakítsunk együletet s meg is hívott Bukarestbe egy mérkőzésre. Nemsokára megalakultunk s le is rándultunk Bukarestbe.

Azután már hamar ment minden. A csapat nagyon erős lett s új együletek is alakultak, melyekkel rendszeresen játszottunk.

A bekerített pályából tribünös, bekerített, szép futballpálya lett s nagy mérkőzések színhelye. Ritter dr. és pár áldozatkész brassói ur, a sport kedvelői (Nussbaum, Kamaryt, Hart, Herschetsky, Szabó Béni, Czink Jenő) és a II. és III-as vadászszázalék tisztjei és altisztjei áldozatkészségéből.

A pálya közel 10 évig élt és a Braso-

vián kívül a többi egyület gyakorló- és meccspályája is volt.

Ma már nincs meg, csak emlékeznünk rája. A most épülő Stadion lesz hivatalos a veszteséget pótolni s a pályánélküli együleteknek otthont és eshetőséget adni, hogy a visszafejlődés pontjáról a haladás fokára emelkedjenek. Ha ezt a célt fogja szolgálni a pálya, Brassó futballsportja újra nagy lesz és az atléták is ki tudják fejteni tudásukat.

(t. p.)

Ki tud Crisan Gergelyről, aki a Telefon Társaság nevében szélhámoskodik

Brassó, augusztus 26.

A brassói rendőrség hivatalos értesítést kapott a marosvásárhelyi rendőrségtől, amely kéri egy Crisan Gergely nevű munkás és közveszélyes szélhámos azonnali letartóztatását. Ez a Crisan Gergely a telefon-társaság marosvásárhelyi üzeménél teljesített szolgálatot. Néhány héttel ezelőtt ellopta letétben levő személyazonossági könyvecskéjét, valamint a telefon-társaság több megrendelő lapját és nyugtakönyvét és a nyomtatványokkal együtt megszökött.

Szökése óta a munkás az egész országban a szélhámosok egész sorozatát követte el, sulyosan megkárosítva a telefon-társaságot, valamint a hiszékeny magánfeleket. Legutóbb Ploestiben több lopást követett el, innen a hatóságok értesülései szerint Szinajába, majd Brassóba tette át működési területét.

Tekintve, hogy a szélhámost még nem sikerült lefűlelni, a brassói rendőrség bünygyi osztálya kéri mindazokat, akik a szélhámost bárhol megtalálnák, vagy felbukkan, hogy azonnal adják át a rendőrségnek.

A modern önkínzás rettenetes éposza

Brassóba érkezett egy fakir, aki leszegezett nyelvvél mutogatja magát.

Egzisztencia — Falat kenyér — 1933

Brassó, augusztus 26.

Pénteken délből 1 órakor különös, helyesebben: szívszorító, sőt perverz esemény játszódott le Brassóban, a szász evangélikus nőegyletnek a Buzasoron lévő házában.

Az eseménynél, amely a középkori önkínzások emlékeit elevenítette fel, közönség nem volt jelen, ellenben a város részéről ellenőrző kiküldöttek vonultak ki dr. Ritternek, a közismert orvosnak és

kitűnő sportembernek kíséretében. A szakértő bizottság jelenlétében azután az 1933-as Brassó főterén lezajlott az az esemény, amely 500 évvel ezelőtt is a patológikus kilengések rovatába tartozott volna: YEN RADYA, egy 21 éves és már Európaszerte ismert fakirmidium

deszkához szegeztette a nyelvét, hogy amíg a szervezete bírja, ebben a „helyzet”-ben maradjon.

Lepecsételik a leszegezett nyelvet

A borzalmas műveletnek igazi mestere alapjában nem is YE RADYA, hanem Enrico Forini nevű olasz származású hipnotizőr.

Forini, akinek névjegye a 33 éves hipnotizőrt mint „hindu szakértőt és telepatikus professzort” mutatja be, pillanatok alatt, egészen rendkívüli ügyességgel végzi el a nyelv felpeckelésének és kiszöglesztésének munkáját. A művelet a hipnotikus mutatóval kezdődött. Forini minden hokusz-pokusz nélkül ránéz médiumára, aki már alszik is. A hipnotizőr ezután a transz öntudatlan állapotában elmerülő médium nyelvét

egy 8 centiméter hosszú acélszeggel át-furja.

Az operáció lerögzíthetetlenül rövid ideig tart. Forini nem babrálni, nem igazgat, nyersen, kiméletlenül dolgozik. S azután diadalmasan néz körül:

— Tessék nézni, csepp vér sem folyik... Valóban, az átszurt nyelv nem véres. A hipnotizőr megragadja a sebezhetetlen nyelvet és az átszurt szeg segítségével egy deszkához erősíti.

A bizottsági tagok a szegen keresztül spárgát húztak s a spárgát ünnepélyesen lepecsételtek.

Megkezdődhetik a deszkára feszített ember kálváriája.

Forini néhány mozdulatot tesz s a fakir magához tér. Beszélni azonban nem tud már, mert nyelve valósággal a fához tapad. Közben a szakértő orosz bizonyítványt állít ki arról, hogy YEN RADYANAK egyetlen csepp vére sem hullott el, a fakir szeme kissé elkínzódva mereng el a szakértőkön.

A modern önkínzás éposza nekiindul. Egzisztencia. Falat kenyér. 1933.

Forini elmondja a fakir „titkát”

Forini széles gesztusokkal magyarázza a hivatalos szakértőknek a művelet kulisszatitkait.

— Yen Radya a világ legfiatalabb fakirja ugyan, de ha kell, akár 90 napig is leszegezve tartja a nyelvét. Pedig, ezt még a lakos is megérthetné, ennél nagyobb lefeszítést nem is képzelhet. Yen Radya éjjel-nappal itt lesz ebben a

helyiségben, úgy, hogy az akarataknak és ellenállásnak erről a csodájáról bárki bármikor meggyőződhetik. A médiumon hetenként egy kilót fog fogyni. Étetése ugyanis gummicsonkban keresztül történik. Csak nagyon kevés folyékony eledelt kap. Naponta kétszer megvizsgálom. Ha valami baj mutatkozik, hipnotikus uton közbelek. De erre még sohasem került sor. Yen Radya, aki Indiából való, a végtelenségig bírja...

— Mi a magyarázata annak, hogy a nyelvbel egyetlen csepp vér sem folyt? — kérdezi az egyik városi ellenőrző.

Forini fölényesen legyint:

— Ez semmiség... nem ez a probléma. Hanem az, hogy valaki leszegezett nyelvvél 50—80100 napig él. Próbálja meg valaki önként közlül akár csak 20 percere leszorítani a nyelvét...

Még egy gunyos legyintés:

— Kérem, én bármelyikük nyelvét oda-szegezem a deszkához... de hogy meddig bírják élve, afelől már nem adhatok biztosítékot...

Egy asztalon kardok és török hevernek. Ugyanis a fakir kíváncsian leszegezett nyelvvél kardot nyel.

Ha Önnek efféle passziói volnának, a kardot bármikor a 21 éves fenomen gyomrába dughatja.

Miből él a fakir?

Forini elmondja még azt is, hogy a nyelv-kiszöglesztés nem üzleti vállalkozás. Yen Radya megtekintése mindössze 5 lejbe kerül, ennek a bevételnek egyrésze is a brassói munkanélküliekért illeti meg, más részét pedig a nőegylet kapja az árva-gyermekek részére.

Tehát nem üzleti vállalkozás.

Haszonlatlan önkínzás csupán.

Jellegzetes 1933-as létalap.

Aratási háláünnep

A brassói magyar evangélikus egyházközség vasárnap, folyó hó 27-én tartja az aratásért való háláadó istentiszteletet. Istent igéjét az alkalommal Nikodémusz Károly lelkész, tb. főesperes hirdeti, az Ur szent vacsoráját pedig Járossy Andor teológus, magántanár, kolozsvári ev. lelkész szolgálatja látja az istentisztelet pontosan 10 órakor kezdődik.

Asíru-Mozgó

BRASSÓ

Tel. 564

Páratlan sikerrel fut a szezon lecsesz, legkárprázatosabb vidám filmoperettje, tele énekkel, tánccal, humorral:

JOHANN STRAUSS főzeneigazgató, az udvari bál karmestere

Főszerepben: Le Parry, Gretl Theimer, Mihael Bohnen és Paul Hörbiger. EGY VALÓDI BOMBASLÁGER.

Lugosi Béla mesterműve:

Emberi bestiák

A „Bestia” és a „Frankenstein” után még egy nagyobb borzalom-filmet készített, amelynek címe: *Emberi bestiák*. Egy meglehetősen orvosról szól, aki az elátkozott lelkek szigetére vonul vissza és ott a legveszedelmesebb vadállatokból mesterséges beavatkozással beszélő és érző embereket csinál. Egy nőt is farag. És ezt a nőt meg akarja tanítani, hogy szeressen. De nem sikerül, mert amint a szeretkezésig elérne, kinőnek a patái és visszanyeri vadállati külsejét. A filmet Lugosi Béla, a híres magyar színész alakítja, aki hajmeresztő filmekkel tette nevet ismertté és híressé. Ez a film a legborzalmasabb, amit eddig produkáltak. És ennek tulajdonítható, hogy az érdeklődés rendkívül nagy. A pompás filmet a Lux-mozgó vetíti.

Zászlódiszettel fogadja Brassó

Mária királynét

Brassó város polgármesterei hivatala ez-után kéri fel a főutcákban lakó polgárságot, hogy szombaton és vasárnap, amíg a löversenyek tartanak, házaikra tegyék ki a nemzeti színű lobogót, tekintve, hogy Brassóban tartózkodik Mária özvegy királyné, valamint Ileana nagyhercegnő kisfiával, akik tudva, evőleg szintén megnezik a löversenyt. A magas királyi vendégek a löversenyek lezajlása után néhány napig minden valószínűség szerint még Lőrcsváron maradnak.

Bernhardt István Brassóban

önálló hangversenyt rendez

Annak idején részletesen beszámoltunk arról, hogy Bernhardt István, a 18 éves brassói zongoraművész, a bécsi nemzetközi zongoraversenyen milyen jelentős sikert aratott. A fiatal Bernhardt, — amint értesülünk, — szeptember 7-én a Honterus-Aulában önálló hangversenyt rendez, amelynek műsorán a klasszikus, romantikus és modern szerzők művei mellett a bécsi nemzetközi zongoraversenyen játszott darabok is szerepelnek. A közönség bizonyára emlékszik arra, hogy Bernhardt Istvánnak, aki az elmúlt év novemberében tartott filharmonikus hangversenyen olyan frenetikus sikerrel szerepelt, máskor is szép karriert jósoltak. A bécsi sikerek igazolták a fiatal művészhez fűződő várakozást és ezért a műértő közönség hatványozott érdeklődéssel tekint a közeli hangverseny elé. Bernhardt István különben a bukaresti rádió igazgatóságának a meghívására szeptember 6-án az ottani stúdióban is szerepel.

Ilyen olcsón

ilyen jó anyagokat mi még soha nem árultunk!

sima crepe minden színben	19
mintás baliszt	18
mosó delén	25
zefir	13
sárga vászon	12
fehér vászon	14
crepe de chine	78
panama minden színben	35
paplan	
paplanlepedő-vászon	
alsólepedővászón	
matrac	
férfiing	
harisnya	
esernyő, stb. stb.	

EL NE FELEJTSE!

ui helyiségbe költözködtünk át:

Kapu-utca 35 (harminckáron).

„RECLAMA” ÁRUHÁZ

APPEL és VOGEL.

Biri néni

szakácskönyve a legjobb s mégis a legolcsóbb. Ismét kapható mindenütt. Kemény kötésben 100—150 lej. Postán utánvétellel szállítja a Brassói Lapok Könyvostálya.

BARADLAI LÁSZLO RIPTORTJA

PROFI-KOLDUSOK

Művészet kell úgy kérni, hogy adjanak — Trösztbe tömörülve, koldus-dummping vágja le az erdélyi városokat

Sztálmár, augusztus 26.

Ezt már nem lehet kibírni. Minden lépésnél belebotlik az ember egy koldusba. Ha ülsz, ha állsz, ha sétálni akarsz, úgy özönlenek rád a koldusok, mint a cukorra a legyek. Ha a vendéglőben ebédelez, kiesik a falat a szádból, mert az ablaknál négy-öt rongyos ember bámul a szádra, amely a taplálkozás, a ragás gepyszerű funkciót végzi.

Nem tudsz enni, mert odakinn a koldusok éppen úgy eszik a levegőt, azonos számozdatokkal harapnak, falnak a semmiből, mint te odabenn a marhahúst vagy a srasszburgi filét.

Koldus-invázió van a városban.

Mindenholn idecsődült a ninestélenség. Kiszorították a régi és megszokott városi koldusokat. Felrelik a hűdéses hadirokkantát, aki a Piave óta éretlenülül egyre csak halláz a szájával. Lamberi szót nem tud kiejteni. A papagályos asszony elé lépnek, aki ad is a koldulásért valamit. Plánétát ad a szöke férfiről és a csapodár barna lányról, ki nek nem vagy az esete, mert csak a feketét szereteti.

Honnan? Honnan kerültek ezek itt mind elő? Ki adta nekik ezt a balga tanácsot, hogy a városban még van, a városi még tud adni? Honnan került elő ez a sok asszony, akik mind kiütéses és beteg gyerekekkel a karjukon undorítják ki a megmaradt lejeket a zsebük-ből?

Régi ismerősöm, a szemérmes vak, aki csak megáll és egy szót sem szól, de nem is mozdul el addig, amíg a kezében nem érzi a lejt, felvilágosít.

Leleplez a vak. A beneszülött kenyér-irigysége dolgozik benne az idegekkel szemben. Gyűlöli a vak a most betolakodott koldushadát, mert hangosabbak, szemérmesebbek, hivalkodóbbak a nyomorúságukkal és többet is keresnek. Azt mondja a vak, hogy ezek nem szegény koldusok.

Ezek itt profik, akik most letarólják a várost.

— Sisera-had ez kérem — mondja a vak — most levágják Sztálmárt, azután mennek tovább. Nagyváradra, Kolozsvárra, Brassóba, minden városba. Bizonyítékot akarok.

CSONKAKEZÜ JÓSKA MUTOGAT

Azt mondja a vak, hogy ő nem tud engem vezetni, de majd elküldi hozzám a csonkakezü Jóskát. Ő majd mutogat nekem egyet mást, amin csodálkozni fogok.

Csonkakezü Jóska másnap estefelé be is kopogott hozzám. Az egyik kezét évekkel ezelőtt tőből levágta a gép. Már nem is fáj Jóskának a csonkakezü melléknév. Azt mondja, hogy többet keres így, mint a gyárban dolgozna. Enni, inni, cigarettát sodorni, lányt ölelni pedig félkézzel is lehet.

— Szép munka volt ez — dicsekszik csonkakezü Jóska a csonka kezével úgy, mint a gazdag az autójával.

FELLÉPNEK A TRÖSZTÖK

De azután Jóska is panaszkodik. Amióta itt van az idegen koldus-invázió, már nem használ a csonka kéz. Van köztük olyan is, akinek mindkét karja hiányzik. Sőt olyan is, akinek se karja, se lába nincs.

— Szélhámosok ezek, kérem — mondja Jóska — trösztbe vannak.

— Mibe?

— Trösztbe. Konzorciumos alapon dolgoznak és úgy élnek, mintha nem is koldusok, hanem hercegek volnának.

— És elvisz magával, mutogat, izgul, leleplez.

Litokban összehoz a banda egyik tagjával. Ez fölütődött értelmes. Jelenleg rokkant. Sánta és fekete szemüveget hord. Ugyilátszik, Jóska jó protekció, mert az új ismerős elmond egyet-mást. — Persze, könnyen beszél, — sugja a fülembe Jóska — mert holnap ugyanis tovább mennek már. A rendőrség össze akarja fogdosni őket.

A profi-koldus elmondja, hogy a koldus-tröszt három helyen szétszórva lakik.

Azért nem egy helyen, hogy ne legyen feltűnő. Lehetnek vagy tizenöten, de gyerekekkel, asszonnyal együtt a számuk meghaladja a harmincat is.

Máramarosszigetről jöttek.

Hogy hova valók? Senki sem tudja, talán ők sem.

Közkereseti társaságot alkotnak.

Mielőtt bejöttek volna Sztálmára, térképről felosztották egymás között a várost. Vigyáztak arra, hogy egy-egy kerületbe egy-egy szerepkörből csak egyfajta jusson. Például a főtérrészre jut egy sánta, egy vak, egy kétgyermekes anya, karján a két gyermekkel, egy szifilitikus sebekkel telt undorító arcú öreg és egy Krisztus-arcú aggyastyán.

A gyerekek önállóan dolgoznak.

A sétatereknél, ahol a mamák érzékenységre apellálnak és a sétatérnyon, ahol viszont arra bázíroznak, hogy

Módszerek és eljárások

— Látszik, hogy laikus. Hát lehet ma csak úgy egyszerűen koldulni? Hiszen laikus módjára ma mindenki koldus. Mert mi más az, ha nem koldulás, amit kölcsönkérés, hitel címén az uriember és a szegény emberek csinálnak. Csak-hogy amatőrök. Nem tudják a módszereket.

— Hát milyen módszerek vannak?

— Ez egyéniség dolga. Emberismerettel kell dolgozni. Például a legkönnyebb dolga annak van, aki a templom előtt ül. Az emberek megtisztult lélekkel mennek be a templomba és jól esik nekik jól tenni. Pláne, ha kevésbe kerül. A koldus pedig olesó portéka. Ritkán kap egy embertől öt lejt, de hát sok kicsi sokra

A gazdag ember nem ad

— Nem rossz tipp a kávéház, de sajnos, oda már alig engednek be bennünket. Jó hely a színház. Viszont egész lehetetlen hely az ügyvédi iroda. Van a városban olyan ügyvéd, ahonnan még a legképzettebb koldus sem hozott ki egy lejt sem. Jó tipp ebédidőben bemenni egy polgári házba.

— És a gazdagok?

— Ez sokkal gyengébb üzlet. Nem adnak. Megbecsülik a pénzt. A nagyon gazdagokhoz be se lehet jutni. A házmesternél, az inasnál, vagy a szobalánynál már megakad az ember. Jöjjenek pénteken — mondják. És ha az ember eljön pénteken, beugrik, hát egy ötvenbanist nyomnak a

NEMES FERENC:

Élőkről vagy rosszat, vagy semmit...!

Amerikai kalandregényekben számtalanszor olvashattunk a „Ku-Klux-Klan”-ról, erről a rejtélyes szervezetről, amelynek majdnem annyi tagja van, mint ... Szóval tessék elképzelni valamit, amiből sok van, mondjuk: eladó lányok vagy ilyesmi. Utcán, felhőkarcolókban, villamos- és magasbasul-megállókon úgy hemzsegnék a tagok, mint ... Szóval tessék elképzelni valamit, ami hemzseg, mondjuk: hangyaboly vagy ilyesmi. A luxus-kocsi ülésén elnyúló multimilliárdos csak összenéz a falábú virsliárussal. Csak összenéz, mondom, de ez a tekintet annyit jelent, mintha azt súgogna: Szerousz, pajtikám, örülök, hogy látlak, hiszen mindkettőnk tagok vagyunk! Hogy érzi magát a feleséged, hát a gyermekek, na szerousz, szerousz, mert sürgős robognivalóm van!

Ilyen nagyszabású szervezet ez a „Ku-Klux-Klan”. Érdekes, mi?

Van azonban egy bünszöveget, amely minden hasonló intézménynél hatalmasabb, veszedelmesebb és gyilkosabb. Ennek az alakulatnak a tagjai, nem egzotikus növényi mérgekkel, vagy hangtalanul működő gázpisztollyal, hanem szavakkal, úgynevezett pletykával ölnek. Őt perc alatt szabályos erkölcsi hullát csinálnak akárkiből. Az áldozat-rendszerint csak akkor értesül a kibégzésről, amikor valamelyik ismerőse aszongya hogy: Hallom, kedves Cinege ur, hogy közös háztartásra lépett a keresztanyjával! Mondja, igaz-e, hogy az udvaron elástak valamit? Mintha nem tudták volna lenchézba adni! Fuchsné például, akinek azzal a hirtelen-szőke patikussal...

Most tessék védekezni! Hát lehet?

A Gyanutlan Embert, akinek a pletykások világszövetsége tudtán kívül hadat

sok a szerelmes.

— Mert a szerelmes a legjobbat alany — mondja. A férfi, ha nővel megy, a legkönnyebben ad. Szégyeli a nő előtt mutatni, hogy alapjában véve rossz szívé. És miért ne legyen gavallér a nő előtt, hiszen ez kerül a legkevésbé. És ha mégsem gavallér, akkor a gyerek ki van oktatva, hogy addig ne menjen el mellőlük, addig nyávgonjon, addig sirjon, míg végül is a férfi megunja és odadob neki egy-két lejt.

— Ki van oktatva? — kérdem — hát oktatás is van?

megy.

— Jó hely még az üzlet is, de csak akkor, ha tele van. Először mindig el akarunk küldeni bennünket, de ha a koldus elkezd nyávgonni, hogy már tegnap is itt voltunk, de azt tetszett mondani, hogy jöjjenek holnap, akkor a vevők jöttek mégis csak zsenás a kereskedőnek rossz-szívének mutatkozni és kivieszi azt az egy lejt a kasszából.

— A vonatnál is jó az üzleti lehetőség. Utazó embernek könnyű a keze. Meg aztán arra is gondol, hogy hátha valami baleset lesz az uton. Itt is csaknem mindenki ad, kivéve azokat, akik késve érkeznek ki a vonathoz.

kezébe. Hogy honnan a csudából vesznek annyi ötvenbanist?

„GYÜJTUNK ÖREG NAPJAINKRA”

— És mennyi a havi keresetük?

— Változó, kérem. Azelőtt egy ügyes és képzett koldus megkeresett havonta négy-ötezer lejt. Ma boldog, ha a felét meg tudja keresni.

— És mit csinál a pénzzel?

— Gyűjt öreg napjaira. Azonkívül nagy a rezszi. Aki nem nyomorék, annak rezsije van. A vaknak vezetőt kell tartani, az asszonynak, — ha nincs neki — gyereket kell bérbe venni.

— Bérbe venni?

— Igen. Ez üzletág. Minden városban.

FLEURS FORVIL

A LEGFINOMABB PUDER

Tíz lejt és ellátás jár a gyerekeknek. — Szóval, a koldulás is egy mesterség, rezssivel, befektetéssel.

— De mennyire mesterség és milyen nehéz mesterség. És most már tulnag a konkurrencia. Szabad pálya, nincs kiegészítéshez kötve, csak a rendőrségtől kell félni.

— És becsületes koldus nincs? Ugy értem, aki komolyan koldus, aki azért koldus, mert éhenhalna másképp? Ilyen nincs?

— De van ilyen is. Laikusok lérem. Éhenhalhatnak attól is, amit keresnek. A magánbeszélgetésnek vége szakad.

Az informátorom egészen más hangon, meggörnyedve, sápitóva mondja:

— Valamit a szegény rokkantnak...

Megütözközve nézek rá. Ajjja a nézést és szigorú hangon mondja:

— Hja kérem, én beszélgetésből nem tudok megélni. Első az üzlet.

rosoan halálhíre kering. Azt meg éppen nem képzeli, hogy az ideálja letért a tisztesség útjáról, mert pénz kellett a koszorura! Arról aztán halvány sejtésem sincsen, hogy három gyászlatyolos nő — palamennyi hajdani barátnője — gyorsvagonnal a városba érkezett. A hölgyek 3-5 gyermeket hoztak magukkal, hogy a kedves papa (ez Cinege) temetésén a gyászos hangulatot bömböléssel biztosítsák.

Ilyen a pletyka! Ol, butit és nyomorba dönt! Ezt ugyan az alkoholra mondják. A pletyka csak annyiban hasonlít az alkohol szóhoz, hogy mindkettőben előfordul a „kohol”. Mert a pletykát koholják, kérem!

A pletykások füttyölnek az olyan hírekre, hogy Ausztriában állítólag visszaállítják a királyságot! Arra is fittyet hánynak, hogy mit csinál a dublini kékingesekkel De Valera? Általában csak a kühorderejű dolgok érdeklik őket. A politikai és társadalmi szenzációknál sokkal fontosabb annak a megállapítása, hogy Goldbergernek a vállán az a kék folt, pajjon tényleg ütéstől, vagy harapástól származik?

Amíg a jóra való emebereket apró kis rablógylókosságotokért, vagy kasszaforásért a dutyiba csukják, addig a pletykások korlátlanul garázdálkodhatnak.

Szeretnék kampányt indítani a pletykások ellen, hogy megtorolhassam a rajtam esett sérelmeket. Dutyiba velük! Veszedelmes népség!

Hogy honnan tudom róluk ezeket? Hát izé... Kicsit kényes a dolog. Elmondom, de nagyon kérem Önöket, hogy ne pletykálják el senkinek!

Magam akarom elpletykálni, hogy üre órámban én is pletykálgatok!

Nemzelek két arca

Írta: KOVÁCS GYÖRGY (Kolozsvár)

Sok szó esik mostanában arról a napi sajtóban, hogy az erdélyi ifjúságot be kell szervezni az erdélyi magyarság nemzettestébe, be kell vonni a magyarság nemzeti munkaközösségébe. Kényes probléma ez: lehetséges-e, vagy nem?

A nemzet igenis, tagadhatatlanul létező valami: teljes egység, anyanyelv szem pontjából azonban a nemzet kulturális formáló erői, hogy úgy mondjam: *élet-erői*, ezt a testet darabokra bontják, az egységes anyanyelv mögött két arcon két száj beszél s ez a kettősség jellemző az egy nemzet kulturájára is. Az egyik arc nevető, kövérkés, különböző illatszerekkel bujálkodó s gondtalan tokácska cejng le róla. A másik arc pedig izzadt, durva barnokat hasított rá a gond, aszott rá és barnára gyötörte a munka. Az egy édes anyanyelvet kétféle nemzet beszél a világ különböző tájain. Az a bizonyos második nemzet, amelynek fő ismertető jele a kérges tenyér, egészen más érdekeket keres a nemzettestben, mint amaz első. Ezeknek a kérgestenyérűeknek származás elrendeltségük, hogy nagy tömegekben sohase a maguk céljai felé haladjanak, hanem mindig és minden körülmények között erős vállakkal székeltől legyennek ama bizonyos mosolygó arcú elsőnek s védőbástyái legyenek annak gazdasági krízisek esetén, (mert csak ezeknek gyomra koroghat) s ha néhan háborúval fenyeget a másik állam mosolygós arcú tábora, ugye ezeknek a nyomorult kérgestenyérű páriáknak kutyakötelességük a rend nevében mászártszékét rögtönözni a nemzet másik felének tokácskájáért — a saját husukból, tulajdon szép piros vérükből.

Különbség van a nemzet két nemzete között. Ez a különbség determinálja kultúrájukat is. Az első minden uton-módon meg tudja szerezni a kulturát, tehát a kultúra az övé, ő részese a civilizációnak, mert anyagi adottságai miatt könnyű szerrel részesévé lehet. Ezzel szemben az a második nemzetarc a kulturától és civilizációtól szüzen kénytelen elpusztulni szántóföldjein s csak annyiban hasonlít ama felsőkhöz, hogy ő is beszél az anyanyelvet. Ma még beszél, de talán már holnap kinádpálcazza belőle ezt a nemzeti kincset a kulturázónak tanítója. Élete s álma nem terjedhet tovább a kis-nősen felszakított barázdánál, ott őrlő szörnyű életgondja, mint vergődő eszmázt, mely várja, hogy cserebogár legyen belőle, hogy szárnyai legyenek s boldogabb időkbe repülhessen. Ennek a nemzetrésznek nincs ideje kulturára, mert felőrli a napi robot és nyomorúság, legfennebb a maga mély szomorúsága nyilatkozik meg olykor-olykor egy népdalban. Csak az az ő kulturája, ami ő maga. Tovább nem fejlődhetik, mert nincsenek meg hozzá külső adottságai.

A helyzet tehát az, hogy az a nemzeti egység, amelynek szolgálatába kellene állítani az ifjúságot, *kitalált valami, pusztán ráfogás, mert a valóságban nem létezik.*

Kétségtelenül szolgálatába kell állítani az ifjúságot a nemzetnek a politikán és gazdasági életén át. *De melyik nemzetnek?*

Az erdélyi magyar politikában is egy természetellenes házasság van a kétféle kisebbségi magyar nemzet között: a régi jó vármegyések viszik a magyar politikát a demokrácia jelszavával az újabb és újabb szociális megrázkódtatások sötét utvesztőjében. Vízik, csavarják a második nemzet nagy testét s ennek a testnek egyetlen érdeke nem jut megvalósulásra, minden beléhal politikánk impotenciájába, mely éppen abból származik, hogy a népi tömegek érdekei zsebre-vágattak — egyszerűen kimerülnek apró parlamenti csatározásokban.

Kétfelé kell választani a mi egyházhozudott nemzettestünket s a nemzet nagyobbik, hatalmasabbik részének szolgálatába kell állítani az értelmiségi ifjúságot. Hogy azok érdekeit szolgálja, akik becsület és verejtékes munkájuk révén az ő szájába adják a napi kenyeret cserébe a szellemi irányításért. Villágos ez.

Hogy az erdélyi, tényleges ifjúságot politikai frontba lehessen állítani, annak első feltétele az, hogy az erdélyi magyar politika előbb a néptömegek érdekszolgálatába álljon. Az az ifjúság, amely beszervezhető politikai harcoknak a nélkül a feltétel nélkül, az az ifjúság nem ifjúság, hanem nyomorult rabszolga, ki eladta magát gyávaságáért, mert nem volt benne az ifjúság cselekvő merészsége.

Egy új, a népi tömegek érdekeit lobbogórára tüző erdélyi magyar politika az erdélyi magyar ifjúság aktivitását is jelentené, de míg ez nem lesz meg, addig csak kornyadozás lesz az ifjúság politikai szereplése a huszfelek körül!

Seidner Imre riportja:

EUROPA KELETENEK UTOLSÓ ÁLLOMÁSÁN: KONSTANCÁBAN

Magyarok és székelyek építőművészete
a Fekete-tenger partján

Konstanca, augusztus 26

Öreg este van, mikor berobogunk Konstanca. Ugy tűnik fel, mintha öreg kontinensünknek igen érdekes és elegáns városába érkezünk volna. A ragyogóan kivilágított kávéházak terraszán élet, zenebona. Akkor szélvihar tombol, hogy az ember szeme-szája porral telik meg. A hölgyek ruháját fellebb-nti a szél, himbálózna a fények a kikötőben és mi órákosszat járjuk a szállodákat, ám ezt a sztereotíp választ kapjuk mindenütt:

— Sehol sincs szoba, most van Konstanca szezonja — most vannak a haditengerészet ünnepségei. Még a fürdőházak is zsúfolva vannak.

Végre egy kis konstancai zsidó kereskedő földszintes háza elé érünk, ahol, mikor megtudták, hogy külföldi országokból jövőnk, szállást nyújtottak nekünk.

Reggel kibujunk odunkból. Most lát-

juk csak, milyen ütött-kopott, balkáni jellegű utcák járunk. Fűsikít a kialtozásokkal verik fel a festői öltözetű, fardadhatatlan olteniaiak az utcák csendjét. Guggoló emberek lepényeket sütnék. Török, görög, albán legények, miután szerencsésen átlumpolták az éjszakát, most egymásba fonódva támoznak a melegedő reggelben.

A környék, ahol lakunk, Konstanca közismert Joshiwara negyede. Uriasszonyok fényes nappal sem mehetnek itt végig, hogy minden lépésénél különböző archorú férfiak, feketék és fehérek, fezzel és fesztelenséggel beléjük ne akaszkodjanak.

A haditengerészet ünnepségei alkalmából valóságos elárasztották a várost nemcsak az ország, hanem az egykori monarchia összes, még létező és elvirult kottjai.

Megjedd a házigazda

De azért szépek a nők és nagy a választék bennük. A szállodákból mindenfelől csak nők kandikálnak elő.

En a királyt és Vajdát szerettem volna látni. Házigazdám, a sovány, elhanyagolt külsejű Panait Istrate figura, megtudta, hogy világnézetem az övével nem egyezik és barátságosan így szólt hozzám:

— Egy kis baj van a lakással... Illetve akarom mondani, ugy szeretem őt, mint a testvéremet, továbbra is szívesen látnám a hajlékomban, de rokonaink jönnek Bukarestből és kevés a férőhelyünk.

Az öreg bodegás azonban, aki az éjszaka az udvaron aludt és akinek bodegájából az este falatoztam, elárulta, hogy a házigazdám megjedte. A kikötőállomáson ugyanis, ahol a királyi vonatra vártam,

házigazdám észrevette, hogy az egyik katonai őrszem vizslaszemekkel túltomott aktatáskámat kémleli és valószínűleg a katona is, Liebermann ur is azt gondolták, hogy anarchista vagyok és bombát rejtetek táskámban.

Amint a városban lakás után baktatunk észreveszünk egy táblát: „Butorozott szoba kiadó”. Feleségem felugrik egy házba és pilanat múlva már hallom az udvarról, amint alkudozik a jó lélek:

— Háromszáz lej egy napra? Egy kis se mégis csak sok...

— Dehogyan sok — leltem galambom — biztatja egy mély asszonyhang. Fny nyit csak tud fizetni éjszakára egy ilyen ügyes fehérrép.

A kifosztott néger törzsfőnök

Sokáig a házinepek nem alkudoztak velünk, hanem betértek egy közeli váltóüzletbe és hatalmas pénzhalmazot szedtek elő a retiküljükből, bulgár levében és török fontban.

Itt aztán nincs szegénység. Őt-hatezer lejt megkeres a tisztviselő, a fedrász és kereskedelmi alkalmazott egyaránt, a miből pompásan lehet itt élni.

A demimondok legnagyobb jövedelmi forrását itt a négerék jelentik. (Állítólag nagyon gavallérok.) Nemrégiben valamilyen törzsfőnök külsejű, dúsagzag, fekete figura vetődött a román kikötővárosba, de csúnyán megjárta. Az egyik orgia után a partnernő elcipelték egy zugszállodába. Hogy ott mi történt, nem tudni, de mire a szerencsés felnyitotta szemét, teljesen lekopasztva talált rá a rendőrség. Gyémántdiadémjait letépték turbánjáról, elszedték ékszereit. Ugy hagytak ott, egyetlen szál csupasz ingben.

Csapatostól járnak a kokottok. Ha feléjük megy egy férfi, körül fogják és egy mást tullicitálják. Ezen az emberpiacon a fejletlen, tizenhárom éves felszűz és a legszebb férfikorban levő idősebb demimond egyaránt kínálja testét.

Fontos jövedelmi forrása a lakosság bizonyos rétegének a leánykereskedelmén kívül a rahat és az ópium is. Elegáns, valódi ópiumpipák díszlegnek az orientális jellegű üzletekben.

Ezek az üzletek, ahol a leggyönyörűbb keleti tárgyakat árulják, a mai pénztelen világban is telve vannak. Alig győzik kiszolgálni a vásárlókat, akik természetesen nem a háremjüket felszerelni akaró szultánok, hanem a jómódú bukarestiek sorából kerülnek ki és minden vágyuk egy kis egzotikus ilt csempészni interiőrjük mélyébe.

A pocakos török kereskedő alig győzi eléjük rakni az egzotikus karpereceket, a török módra felszerelt feketekávásztal-

kákat és a török porcelláncsészéket, amelyeket arany és ezüst holdak ékesítenek.

Hiába, a tenger felől nyitva Konstanca számára az egész világ.

Festői színeket kevernek az utcák forgatagába a pizsamában korzózó hölgyek és a török parasztnyok, akik Kemal pása minden reformtörvénye ellenére sem vették még le a piros, bő bugyogójukat. S hogy állják a ziló vasfogát ezek a disztigvált külsejű állig fátyolos, magas termetű arab hölgyek s, akiknek sálakkal bebuzogolt fejükből, mint két szikrázó ékkő, úgy ragyog elő a szemük, a anélkül, hogy pillantásra méltatnák pizsamában ficákoló kortársnőiket.

A tenger végtelen horizontja, ugy látszik, lehetőségeket ad a városnak: népei gondtalanul és bohém módra élhetnek. Hogy miből élnek, azt csak az Isten tudja, Lehet, hogy a „láthatatlan kivitell” érezteti jótékony hatását. Az itt megforduló idegenek pénze, amely nesztelenül siklik be az elegáns üzletek kasszáiba és a demimondok kezébe, hogy aztán szíjjel oszlojk a város piacán, felkavarja a gazdasági életet. Vagy Európa magtárának, a Dunamedence országainak aranykalásza hozná ide az áldást? Meglehet az is, hogy a szikrázó vizeken uszó hajók, amelyek fantomként libegnek az elvesző, kéksugaras végtelenben, csempészrakományt tartalmaznak, amelyek szintén pénzhez, dologhoz juttatják az embereket.

Nagyon jó érzés volt Eforiában a királyi család tengerparti nyaralóvárosában, kertek és virágok közt sétálni. Ezt a díszes arcú, nyájas és elegáns fürdőhelyet magyar teremők kezek hozták létre. Tulzán nélkül mondhatom, hogy a Fekete-tengernek ezen a legbájosabb pontján valóságos tekintélyekké nőttek a munkás magyarok.

Mikor megérkeztem egy higgadt, piros-

EZEN TABLETTÁK

NEURALGINE

JURIST

megszüntetik
a leghevesebb
fejfájást

arcu férfibe botlom.

— Hol van Tilea miniszter ur villája?

— kérdelem tőle románul.

De az én emberem magyarul válaszol.

— Tessék csak végigmenni a tengerparton, a legutolsó, erkélyes fehér villáig, az lesz a miniszter uré...

— Ejnye, de jól ismeri a villát?

— Hogy ismerem-e? Magam építettem fel a miniszter ur villáját és még sok egyebet is... mondja mosolyogva az idegen.

Ferenczi Lajos gyergyószárhegyi származású székely építésmester az „idegen”, aki csodálatos, apró villákat és palotákat varázsolt elő a tengerparton. Ahány minisztere a román kormánynak van, Vajda miniszterelnöktől kezdve Michalachéig és Madgearutól Tileáig, mindegyiknek nyaralóját, villáját és weekendházát ez a jókai regényhősszerű magyar építész teremtette meg. Az ő sikere, hogy ma mondan élet folyik itt. Halából három ízben polgármesterré is választotta a helység népe.

Legutóbb aztán Ferenczi uram nagy lépésre szánta el magát.

— A királyfinak — meséli derűs és egyszerű közvetlenséggel a székely — a mikor nyarankint idejött Eforiába, a szabadban, egy sátorban kellett aludnia. (Egyesek szerint a mostani betegséget is legutóbbi tengerparti tartózkodása idején szerezte a trónörökös.) Megesett a szívem rajta és felajánlottam a királyfinak, hogy építsek majd neki egy szép tengeri lakot.

Ugy is lőn, ahogy Ferenczi tervezte és ma már készen várja a tengerparti palota a királyfit s készen várják az izlésesen festett falak (különben Schweinberger József budapesti festő izléses munkája), valamint egy kolozsvári magyar kőfaragó által kifaragott weekend-butorok nyújtának majd kényelmet a Fekete-tenger partján sportoló és játszadozó trónörökösnek.

Arany az élet a Fekete tenger partján a napfényben, ahol az elegáns fürdőző közönség csak úgy, mint a a bennszülöttek, ugyanazzal a jókedvvel hódolnak az idei nyár uralkodó kultuszának, a szilikonkoricaevésnek. S amíg van sult, korica addig mindenki jól él és az emberek hajlandók elfelejtetni a nélkülözést, a gondot és a szegénységet.

Budapesti Könyvnap legnagyobb szenzációja

ZILAHY LAJOS:

Két fogoly

uj kiadásban megjelent regénye. A 404 oldalas regény ára egész vászonkötésben

csak 90.— Lej

Kapható:

A Brassói Lapok Könyvosztályában.

NEVEK

A római azt mondta: „Nomen est omen”. Manapság már nem vesszük figyelembe a név sorsjelző jelentését, noha sokan vannak, akik a név alapján szeretnék eldönteni egyes emberek sorsát (lásd: névelemzés, trianoni béke, örendelkezési jog és ezzel kapcsolatban a sóhívatat).

Igy történhetik aztán meg, hogy a Farkas-lakáról, vagy a Korondról származó Szócs Juliana cselédleány igazolóánya így hangzik: „Juliana Suciu” s ha netán valahol magát igazolni kénytelen, akkor csak egyedül a névelemző hiszi el neki, hogy Szócs Julia azonos az igazolóányon szereplő Juliana Suciu-val.

Végeredményben a névelemzőnek itt könnyű dolga van.

De roppant kíváncsi vagyok, hogy mit csinálna például Gyimesben?

Gondolom, egy kicsit zavarba jönne. Mert erre felé az emberek nem elégszenek meg egyszerű és közönséges nevekkal. Itt minden névnek megvan a maga egyéni jelentése és egyéni története. A „nomen” Gyimesben valóban „omen”, ha nem is viselőjének jövőjére, de mindenesetre múltjára vonatkoztatva.

Megismertem például egy öreg halászt, akitnek neve így hangzott: Főce Péter Cecus. Azt már nem sikerült kiderítenem, hogy a nevéhez ragasztott „Cecus” díszítő jelző, mire vonatkozik, de a név maga egészében gyönyörűen hangzott.

A fiát aztán — az apja foglalkozására való tekintettel, — már úgy hívták, hogy Főce János Ikra. De nem csufaságból, Isten ments! Hanem csak egyszerűen azért, hogy az apjától annál jobban meg lehessen különböztetni.

A Tankó Gyula apja egyszer réges-régen bíró volt a faluban. A bírói hivatal pedig némiképp irásmunkákkal is jár, amit a bíró a jegyzővel együtt végez el. Mi se természetesebb tehát, hogy a bíró fiának neve azontúl így hangzott, hogy: Tankó Gyula Nótárius.

Persze nem minden névnek van valami jelentése is. Így például nem lehet biztosan tudni, hogy „Póra Imre Cíherke” és „Tankó Péter Duláj” nevekből mit is jelent a „Cíherke” meg a „Duláj”. Viszont bizonyos az, hogy rendes névként számítanak, mert viselőik sohasem feledik el eredeti nevük mellől.

A Mihók Péter Bigyó neve már sokkal könnyebben megmagyarázható. Az apját ugyanis szintén Mihók Péternek hívták, okvetlenül szükség volt egy megkülönböztető névre. Erre az anyja neve mutatkozott alkalmasnak. Mint-hogy pedig az anyját Bigyó Kátának hívták, a vezetéknévet egyszerűen odaragasztották az ifjú Mihók Péter nevéhez s lett belőle „Mihók Péter Bigyó”.

Tankó József egészen a házasságáig megusztta vezetéknév nélkül, akkor azonban megkapta a felesége nevét s azóta szelvény-hosszában csak a Tankó József Véro néven ismerték.

A fentebb említett idősebb Mihók Péternek kívül még egy másik Mihók Péter is volt a faluban. Ezt azonban már Mihók Péter Fehérnek hívták, hogy az első Mihók Péterrel megkülönböztessék.

A Mihók Péter Fehér fia azonban már teljességgel elvesztette a „Mihók” nevet, mert őt az egész falu csak Fehér Emre Jánoskának hívta, hol is a Fehér volt a vezetéknév, Emre a keresztnév és Jánoska (ki tudja, milyen okból?) a melléknév.

Mit szólna mindehhez a lelkiismeretes névelemző? (Hadd lám, fordítsa le ezt a nevet, hogy „Póra Imre Cíherke”!)

És mit szólna ahhoz a hivatásának tudatában levő névelemző, ha hírtelneben Hitler nevet kellene elemeznie?

Sajnos, valószínűnek tartom, hogy ebben az esetben megrendülne hivatásába vetett bizalma és belátja, hogy milyen siva és céltalan a névelemzés.

Hitler neve ugyanis így magában nem jelent semmit, de az etimológus hajlik arra a felfogásra, hogy „Hitler” az tulajdonképpen „Hutler”, azaz magyarul: dadogó.

Viszont Hitler kitűnően beszél. Sokat. És meggyőződéssel. A dadogást hírből sem ismeri.

Kell-e ennél jobb példa a névelemzőnek, hogy a „nomen non est omen”?

I. Szemplér Ferenc

Modern
gyermekpenzió

BRASSOBAN

Pedagógusnő, iskolásgyermeket teljes ellátásra vállal. Egészen modern alapokra felépített lelki és testi nevelés, elsőrangú ételmezés és ellátás, a modern pedagógia és higiénia minden követelményének megfelelően. Németnyelvű tanítás. Érdeklődők írjanak „Lebensversicherung” jellegre a kiadóra.

A francia „probakasszonyok” nemcsak a nagy divatházak termeiben mutatják be a legújabb kreációkat, nyárnak idején a strandokon is megjelennek. Képeinken néhány csinos mannequim látható, akik a legutolsó divat szerint készült fürdő ruhákat és strandpizsamákat viselik.

FEKETE FERENC (Nagyvárad):

Egyszerű szavak a karomról

A karomon zúgolódik dacosan az én,
a karom csontos, izmos és ... béna:

(gőgös arany, nagyur s báloányra nem mert lesujtani jó-néha.)

A karom küzdött sokszor a görönggyel,
vizet lapátolt szemben az árral
(s jaj — hogy nem végzett még a ránk trespédó otromba mával.)

... Az én karom erőtlől lázong,
de mert félek még, béna,

de magamnak meg-megcserditem azért
próbaképpen néha,

mert felhúzódott már rá dacosan az én
glédában zudulnak készen az izmok,

tudják, tegnap megfogadtam,
hogyha kell:
én már suhintok.

TAMÁSI ÁRON:

TISZTA BESZÉD
a székely „Kék madarászokról”

Évekkel ezelőtt itt járt az orosz „Kék madár” s azóta különösen fel-felbukkan a kérdés, hogy miképpen kéne nekünk is ilyen Kék madarat költeni? Nem is csodálom ezt, mert a székely népi kultúra igen sok sajátosságával emlékeztet az oroszra, de ami ennél is fontosabb: maga a székely népi költészet, zene és tánc csábítóan alkalmas fészkek arra, hogy valaki kiköltse abban a magyarul énekelő madarat, amelynek a színet elérkezik a keresztesnél megállapítani.

Nekem is kedves gondolatom ez a költői madarászás, bár a ma élő két-három népi táltos közül talán éppen én vagyok a legkevésbé alkalmas arra, hogy megcsináljam azt a valamit, amit „Székely Kék madár” alatt közönségesen értenek. Ugyanis én tulajdonoson túrelmetlen vagyok minden adott forma és adott értékkel szemben, még úgy is, ha azt a nép cselekedte.

Odáig mindenesetre eljutottunk, hogy néhány idevágó kísérlet már történt. En ezekből a kísérletekből csak kettőt látam, de erről a kettőről nagyon szívesen megmondom a véleményemet.

Az elmúlt május havában éppen Budapestben tartózkodtam s „Cifra Szóttés” címen éppen akkor történt az egyik kísérlet, hogy a székely népi értékekből színpadon lássunk valamit, természetesen nem amugy vadul, hanem megformázva egy kicsit. Elég régen volt már ez, de jól emlékszem én a mai napig is mindenre, s hogy miért emlékszem olyan jól, az a cikk folyamán ki fog derülni.

Ezt a „Cifra Szóttés” két székely ezármazású, de Budapestben élő színész kerítette össze, névszerűen Ignác Rózi és Köpeczy-Bócz Lajos. Mind a ketten a Kamara Színháznál szolgáltak akkor s a buzgalomuk igazán megható volt, amíg egy vasárnap délelőtt le nem zajlott a „Cifra Szóttés”. A műsor első felét két jelenet tette. Az elsőben, amikor a függöny felment, gyönyörű csillagos eget láttunk s alól sziklás helyet. A sziklás hely tövében erdei tűzet s az erdei tűz mellett pedig székelyek ültek, jórészt férfiak s nő csak annyi, amennyi éppen kellett. S így meghúzódván a tűz körül,

három balladát mondtak el nekünk, akik figyelemmel néztük őket alulról. A balladák csupán színpadi cénával voltak összefűzve, s a balladák hősei maguk voltak a szereplők. A stilizált színpadon ez volt az egyetlen törekvés, amely közvetlenségre törekedett. A megjátszás eszköze néhány mozdulaton kívül csupán a szó volt, illetőleg az elmondás. Én a színházban sem a sodrás ellen nem küzdök, sem uszni nem próbálok, de mégsem tudtam engem a balladák sodrába vonni s így mindvégig úgy hatott reám ez a jelenet, mint ahogy egy felsőbb matematikusra hathat egy összeadás művelete.

A második jelenet már sokkal színesebb és elevenebb volt. Epizódokat láttunk a székely falusi ifjuság köréből s ezek az epizódok eredeti székely népdalok és tréfás mondások ruhájában játszódtak le. Itt már a kis ügyes-bajos dolgokat és szivbéli bántalmakat cselekvőleg is megjátszották, természetesen csak az illendőség határáig, ugyannyira, hogy ennek alapján gyermekalkadás a székelyektől sohasem várható.

Ezt a két jelenetet Ignác Rózi és Köpeczy állították színpadra össze s ezt jól tették, mert a közönségnek nagyon tetszett. Annnyira tetszett, mintha éppen ezt várta volna. Szerintem azonban ez olyan szerencse, amely a kísérletet tetszetős formában, de tökéletesen megöli.

A második felidőben Szentimrei Jenőnek egy „Siratóban” című egyfelvonásos darabját és nekem egy „Görgeteg” című jelenetemet játszották el. Ezek már ugynevezett „műalkotások” voltak. A Szentimrei egyenes unokája a magyar népszínműveknek, olyan tulajdonságokkal, amelyeket minden unoka magán visel: már nyitabb a szeme és a szája szabaddabb, de az ősei kétségtelenek. Az enyém egy háborúellenes fíntor volt csupán, egy székely népmese ötletéből írva s ahogy megállapítottam, elég rosszul, mert színpadról csak az olyan írás hathat, amelynek értelmét és vonalait haszontalan felhők nem homályosítják, értem haszontalan felhő alatt az olyant, amelyből sem villám nem cikázik. sem eső nem lesz.

Ez volt hát a budapesti „Cifra Szóttés” amelyet olyan hamarosan elvisseltünk. A buzgalom, amellyel ilyenféle kísérletet végez valaki, mindenesetre dicséretes és hasznos dolog. S az se volna baj, ha csupán személyi vagy éppen anyagi ambíciók fűtik, mint Köpeczyék-nél, de a személyi ambíciónak megvan az a súlyos hátránya, hogy művészileg sokkal többre kötelez, mintha csak úgy, szép lelkesedéssből, él véle valaki.

S végül hibáztak abban is, hogy elfelejtették nekem, mint szerzőnek, tisztelet-jegyet adni. S ezt elég rosszul tették, mert ha adtak volna, nem emlékezném mindenre ilyen jól.

A másik székely színpadi kísérletet sokan láttuk itt Erdélyben, mert az a Nyirő József „Julia szép leány” című dramatizált munkája volt. Mi elég sokan, kik hiszünk abban, hogy a tehetség öröndetes meglepetéseket hozhat, boldog várakozással néztünk elébe a „Julia szép leány”-nak. Nekem a művészi vonatkozásokon kívül még szinte személyes ügyem is minden Nyirő-írás, mert az első novelláival ő ébresztette fel bennem egészen világosan a székely művészi öntudatot. De hogy ez a művészi öntudat nemcsak megmaradt bennem, hanem meg is erősödött, sőt hovatovább mind jobban más irodalmi és művészi vetettség felé furja magának az utat, mint a Nyirő: ez olyan természeti törvény, amely egyéb nehéz dolgok között ösztönöskére is kötelez. Nem kutatom, hogy mi a magyarázata annak, hogy a Nyirő irodalmi munkásságával és munkáinak művészi értékelésével kapcsolatban kétféle vélemény uralkodik: az egyik szóbeszédben s a másik írásban. Mindenesetre különös jelenség, hogy például a „Julia szép leány”-ról még a jelentősebb beszámolók sem adtak olyan értékelést, amely fedné a számottevő művészi közvéleményt. Azt sem kutatom, hogy Nyirőnek mi tetszik jobban: a kellemes-e, vagy az igaz, hanem a fontos egvedül az ügy, amelyet mindaketten szolgálni kívánunk.

Nagyon természetes, hogy minden irodalmi alkotással szemben elsősorban művészi igényeim vannak. A „Julia szép leány” azonban láthatólag nemcsak irodalmat kíván szolgálni, hanem irodalompolitikát is. Ez a körülmény teszi szükségessé, hogy a művészi igények mellett engedjek más szempontot is érvényesíteni. Ez a más szempont pedig az, hogy a „Julia szép leány” mennyiben hasznos a székely népi kultúra propagandáját illetőleg.

Mindenekelőtt meg kell jegyeznem, hogy a „Julia szép leány”, mint műalkotás, Nyirőnek az a munkája, amely művészi igényeimet a legkevésbé elégitette ki. Ha most vetődtem volna ide valahonnét idegenből s elm tennék a „Jézusfaragó ember”-t és megmutatnák a „Julia szép leány”-t s azt mondanák, hogy ugyanazon egy ember cselekedte azt, akkor azt hinném, hogy veszedelmes félrevezető országhában vagyok. És korántsem a műfaji különbség okozza ezt a csodálkozást, hanem a művészi látásnak a különbsége. Mert a „Julia szép leány” egy közönséges népszínműnek a vázára van ráhúzva és olyan sikeresen, hogy amikor a függöny felmegy és a székely leány megjelenik tarisnyával az oldalán, hogy elbujdosseék, akkor már vége minden zsendülő tavasznak.

Igy nem csodálom, hogy a darab a korban és az irodalomban elaggott egyedekben indította meg ismét a vérkeringést. Azt ellenben annál inkább csodálom, hogy Nyirő művészi igényei ebben kielégülnek. S ide kell hozzákapcsolnom azt a másik szempontot, amit a hasznosság jelzője alatt említettem az előbb. Ezzel kapcsolatban meg lehet állapítani, hogy a „Julia szép leány” erdélyszerte népszerűsítette azt a gondolatot, hogy sokat ér a színpad számára is a székely népköltészet kincse és népszerűsítette magát az ugynevezett székely irodalmi törekvést is. De ez a népszerűsítés vajjon kárpótolja-e Nyirőt és a versenyképes színvonal felé törekvő székely irodalmat azért a szembeszökő művészi megalkuvásért, amelyet a közhelyek és a maradi izlés számára tett Nyirő József?

Véleményem az, hogy igazi csatát, olyant, amely a Nyirő tehetségéhez és az új székely irodalmi irányzat feladataihoz méltó, csak akkor nyerhetünk, ha nemcsak székelyek vagyunk, hanem művészi eszközeinkben is a legújabbat adjuk, amit író magyarul ma adhat.

MOLNÁR-JOVITZA

Rádiósok könyve

A rádió elméleti és gyakorlati ismeretése. Legújabb ez évi kiadás, 373 ábrával.

ÁRA 144.- LEI

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Vannak még lehetőségek

— Válasz Ütő Attilának, a B. L. aug. 5. számában megjelent levelére —

Barátom,

a Te leveled, igazmondó írásod nyomtalanul el nem tűnhet, hatás nélkül el nem vesztet. Az általa felvetett problémát sokan látták, többen ismerik, fel-fellobbant az, aztán lefojtódott, de a Te késő soraidra hisszük, hogy tartósan fellángol.

Vissza kell fordulnom saját korábbi életemhez, pár barátom életéhez s akkor egészen a valóságnak megfelelőleg tudom elképzelni azt, hogy milyen a helyzete egy most végzett, gyenge zsebű, erdélyi magyar fiúnak. Szomorú, megalázó, keserű. De nem vigasztalan. Nem szabad, hogy vigasztalan legyen, akár Ti fiatalok, akár mi idősebbek gondolkodunk felette. A csatavesztés érzetét már előre el kell dobunk magunktól, s a problémát megoldhatónak kell látnunk. Másképp nem lehet.

Most pedig hadd válaszoljak leveled egyes részeire:

Ami az állami hivatalokban való elhelyezkedést illeti, csak halvány és gyér reményt szabad táplálni. De tudod meg, hogy éppen a magyar kisebbségi emberek sok állami hivatalban, mondjuk így: „szívesen megtürték, mert megbízható, jó munkások, nem járnak közel a tejes fazekakhoz. (Nem mernének, szegények.) Ha az iskolák garmadával ontják is a hivatalra váró román elemet, ezért még nem szabad letenni arról, hogy a mi fiaink közül is egy bizonyos százalék állami szolgálatba ne kerüljön. Ehhez mindenképp jogunk van, de ez kötelesség is. S az útja-módja?

Egy erdélyi magyar fiú előtt ma minden magyar ajtó nyitva kell, hogy álljon. Egy ebéd, egy éjjeli szállás mindenképp megillet azon kérdés nélkül, hogy ki vagy s a pártfogás kijár minden fiúnak, ha az erkölcsileg érdemes rá, tehát nem hoz szegényt a pártfogó fejére. Pénzt nem lehet ma, nem is szabad várni tekintélyesebb emberektől sem, még akkor sem, ha az a hire, hogy jómódúak, de várni kell tőlük és követelni kell azt, hogy időt, fáradságot szenteljenek egy-egy fiatal élet érdekében. Adják összeköttetéseiket, kutassanak ilyeneket.

De ilyen összeköttetések, ismeretségek után nézhetek Ti is. A Regátban igyekeztek pár hónapot, rokonnál, vagy valamilyen könnyebb testi munkával eltölteni. Ez az idő arra jó, hogy a román nyelvbe egészen belejőjjetek s egyben alaposan szőjjelnezzetek, hol mit lehet csinálni.

Beszéljünk most a magáncégekről. Tudnod kell, hogy vannak magyar kisebbségi magáncégek és vannak magyarul is beszélő magáncégek. Az előbbiből oly kevés van, hogy azt Te, zseni és bizonyára ezekben a dolgokban még járatlan ifjú, el sem képzeled. Azonban még egyszer mondom, azt tudnod kell, ha a feladatot pontosan meg akarod ismerni.

Igazad van, hogy vállalatokhoz bejutni protekció kell és összeköttetés. És azt gondolod, hogy ilyen számotokra nem terem? Van, csak fel kell kutatni, a szálakat össze kell bogozni. Ezeknek az összeköttetéseknek felkutatása a Ti idősebb testvéreitek feladata, amelyet módszeresen ki kell dolgozni az egész országra terjedően. Ha valaki azt mondja, hogy ezt megcsinálni nem lehet, azt máris megcáfolom. Próbáltuk, lehet, ha csak 3—4 ember egyöntetűen akar, máris szép az eredmény, sok ember kenyérbe jut.

Az ipari pályákról mondott véleményed nem osztom.

Ha valakinek hajlama és alkama van, igen sok iparágnál nem késő, ha azt egy fiú iskolázott fejjel, 18—19 éves korában kezdi kitanulni.

A kereskedői pálya is olyan, amelyik arra igazi kedvet érő fiúnál beválk s amit képzett fejjel természetes, rövidebb idő alatt el lehet sajátítani. Igaz, hogy e téren nehéz az elhelyezkedés, de szem előtt kell tartani azt, hogy igen jó, alkalmas szakembernek elhelyezkedni tulajdonképp sohasem lehetetlen.

Ha pedig valakinek pár barázdá földje van s ha valaki a gazdaéletre hajlamot érez, úgy maradjon az egyszerű. de biztos létet nyújtó élet mellett. Szálljon szembe azzal a felfogással, hogy a földből nem lehet megélni.

(A széki kereszturi gazdasági iskola a mi életünknek oly hatalmas pillére,

hogy azt ma legtöbbször nem is látják teljes mértékben.)

A ti sorsotok miatt egy arra való emberekből álló gyűlés kell hogy összejöj. Gyűljenek össze pl. Brassóban minden foglalkozásból, minden világnézetből és tárgyalják meg alaposan, hol vannak azok a terek, ahol ti gyökeret verhetek. Azon a megbeszélésen majd kialakul, megmutatkozik az út, amelyet követni kell s én biztos vagyok benne, hogy a mi ifjúságunkkal való törődés módszeres munka keretében fog megtörténni.

Hadd halljuk egy ilyen gyűlésen a legkülönbözőbb gondolkodású agyak véleményét és fektessünk le egy életrevaló programot nagy szílamok nélkül, de egészséges logikával.

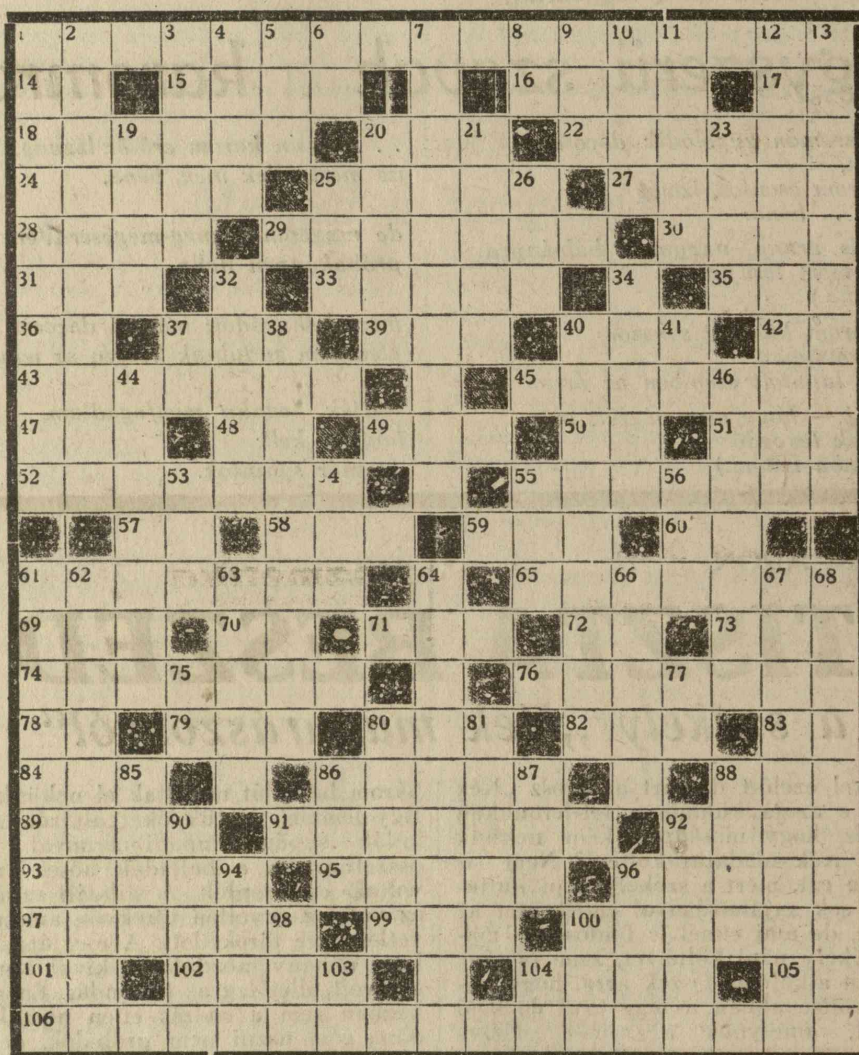
Kitartást és sikert kíván

Háromszéki

SZELLEMI TORNA

Keresztrejtvény

Gergely Anna (Brassó) munkája.

Vízszintes sorok: 1. Olasz festő két neve, harmadik nevének kezdőbetűje (1446—1524.), 14. Az ezüst vegyjele, 15. Növényen van, 16. Ezzel ütök a biliárdgolyót, 17. Köszönés, 18. Idegen női név, 20. Napszak, 22. Két szó: 1. Nyakon hordják, 2. Gyakorított íképző, 24. Szép tulajdonság, 25. Nemzet, 27. „Nap”, idegen nyelven, 28. A végén két betűvel: világrész, 29. Két szó: 1. Mindenkinek van, 2. Shakespeare-király (fon.), 30. Közben „e”-vel tirol város, 31. Nem régi, 33. Forditva: Bibliai király ajándéka, 35. Elöl br-el elragadtatót felkiáltás, 36. Főuri rang rövidítése, 37. Közben o-val, állatok vannak benne, 39. E. E. A., 40. Forditva: anyagi rang, 42. Képző, 43. Közben á-val, „rendeztet”, 45. „Olvasztó” idegen nyelven, 47. Forditva: a végén a-val, harmat románul, 48. A. K., 49. ... Hur, 50. Ikekötő, 51. Fásor (fonet. ékhiány), 52. Forditva: két szó: 1. Páros, idegen nyelven, 2. Csont, latinul (utolsó betű felesleges), 53. Budapesti színész, 57. Kérdőnévmás, 58. Idegen név elő, 59. „Hang” idegen nyelven, 60. Olasz skála hangja, 61. Benne lakunk, 65. Árnyal, 69. Egy betűvel közben idegen pénzegység, 70. Rangjelző, 71. „Szokás” latinul, 72. R-rel férfinev, 73. ... szakadt, 74. Ford.: két szó: 1. A kis Jakab, 2. Zerge mássalhangzóinak anagr., 76. is szottak rajzolni, 78. Idegen kettős magánhangzó, 79. Forditva: edényen van, 80. „Mód” anagrammája, 82. Helyhatározó, 83. Rag, 85. Merni mássalhangzóinak anagrammája, 86. „Epe” idegen nyelven, 88. Forditva: ablakosok használatja (fonet.), 89. Leány becenév, 91. Híres francia építész a XVI. században,

Vegyen részt ezévi negyedik és legszebb tengeri utunkon

ÜDÜLÉS — SZORAKOZÁS — VILÁGJÁRÁS...

„CONTE GRANDE”

30.000 tonnás pazar óceánjáróval auguszt. 30-tól szept. 16-ig.

boldog, gondtalan hét a tiszta tengeri levegőben. Velence, Brioni, Abbazia, Triume, Dalmát-partvidék, Zára, Ragusa, Cattaro, Corfu, Malta, Tripoli. Autókirándulás az Oázisokhoz, Sardinia és Corsica szigete, Francia Riviera, Cannes, Nizza, Juan-les-Pins, Genova, Miláno.

Minden elképzelhető fedélzeti szórakozás. — Kiváló, gazdag konyha.

Minden városban autókirándulások, elsőrangú idegenvezetőkkel.

Részletes programot küld és a kevés még rendelkezésre álló helyre beiratkozást elfogad.

Biroul de Volaj „SARPIM”, București II., Calea Grivizei 128. Timișoara, Str. I. C.

Brătianu No. 18 és Biroul de Volaj Ing. ERDÉSZ, București III., Cal. Victoriei 168.

felesleges), 63. Két ellentétes kötőszó, 64. Magyar költő, a Petőfi Társaság tagja, (s=sz, ék. fölőslég.), 66. Erdélyi város, 67. Két szó: 1. Nehéz fém, 2. Keresztes háborúk egyik híres vezére vezetéknévnek első betűje és keresztnév, 68. Híres magyar szobrász (feles. ék.), 75. „Dzsem”, 77. Forditva: az ABC két első betűje, 80. érték nélkül, 81. „Szóbeli” románul, 85. „Oroszok” idegen nyelven, 86. Magyar író (fonetikusan), (1786—1864.), ék. hiány, 87. Energia, 88. Forditva: „Tarka” németül, 90. Insprál, 92. Forditva: gyermeke, 94. Arab méltóság, 96. Mértani test, 98. „Nadir” mássalhangzóinak anagrammája, 100. Forditva: hőmérőn van, 103. Idegen kettős magánhangzó, 104. „Más” mássalhangzó.

A Vasárnapi Lapok 1933. augusztus 15-én megjelent számában közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

Vízszintes sorok: 1. Második Rákóczi Ferenc, 20. Oligarchia, 21. Komédiázi, 42. Gréta, 44. Dürer, 65. Ari, 67. (Tó, ira), 73. Első szerelem, 101. Panna, 114. Adonis, 125. Franklin B., 126. Terrorizál, 128. Milton, Munkácsy Mihály.

Függőleges sorok: 1. Mosoly országa Lehar F. (m.), 2. Alomország, 18. Cneref arom (Móra Ferenc), 19. Zilah Lajos, Két fogoly, 55. Botond, 56. Gileád, 76. Iberiai, ri, 83. Z. Fölregal (Lagerlöf Z.), 85. (101. vízszintessel), Cinka Panna, 89. Türrk.

Helyes megfejtést küldtek be:

Klein Zoltán, Medgyes. Kern Rezső, Sepsiszentgyörgy. Póta Kálmán, Maroshévíz. Goldstein Jenő, Marosludas. Grünwald József, Torda. Büchsenpanner Emil, Ratosnya. Herczeg Zsuzsa, Brassó. Heller Éva, Marosludas. Gergely Anna, Brassó. Koppán Jenőné, Bukarest. Kiss Regina, Vaslui. Nagy Ilona, Pletlen-szentmiklós. Fodor József, Gálócás. Várbegy Gyula, Brassó. Páll V. Géza, Kézdiszentkereszt. Hirsch L., Déva. Iszlai Eszti, Nagynyulás. Kolcsér Erzsébet, Apáca. Grünstein Lilike, Nagynyulás. Dávid György, Kibéd. Grünstein Béla, Csikmadaras. Ifj. Morvay Endre, Kézdivásárhely. Pálmai Béla, Páva Barabás Sándor, Torda. Jakab Aranka, Süllőmed. Schlett Pirokka, Zilah. Szigethy Margit és Zolti, Brassó. Schwartz Gyula, Maroshévíz. Fekete Árpádné, Kézdivásárhely. Stóhr Sándor, Brassó. Tób Zsigmond, Nyáradremete. Tób Tibor, Nyáradremete. Nasch Miklós, Szamosujvár. Tuzson László, Brassó. Petke Irma, Sepsiszentgyörgy. Dr. Kanabéné Sára Magda. Kézdivásárhely. Stern Arnoldné, Nagykároly. Gyulay Ida, Brassó. Ugron Árpád, Kovászna. Fodor Erzsébet, Málnás.

A három jutalomkönyvet sorsolás útján a következők nyerték:

1. Nasch Miklós, Szamosujvár.
2. Herczeg Zsuzsa, Brassó.
3. Barabás Sándor, Torda.

Industria Plușului S. A.

București, Șoseaua Vitan 70

Nagybani eladás

gyárt legutolsó divatu újdonságokat.

Pluș-Breitschwantzokat

Velour-Chiffonokat,

valamint különböző valódi- és műselyem, guapiu és pamut plușokat (felöltőknek, kabátoknak, bőr-ujjasoknak). Autó plușok

RADIO-ELET

A hét rádió-műsora

Az éther színe-java

SZIMFONIKUS HANGVERSENYEK

Bécs, vasárnap, 11.30: Beethoven hgv.
Lipce, vasárnap, 12.30: Bach-kantate.
Lipce, vasárnap, 15.40: Wagner hgv.
Zágráb, vasárnap, 21.30: Zenekari hgv.
Belgrád, vasárnap, 21.40: Grieg hgv.
Brüsszel, vasárnap, 22: Nyitányok.
Lipce, hétfő, 21: Weimari szerenád.
Brüsszel, hétfő, 21: Szimfonikus hgv.
Zágráb, hétfő, 21.30: Szimfonikus hgv.

Belgrád, kedd, 20.20: Beethoven hgv.
Varsó, kedd, 21: Zenekari hgv.
Lipce, kedd, 21.45: Zenekari hgv.
Budapest, szerda, 21: Szimfonikus hgv.
Stockholm, szerda, 21.30: Opera.
Toulouse, csütörtök, 20.30: Humperdinck-szimfónia.
Varsó, csütörtök, 21: Zenekari hgv.
Brüsszel, csütörtök, 21: Szimfonikus

hgv.
Bukarest, csütörtök, 21.20: Beethoven—Bach hgv.
Toulouse, péntek, 20.30: Mendelssohn hgv.
Varsó, péntek, 21: Szimfonikus hgv.
Budapest, péntek, 21.30: Zenekari hgv.
Bécs, szombat, 18.10: Szimfonikus hgv.
Toulouse, szombat, 20.45: Opera.
Varsó, szombat, 22.30: Chopin-hgv.

OPERA KÉS OPERETTEK

Bozen, vasárnap, 21: A szevilai borbély.
Milano, vasárnap, 21: Erima.
Bari, hétfő, 21.45: Don Pasquale.
Bozen, kedd, 21: Fedora.
Palermo, kedd, 21.40: Opera.

Prága, szerda, 20.25: Pillangó kisasszony.
Budapest, csütörtök, 20.30: Rövid operák.
Milano, csütörtök, 21.30: Három rövid

opera.
Bécs, péntek, 21.20: Ha az orgonák nyílnak.
Bari, szombat, 21.30: Traviata.
Palermo, szombat, 21.45: La Fornarina.

Vasárnapról—vasárnapig

Vasárnap, augusztus 27.

BUKAREST. 11: Zenekari hgv. 12: Román zene. 13: Gramofon. 13.45: Rádiózsurnál. 14: Könnyű zene. 17.30: Mezőgazdasági előadás. 18: Hangv. 20: Felolvasás. 20.20: Vokál hgv. 20.40: Rádió szabadegyetem. 21: Offenbach „Choufleuri” c. operettje. BUDAPEST. 10.15: Hírek. 11: Református istentisztelet. 13.15: Bura Károly és cigányzenekara. 14.45: Gramofon. 16: Mezőgazdasági előadás. 16.4: Helyszíni közv. az evezősbajnokságról. 17.30: Előadás. 18: Bartha István és szalonzenekara. 20: Előadás. 20.30: Hangv. 21: Sport- és löverseny eredmények. 21.20: Moly Tamás „A Victoria szálló titka” c. hangjátéka. 23.20: Sporteredmények, majd dzsez hgv. 24.15: Toll Árpád és cigányzenekara. BÉCS. 9.30: Gramofon. 11: Orgona hgv. 14.15: Könnyű zene. 16: Kamarazene. 18.5: Könnyű zene. 19.15: Zongorahangv. 23.15: Hangv.

Hétfő, augusztus 28.

BUKAREST. 13: Gramofon. 13.45: Rádiózsurnál. 14: Zenekari hgv. 18: Hangv. 19: Rádiózsurnál. 20: Felolvasás. 20.20: Hangv. 20.40: Rádió szabadegyetem. 21: Kamarazene. 21.30: Előadás. 21.15: Hárfaszóló. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Felolvasás, gramofon. 15.05: A Mándits szalonzenekar hgv. 14.30: Rádió hgv. 16.30: Diákelőadás. 17: Asszonyok órája. 18: Cigányzene. 19.10: Novella. 19.40: Csello hgv. 20.20: Tarka est. 21.20: Közv. Bécsből. 22.30: Hírek. 22.50: Veres Lajos és cigányzenekara. 24: A Lantos dzsez hgv. BÉCS. 12.30: Híres művészek hanglemezei. 16.55: Fuvós zene. 19.55: Zenekari hgv. 21: Bécsi melódia. 23: Esti hangv.

Kedd, augusztus 29.

BUKAREST. 13: Gramofon. 13.45: Rádiózsurnál. 14: Könnyű zene. 18: Román zene. 19: Rádiózsurnál. 19.15: Hangv. 20: Felolvasás. 20.20: Hangv. 20.40: Rádió szabadegyetem. 21: Dal-hangv. 21.20: Zene-

kari hgv. 22: Előadás. 22.15: A stúdió zenekarának a hangv. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Előadás, gramofon. 13.05: Eugen Stepat és bálalajkazenekara. 14.30: Kiss József és cigányzenekara. 17: Ifjúsági előadás. 18.30: Zongora hangv. 19.10: Előadás. 19.40: Könnyű zene. 21.10: Hírek. 21.30: Kiss Lajos és cigányzenekara. 22.50: Kamarazene. 23.50: Angolnyelvű előadás a mohácsi vészről, majd a Bachmann dzsez, Fekete Pál (ének) közreműködésével. BÉCS. 12.30: Alesi dalok gramofonon. 16.40: Max Schillings hanglemezei. 20.45: Szerelm és halál az operákban. 22.55: Hangv.

Szerda, augusztus 30.

BUKAREST. 13: Gramofon. 13.45: Rádiózsurnál. 14: Seta hangv. 18: A stúdió zenekarának a hangv. 19: Rádiózsurnál. 20: Felolvasás. 20.20: Román zene. 20.40: Rádió szabadegyetem. 21: Hegedű hgv. 21.30: Előadás. 21.45: Marie Fortino zongora-hgv. 22.15: Hegedű hgv. 22.45: Rádiózsurnál. 23: Esti hgv. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Előadás, gramofon. 13.05: Hangv. 16.30: Diákelőadás. 17: Gyermekmesék. 18: Előadás. 18.30: A Mándits szalonzenekar hgv. 19.40: Előadás. 20.10: Hangosfilm közv. 21: Filharmonikus hangv. közv. Szegedről. 23: Hírek, majd Rác József és cigányzenekara hgv. 24.40: Zongora hgv. BÉCS. 12.30: Híres művészek hanglemezei. 16.55: Loránd Edith és zenekara gramofonon. 20: Kotonazene. 23: Gramofon.

Csütörtök, augusztus 31.

BUKAREST. 13: Gramofon. 13.45: Rádiózsurnál. 14: Könnyű zene. 18: A Sibiceanu zenekar hgv. 19: Rádiózsurnál. 19.15: A hgv. folytatása. 20: Felolvasás. 20.20: Könnyű zene. 20.40: Rádió szabadegyetem. 21: Aida Helta dalestje. 21.20: Zenekari hgv. 22.45: Rádiózsurnál. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Előadás, gramofon. 13.05: Az állástalan zenészek hgv. 14.30: Fuvós zene. 17: Gramofon. 18: Novella. 18.30: A rádió

zenekarának a hgv. 19: Előadás. 19.30: Hárfahgv. 20: Előadás. 20.30: Egyfelvonásos operák. 22.30: Esti hírek. 23: Bura Sándor és cigányzenekara. 24: A Hetényi—Heidelberg—Buday—Sebő művésztrio hgv. BÉCS. 12.30: Népies zene gramofonon. 17: Operarészletek gramofonon. 20.05: Operett. 23.30: Táncmuzsika.

Péntek, szeptember 1.

BUKAREST. 13: Gramofon. 13.45: Rádiózsurnál. 14: Könnyű zene. 18: A Dinicu zenekar hgv. 19: Rádiózsurnál. 20: Felolvasás. 20.20: Hangv. 20.40: Rádió szabadegyetem. 21: Templomi kórus. 21.45: Előadás. 22: Esti hgv. 22.45: Rádiózsurnál. BUDAPEST. 7.45: Torna, gramofon. 10.45: Hírek. 11: Novella, gramofon. 13.05: Hgv. 14.30: A stúdió zenekarának a hgv. 17: Gyermekmesék. 18: Uti élmény. 18.50: A Losonczy—Schweitzer szalonzenekar hgv. 21: Hangv. 22: Pilinszky Zsigmond magyar dalestje. 23.10: Hírek. 23.30: Gramofon. BÉCS. 13: Hangv. 15.30: Énekkari hgv. 18.10: Hangv. 22.10: Vigjáték. 22.50: A „Broadway Boys” dzsez táncmuzsikája.

Kozmetika

Rovatvezető: Dr. med. HERSKOVITS ERZSI

Napfény és strandolás

A cimben említett dolgok az idei nyáron mindezekéig, sajnos, nem bírtak különösebb jelentőséggel. De az augusztus úgy látszik mégis csak ad és még adni fog egy-két nyári napot a bőrnek egészséggel törődő egyén mindenestire helyesen teszi, ha nyári barnaságra való törekvése közben figyelembe vesz egy pár egyszerű szabályt, aminek segítségével kikérülhet későbbi s talán állandó kellemetlenségeket.

Mint hogy a lesülésre alkalmas napok már igen csekély számban állanak a nyaralók és strandolók rendelkezésére, magától értetődik, hogy egyesek a lesülést gyorsított tempóban igyekeznek elérni. Ezzel azonban rendesen csak ellenkező eredményt érnek el, mivel a lesülésnek legelső és legfontosabb szabálya az, hogy annak csupán fokozatosan és a legnagyobb óvatossággal szabad történnie. Ha mindjárt első ízben huzamosabb ideig tartózkodunk az égető napon, akkor a nap erős égéseket, sőt gyakran súlyos és nehezen gyógyuló sebeket okozhat. Ilyenkor a nap sugarai a bőrben túlzott vérbőréget, néha pedig a bőrfelület megduzzadását okozzák, aminek következtében a bőr erős viszketése, majd rövid idő múlva hámhámlása lép fel.

Még jó, ha az illető csupán a már leburnult bőrfelületet teljes és egyöntetű lehámolásával szabadul a túlzott napozás következményeitől, de ebben az esetben sem érheti el a kitűzött célt, azaz bőrének leburnulását, mert a lehámlott bőrréteg alatt lévő bőr barnaságát csak újabb napkurázással érheti el.

Könnyen előfordulhat azonban az, hogy a bőrfelület nem egyenletesen, hanem szabálytalan foltokban hámlik le s ebben az esetben a megmaradt bőrfelület csunya, foltos képet mutat, ami még a következő télen keresztül is erősen látható.

De a legsúlyosabb esetek azok, amikor a túlzott napozás másodfokú, sőt harmadfokú égési sebeket okoz. Ezeknek gyógyítása hosszadalmas és kellemetlen eljárás, ami teljesen azonos az égési sebek gyógyításánál használatos eljárással. Ilyen esetekben igen sokszor előfordul, hogy a begyógyult égési seb helyén maradandó és

egész életre szóló foltok, hegek maradnak örökös bosszúságul és figyelemztető jelül azoknak, akik meg gondolatlanul kezdenek a napkurázáshoz.

Mindezekből világos a fokozatosan folytatott napkurázás jelentősége.

Mindazonáltal még ez a fokozatos napozás is a bőr egyéni tulajdonságaitól függ. A szőkek például általában jobban hajlamosak a leégésre, mint a barnák. Éppen ezért mindenkinek ki kell tapasztalnia, még pedig a saját bőrén, hogy mennyi az a legkisebb mennyiség, amivel a napkurázást megkezdheti s ennek alapján kell aztán a fokozatos barnulást elérnie.

Beteg egyéneknél a betegség milyenségtől függ, hogy a napozás megengedett-e, vagy sem, mert vannak betegségek, amelyeknél a napozás tökéletesen tilva van.

Bármilyen napozásnál is ajánlatos megfelelő olajoknak és strandkrémeknek alkalmazása, mert ezek a bőr egyenletes és bársanyos leburnulását segítik elő s egyben megóvják a kellemetlen hámhámlástól.

Az archbörnek inkább a légfürdő, mint a napfürdő ajánlatos.

Az Athenaeum új 60—lejes regénye

HAJNALI HEGEDÜSZŐ

Írta: ERDŐS RENÉE

Két fiatal lélek hajnali fényben fürdő szerelmi regénye, amely vig hegedűszó mellett ér véget. — Pótlai költség 16— lej, utánvét mellett 25— lej. — Kapható a

BRASSÓI LAPOK Könyvostályaiban
Brassó, Kapu-utca 56—53 (az udvarban)

Ha butorait tőlünk vásárolja,
3 előnye van:

1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. OTTHONA IZLÉSES lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és hitelben is nagyon kedvező feltételek mellett vásárolhat!

SZÉKELY és RÉTI BUTORGYÁR R.-T.
MAROSVÁSÁRHELY * BUKAREST * BRASSO

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25%o engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

KERTIPADOK, kertitömők, vízmentes ponyvák és ponyvavázon. Jul. Teutsch műszaki áruaktár, Brassó, Str. Regele Carol 57.

Kis AUTÓ és nagy turakocsi, — esetleg csere, — jutányosan eladó. Nikesch autóműhely, Brassó, Hosszu-utca 14. 12543

Karl Fröhlich és Tsa

vaskereskedés

Brassó, Hosszu-utca 30
Telefon 221

Állandóan dusan felszerelt raktár minden

kovács, lakatos, bádógos ács, asztalos, építész, mezőgazdasági

szükségleti cikkből, a legolcsóbb napi áron.

Nagy főzőkemence és főzőedény-raktár.

Bérbeadó vidéki városban jömeneteli szálloda, étterem és kávéház. Cim 12529. szám alatt a brassói kiadóban.

Mindenféle nyári ruhakelméjét a legolcsóbban

J. SANDER

dusan felszerelt üzletében szerezheti be.

BRASSÓ,

Kolostor-utca 13. (Az udvarban balra.)

Olcsó árak! Jó minőség! Nagy választék!

Kérem, látogasson meg veltelkötelezettség nélkül.

Jókarban levő luxusautó olcsón eladó. Sparkassa betétkönyv ellenében is. Halmágyi György, Brassó, Vasut-utca 62. 12546

Megkezdődik az iskolai év,

vizsgálja át gyermekének ruháit! Iskolaöltöny- és ruhaszövetek, ing- és blúz-zelírek, barchettek nagy választékban, olcsó árakban.

TELLMANN és WOCET-nél

Brassó, Buzasor 8.

Három lábas Hofherr herefejtők olcsón beszerezhetők Rosenbaum Pál, Reghin. 12525

LABORATÓRIUM-berendezés, KOZMETIKAI CIKKEK előállítására, kisebb mennyiségű nyersanyaggal és jól bevezetett vevőkörrel eladó. Kedvező fizetési feltételek. Cim 12578. szám alatt a kiadóban.

KIS BÉRHÁZ

a Sztis-utcában, részben adómentes,

350.000 lejért eladó.

A vételár egyharmada Nagyszabeni Takarékpénztári betétkönyvvel is fizethető. Bővebb felvilágosítást ad

V. W. Dressnandt & Co.
Brassó, Kapu-utca 52.

MAGYAR HANGVERSENYSZIMBÁLÓM NEGYED-ARON ELADÓ. Cim a kiadóhivatalban. 12531

Jól bevezetett fűszerüzlet a Hosszu-utcában, áruval, vagy anélkül, azonnal átadó. Cim 12526. szám alatt a kiadóban.

Harisnyák iskolásgyermeknek, cernából, gyapjuból, legjobbak a gyárban. Gross Ferenc, Kapu-utca 38. (udvarban). 12535

Sodronyágybetét vaskeretben 580, fakeretben 360 lej. Pásztori et Hettmann sodronyárugyár, Brassó, Kapu-utca 8. és Hátulsó-utca 76. 12492

Üzleti berendezés és egy Berkel-mérleg, majdnem új állapotban olcsón kapható. Cim 12539. szám alatt a kiadóban.

Jobbfajta íróasztalt veszünk. Cimeket „íróasztal” jellegre a brassói kiadóba kérek. 12574

Állást nyer

Urileány, intelligens urinót keres társul ötvenezer lej tőkével bukaresti vállalatához. Érdeklődők „Biztos jövő” jellegre marosvásárhelyi fiókiadóba. 12576

Perfekt női- és speciális gyermekruha szabó külföldről hazatérve, Erdély nagyobb városában kevés tőkével, jó társasági urinót keres társnak. Szaktudással bírók előnyben. Cimeket „Perfekt” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

Suche deutsche Kindergärtnerin, mit Jahreszeugnissen, zu meinem 4 jährigen Buben in die Provinz. Vorzustellen zwischen 3-4 in der Verwaltung des Blattes. 12577

SZUCSSEGEDET, jó munkást, némi pénzzel, társnak keresek. Ajánlatokat „Meg lehet élni” jellegre a brassói kiadóba. 12592

Lakás

Két szoba, konyha, üveges verandával, ugyanott üzleti helyiség kiadó. Katalin-utca 51. 12547

Különbejáratu 2 szoba, belvárosban 1-2 fiatalembernek fürdőszobával, esetleg ellátással kiadó. Cim 12581. szám alatt a brassói kiadóban.

EGYETEMI HALLGATÓ-NÓT cluji izr. uricsalád, egyetem közeli levő villakészsában jobb ellátásra fogad. Érdeklődőknek cim a kiadóban, vagy levélileg „Otthon” jellegre. 12513

Vegyes

Kiadó zsidó kaszinóherlet Ahava klubnál, Brassó, Piața Libertății 26. Részletes feltételek fenti címen. 12514

Kosztos fiuk felvételnek német uri családban. Brassó, Kapitány-utca 6-a. L. 12580

KOSZTOS fiut felveszek, elsőrangú bánásmódban és ellátásban részesítem. Cim a B. L. könyvosztályában.

Könyvek

HASZNOS TUDNIVALÓK. Ez a sorozat csupa praktikus könyvet foglal magában. Egy-egy kötet ára 20 lej. Konyhakertészet, Gombatermesztés otthon, Kis Iermészeti-búvár, Aquarium-terrarium, Kis ásványhatározó Növény megfigyelések, Növénykísérletek. Kísérletek egy cserép-növényvel, Állatmegfigyelések, Házi állatsereglet, Méhészkedés, Kis ötvös, Kis vegyesz, Vidám bűvészet, Játékszerkesztés, Művirágkészítés, Különböző csipkefajták, Kosárfonás, Egy lámpás rádióvevő, Fotográfáljunk, Matematikai kísérletek, Bélyeggyűjtés, Magyar bélyegkatalógusa, Régi pénzgyűjtés, Népművészeti gyűjtés A mikroszkópium csodás világa Vidéki rendeléseknél kérjük a pénz bélyegekből előre beküldeni plusz 10 lej portóköltiségre. Brassói Lapok Könyvosztálya.

Küzdelem néplink egészségeért

Dr. VENDE JÁNOS tanársegéd:

A nemi betegségek

okai, tünetei, kezelése, védekezés 60 Lej

Dr. FÖLDES LAJOS főorvos:

A női betegségekről

Megelőzés, védekezés Hasznos tudnivalók egészséges és beteg nőknek! Ára 102 lej. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Vidékre való szállításhoz portót felszámítunk.

AUTOMOBIL CLUB REGIONAL CLUJ
COMISIUNEA SPORTIVA
No. 1491/93

OSIN

ULEIUL AUTOMOBILULUI DV.

Benzină • Petrol • Uleiuri

PĂCURĂ • MOTORINĂ • COMBUSTIBIL PENTRU CALORIFERE
PNAFINĂ • SHOALĂ • BITUM • COCS DE PĂCURĂ

PRODUSELE RAFINĂRIILOR: STEAUA ROMÂNĂ • ASTRA ROMÂNĂ • ROMÂNĂ AMERICANĂ

VÂNZAREA PRIN SOCIETATEA:

DISTRIBUTIA

„CONTINENTAL”
rógépek, számológépek, erdélyi és bánati vezérképviselőisége Javitóműhely és erdélyi gyári pótalkatrészek.
Brassó, Weiss Mihály-utca 19.
Telefon: 384

Hogyan éljen a gyomor és bélbajos ember?

Írta: Dr. Lukács Pál főorvos.

Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbetegségekben szenvedők részére. Ára 79.— lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

MERA & COMP AUTÓBUSZAI

1933 augusztus 22-étől ismét közlekednek

Kolozsvár — Beszterce között

Indul Kolozsvárról	—	6 és 16 órákor	Indul Besztercéről	—	5 ³⁰	14 órákor
érkezik Désre	—	8 „ 18 „	érkezik Désre	—	7 ³⁰	16 „
érkezik Besztercéről	—	10 „ 20 „	érkezik Kolozsvárra	—	9 ³⁰	18 „

Kényelmes és gyors utazás — új kocsikkal.

VITELDIJ: Kolozsvár—Beszterce menet 130 lei menettérti 240 lei.

Indulás Kolozsvárról a főposta melletti autóbusz állomástól.

Bécsi Mintavásár

1933. szeptember 3-tól — 10-ig. (Jubileumi Mintavásár)

KÜLÖNLEGES BEMUTATÁSOK:

Bütermintavásár / „Villamosság a háztartásban” / Legújabb gázedények, ipari kollektív kiállítások / Rádiókiállítás, az Österr. Rádió-Verkehrs-A. G. („Ravag”) kiállítás.

Bécsi kötöttárúdivat / szőrmédívat szalon / „Népszerű ipar” Építészeti és utépitészeti mintavásár / A „növekvő ház” / Telepítészet, Feltalálók mintavásárja / Lélelport kiállítás / „Az ingatlan közvetítő és kezelő” / „250. év bécsi kávéház” / Élelmiszer kiállítás, mező és erdőgazdasági mintakiállítás / Vizummentesség / Az utlevéllel és vásárigazolvánnyal az osztrák határ szabad átlépése biztosítva / Nem kell csehszlovák átutazási vízum / A magyar átutazási vízumot a vásárigazolvány felmutatásakor a határon állítják ki / Jelentékeny utazási kedvezmények a Román, Jugoszláv, Csehszlovák, Magyar és Osztrák vasutvonalakon, a Dunán, a Feketetengeren, valamint a légiforgalmi eszközökön. Mindennemű felvilágosítást megad és vásárigazolványt kiad:

WIENER MESSE A. G. WIEN VII.

és tiszteletbeli képviselői Brassóban:

„EUROPA” nemzetközi, utazási és idegenforgalmi iroda, Korona szálloda

ALFRED GEBAUER, Buzasor No. 28.

WAGONS-LITS/Cook S. A., Str. Regele Carol No. 61.

BARANYAI GYÖRGY

alsótömősi cserépkályhagyár lerakat

Brassó, Vasut-utca 26 szám.
(Teutsch-gépgyárral szemben).

Vállal javításokat és átrakásokat is.

Fizetésűl el fogad: Brassó és Nagyszabeni Általános Takarékpénztári betétkönyvet is!